

Byttedating i Danmark

Bjønness, Jeanett; Bræmer, Marie; Groes, Christian

Publication date:
2022

Document Version
Andet version

Citation for published version (APA):
Bjønness, J., Bræmer, M., & Groes, C. (2022). *Byttedating i Danmark*.

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain.
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal.

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact rucforsk@kb.dk providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

Indhold

Forord	3
Projektets baggrund, tilgang og begreber	5
Målgruppe, metoder og rekruttering	8
Mangfoldigheden blandt de unge som byttedater	10
De unges nuværende sociale situation	12
De unges forskellige veje ind i byttedating	13
Online- og offlinedating	13
Hvordan forholder de unge sig til daddies på sugardating hjemmesider?	14
De unges motiver for at byttedate	16
Økonomiske motiver	16
Immaterielle motiver: Søgen efter bekræftelse, opmærksomhed og spænding	17
Hvad bytter de unge og hvad får de ud af det?	20
Bekræftelse, kick, forkælelse, samtaler, rollespil og kontrol	21
Grænser, grænseløshed og udnyttelse	25
Opfattelser af relationen mellem almindelig dating, sugardating og prostitution	29
Ligheder og forskelle mellem almindelig dating og sugardating	29
Kontant afregning og fravær af følelser	30
Kontrol og grænser	32
Ligheder og forskelle mellem sugardating og prostitution	32
Prostitution og sugardating som det samme	33
" Så kan man jo bare gå hen til en luder "	33
I sugardating er der mere frihed og frivillighed	34
Den svære skelnen i praksis	35
Ophør og grunde til at slutte med byttedating	37
Fysisk og psykisk sygdom	37
Kærester og parforhold	38
Bedre værd	38
De unges oplevelser af stigma, tabu og skam	40
Tavshed og tabu	40
Ville tabu forsvinde hvis vi talte mere om byttedating?	42
Fokus på seksualitet og etnicitet	44
Særlige problematikker blandt bøsser, lesbiske, biseksuelle og transpersoner	44
Pengene der trækker, grænser der skrider og 'at føle sig beskidt'	46
Særlige problematikker blandt unge med anden etnisk baggrund	47
De unges overvejelser om relevante hjælpetilbud og indsatser	49
Et stort behov for voksne at tale med	49
Opmærksomhed på trivsel og unges seksualitet i folkeskolen	50
Fjernelse fra hjemmet, plejefamilier og børne-/unge institutioner	50
Betydningen af bolig og økonomi	52
De unge efterlyser mentorordninger og sparring med ligesindede	52
Råd fra ung til ung	54

Typen af unge byttedatere: 4 unges historier	55
Væsentlige diskussioner og fremtidige perspektiver	59
Sammenfatning af væsentlige resultater fra den kvalitative del	62
Udvikling af sociale tilbud og indsatser	66
Udfordringer for praksis	66
Praksisredskaber	68
Videoen "Udveksling af intimitet og seksuelle ydelser for goder – en kort intro til fagpersoner"	68
Håndbogen "Udveksling af intimitet og seksuelle ydelser for goder – en kort intro til fagpersoner"	68
Sukkerland – samtalekort om sugardating, lyst og grænser	68
Digitale tegneserier	69
Opkvalificeringsmateriale til andre rådgivningstilbud	70
Opkvalificering af RedenUngs praksis	70
Sammenfatning af kvantitative resultater: Udbredelse, unges baggrunde, erfaringer og holdninger	71
Udbredelsen af sugardating og udvekslinger af intimitet for materielle goder	72
Baggrunde og motiver for at udveksle	72
Forskelle på unge kvinders og unge mænds udveksling af intimitet	73
Socialt udsatte har oftere udvekslet intimitet for materielle goder	73
Manglende voksenkontakt og meget tid på sociale medier	74
Homoseksuelle mænd og biseksuelle kvinder har oftere udvekslet intimitet	74
Uopfordrede henvendelser	74
Holdninger til sugardating blandt de 18-30-årige unge	75
Relevant litteratur på området	76

Forord

Denne rapport indeholder en præsentation af de kvalitative forskningsresultater fra projektet "Sugardating blandt marginaliserede unge – Udvikling af et nyt forsknings- og praksisfelt", som er finansieret af VELUX FONDENS HUMpraksis-program. Rapporten præsenterer også de væsentligste resultater fra den kvantitative del af forskningsundersøgelsen (herefter refereret som Dahl og Østergaard 2021), som er udført i samarbejde med VIVE – det nationale Forskningscenter for Velfærd. En central del af projektet har også været at udvikle indsatser og redskaber, der kan understøtte arbejdet med at hjælpe unge, der oplever problemer i forbindelse med sugardating. Derfor indeholder rapporten også et afsnit af RedenUng om arbejdet med udvikling af indsatser.

Forskergruppen består af lektor Christian Groes (RUC), postdoc Marie Højlund Bræmer (AU) og lektor Jeanett Bjønness (AU). Ud over forskerne består projektgruppen af medarbejdere fra RedenUng København: teamleder Mads Andersen Høg og unge- og frivilligkoordinator Julie Jochims Engelbrechtsen (og i projektets tidlige fase Marie Erkmann og Christina Wind). Projektets styregruppe består af projektleder Christian Groes og forstander i Reden København, Kira West/Mads Andersen Høg, samt Jeanett Bjønness som observatør. Projektgruppen har samarbejdet tæt med forskere fra VIVE, samt en række praksispartnere: Børns Vilkår, U-turn København, SSP Ballerup, Headspace og De Unges Hus i København. Der har også været tilknyttet to følgegrupper til projektet: En praktikerfølgegruppe bestående af Kompetencecenter Prostitution, Sex & Samfund, LivaRehab samt Børne- og ungepsykiatrien i Region Hovedstaden samt en forskerfølgegruppe bestående af Marlene Spanger (AAU), Charlotta Holmström (Malmö) Universitet og Isabel Crowhurst (University of Essex).

Forskningsdelen af rapporten beskriver og analyserer unges motiver for at bytte sex eller intimitet for materielle og immaterielle goder, deres sociale baggrunde samt de erfaringer, positive og negative, de oplever i forbindelse med udvekslingen. For at illustrere de unges komplekse motiver og erfaringer præsenterer vi efterfølgende fire cases, som i hovedtræk repræsenterer de forskellige typer af unge vi har mødt i projektet. Den kvalitative forskningsdel afsluttes med et afsnit om de væsentlige diskussioner og fremtidige perspektiver som projektet har givet anledning til. Til sidst i denne del kan man også finde en sammenfatning af de kvalitative resultater, som man kan læse, hvis man ønsker at danne sig et overblik.

Projektet er både et forsknings- og udviklingsprojekt. Derfor har det været et væsentligt mål at forskningen skal bidrage til, at RedenUng og andre institutioner, der arbejder med unge, kan (videre)udvikle og kvalificere sociale og pædagogiske indsatser. Rapporten indeholder således et afsnit om RedenUngs overvejelser om udvikling af sociale tilbud og indsatser samt gennemgang af de forskellige praksisredskaber, der er udviklet i projektet.

Endelig afsluttes rapporten med en sammenfatning af VIVEs kvantitative resultater fra rapporten "Unge udveksling af intimitet for materielle goder", der som en del af projektet udkom i 2021.

Vi ønsker at takke alle, som har bidraget til projektet, først og fremmest naturligvis de unge som har fortalt os om deres liv, erfaringer og holdninger, men også alle de andre, der på forskellig måde har bidraget; projektgruppen, VIVE og vores øvrige samarbejdspartnere. En særlig tak til Mads Andersen Høg og Julie Jochims Engelbrechtsen fra RedenUng samt Else Marie Elmholdt fra Center for Rusmiddelforskning for konstruktiv feedback på rapporten. Endelig også en stor tak til VELUX FONDENS HUMpraksis-program for at give os denne unikke mulighed for at samle de unges fortællinger, kvantitative undersøgelser og praksiserfaringer i et og samme projekt.

© Forfatterne, 2022

Jeanett Bjonness, lektor, Center for Rusmiddelforskning, Aarhus Universitet.

ISBN: 978-87-998845-8-2

e-ISBN: 978-87-998845-9-9

Layout: Hedda Bank

Forsideillustration: Kristin Torp

Tryk: Fællestrykkeriet – Aarhus Universitet

Kontakt:

Jeanett Bjonness, Center for Rusmiddelforskning, Aarhus Universitet, Bartholins allé 10,
8000 Århus E-mail: jb.crf@psy.au.dk, Tlf: 61264982

Christian Groes, Institut for Kommunikation og Humanistisk Videnskab, Roskilde Universitet,
Universitetsvej 1, 43.3, 4000 Roskilde / E-mail: cgroes@ruc.dk, Tlf: 46742296

Projektets baggrund, tilgang og begreber

I de seneste år har fænomenet sugardating fået stadig større opmærksomhed i Danmark. Antallet af profiler på sugardating-hjemmesider er steget voldsomt efter, at hjemmesiden sugardaters.dk blev oprettet i 2013 (DR 2014; Berlingske 2017) samtidigt med, at fænomenet fik stor opmærksomhed i de danske medier. RedenUng og andre sociale tilbud har i samme periode oplevet, at flere unge henvendte sig med problemer i forbindelse med sugardating (RedenUng 2017; LivaRehab 2017).

Trods den store opmærksomhed fandtes der ikke noget forskningsbaseret viden om sugardating og tilsvarende fænomener som f.eks. om 'ungdomsprostitution' og unges bytte og salg af sex i Danmark. De unges rolle i kommercielle seksuelle aktiviteter blev ofte kun nævnt i en bisætning, og når de blev nævnt, definerede man unges udvekslinger som 'ungdomsprostitution' eller 'seksalg', og man spurgte mest til decideret sex for penge og ikke så meget til andre former for bytterelationer. Fokus var, som i tidligere undersøgelser af prostitution, på eksplicitte *handelsrelationer*, hvor en person *sælger* seksuelle ydelser til en person, der *ønsker at købe* disse, og hvor begge parter i mange tilfælde ser prostitution som et erhverv eller en profession. I prostitution eller sexarbejde er ydelserne, der sælges, ofte specificerede i form af f.eks. 'blowjobs' eller forskellige former for samleje, med en prisliste for de enkelte ydelser og tidsrum, og hvor seksælgeren ofte anskuer den anden part som en kunde snarere end en date eller sexpartner (se fx Järvinen 1993).

Der har dog de senere år været en spirende opmærksomhed på nogle nye former for bytterelationer, som ikke nødvendigvis kunne forstås som prostitution. Man begyndte for eksempel at tale om 'sex for mobiltelefoner' eller 'sex for en burger' (Christensen 2003), hvilket foranledigede, at nye begreber som 'prostitutionslignende relationer', 'gråzoneprostitution' og 'betalt seksuel udnyttelse af mindreårige' kom til (Lautrop 2003, Rasmussen 2007, Socialforvaltningen 2007, Sørensen & Nørlykke 2006, Thomsen 2004).

Da sugardaters.dk (nu sugardaters.com) entrede den danske virkelighed i 2013, ramte den således ind i en aktuel diskussion om, hvordan man som socialt system skulle forstå unges udvekslinger i en virkelighed i hurtig forandring, ikke mindst på baggrund af mediernes stadig større indflydelse. Sidenhen har diskussionen været livlig i den danske offentlighed: Repræsentanter, som ejerne hævder, hjemmesiden sugardaters.com og fænomenet sugardating noget helt nyt, eller taler vi om en form for prostitution eller gråzoneprostitution i ny indpakning?

Dette projekt havde som formål at give sådanne diskussioner et forskningsbaseret grundlag ved 1) at skabe viden om de unges motiver for at sugardate og de problemer, de oplever, 2) at skabe viden om de unges baggrunde, herunder køn, etnicitet, seksualitet og social

baggrund, og 3) at opnå viden om unges oplevelser af eksisterende sociale indsatser, og hvad de ønsker sig af fremtidige indsatser, samt endelig at bidrage til at styrke og udvikle hjælpen til unge, der oplever problemer i forbindelse med sugardating.

Selve begrebet 'sugardating' kommer af termen 'sugardaddy', som hidtil har været mest anvendt i bl.a. Nordamerika og en række afrikanske lande for at referere til mænd, der forsørger en yngre kvinde og tilbyder materielle goder til gengæld for samvær og intimitet og også i mange tilfælde sex (Daly 2017; Nayar 2017; Hunter 2002; Hoss og Blokland 2018). I dansk sammenhæng er udtrykket blandt andet blevet udbredt via mediernes omtaler af hjemmesiden sugardaters.com samt af unge sugardatere, herunder i DR-dokumentaren 'Gina Jaqueline - En sugardaters fortælling' fra 2017 om 'sugarbaben' Gina Jaqueline og hendes 'sugardaddies' (DR 2017).

En del af forskningslitteraturen ser hverken begrebet prostitution eller sugardating som dækkende for seksuelle eller intime forhold mellem en yngre og mindre velstående kvinde eller mand og en ældre og økonomisk bedrestillet mand eller kvinde (Stoebenau et al 2016; Dunckle et al 2010; Choudhry et al 2014; Wamoyi et al 2019). En række forskere har foreslået at bruge begrebet 'transaktionel sex'¹, som kan rumme både almindelig dating med mere personlige interaktioner og uafklarede rammer, det, som i daglig tale kaldes sugardating, og det, som kaldes escort-prostitution, som adskiller sig fra sugerdating ved at have mere tydelige rammer, herunder aftaler om priser og tidsrum (Groes-Gren 2013; Stoebenau et al 2016; Daly 2017; Nayar 2017; Hoefinger 2013).

Selv om begrebet 'transaktionel sex' således kan dække et bredere spektrum end sugardating, har vi i denne rapport valgt at introducere et nyt begreb som gennemgående term i de kvalitative analyser. Dahl & Østergaard (2021) bruger i deres rapport betegnelsen "unges udveksling af intimitet for goder", hvilket vi også har talt om at gøre. Vi er dog endt med begrebet 'byttedating', der, ud over at det er kort og nemt at bruge har en række væsentlige fordele: Ved at bruge begrebet byttedating understreger vi projektets fokus på de unges egne erfaringer. Det er nemlig langt fra alle unge i vores undersøgelse, der selv benævner deres praksis som sugardating, selv om langt de fleste unge har brugt sugardating-hjemmesider som afsæt for udveksling. 'Byttedating' kan således rumme hele spektret af de unges erfaringer med at bytte sex eller intimitet for penge, gaver eller anerkendelse og dermed både det, som de unge beskriver som dating, sugardating og prostitution. Begrebet kan rumme den virkelighed, vi ser, hvor der ikke altid er hverken sex eller penge involveret i de unges bytterelationer. Nogle bytter kun samvær og andre kun billeder eller netbaserede samtaler, og det er heller ikke altid, de får noget materielt for det.

Begrebet 'byttedating' kan således omfatte langt de fleste former for bytte af intimitet og sex for materielle og immaterielle goder, også dem der *ikke* formidles af sugardating-hjem-

¹ De fleste studier af transaktionel sex har fokus på udvekslinger mellem ældre mænd og yngre kvinder i heteroseksuelle relationer eller mellem ældre og yngre mænd i homoseksuelle relationer (Choudhry et al 2014; Daly 2017; Cole 2010; Berg et. al. 2015; Groes-Green 2013; Stoebenau et al. 2016; Hoefinger 2013). Der kan både være tale om længerevarende forhold eller enkeltstående møder og dates, hvor der på forhånd eller undervejs aftales, at parterne udveksler noget seksuelt eller intimt for noget materielt.

mesider. Det kan også være forhold, som eksempelvis opstår mere spontant i sociale situationer, hvor en ung bytter sex eller intimitet for mad, penge, stoffer, opmærksomhed eller anerkendelse, eller det kan være forhold, hvor der mere eksplicit aftales at udveksle sex for penge. Det kan også være situationer, hvor de unge bliver opfordret til at sende et billede af dem selv mod et bestemt beløb. I sådanne situationer er der ikke tale om egentlig dating, men om en form for digitalt møde, hvor noget byttes. Ikke desto mindre mener vi, at byttedating er bedste bud på et kort og rammende udtryk for de mange forskelligartede fænomener, de unge oplever.

Et andet argument for at bruge begrebet 'byttedating' er, at det er værdineutralt og dermed kan rumme kompleksiteten i de unges erfaringer og nuancerne i deres fortællinger, også når de rummer *både* positive og negative erfaringer. Tidligere undersøgelser i Danmark har primært brugt begreberne gråzoneprostitution, ungdomsprostitution eller unges sexsalg og tilnærmet sig de unges erfaringer ud fra praktikeres erfaringer med unge (Bjønness & Jensen 2019). Der har således været særligt fokus på de socialt udsatte, som bytter sex for penge eller gaver, mens der i mindre grad har været fokus på de unges egne fortællinger og erfaringer om, hvad de har fået ud af deres dating (Weiskopf 2015; RedenUng 2017; Abellsson & Hulusjö 2008; Thomsen 2004). Begrebet sugardating derimod spiller netop på det 'sugar', som nogle unge oplever at få ud af at udveksle sex eller intimitet. Når vi alligevel vælger at bruge begrebet byttedating, er det fordi, det både kan rumme 'risiko' og 'sugar' og altså de *forskellige* typer af forhold og møder, som omtales af de unge, på et spektrum eller kontinuum fra de udvekslinger, der minder om almindelig dating og netdating, til udvekslinger, der minder mere om prostitution og sexsalg. Det kan rumme både de udvekslinger, som er mere en byttehandel, og dem, hvor handelsaspektet er mere fremtrædende. I alle tilfælde er der dog tale om, at der er noget-for-noget. Det handler om samvær eller seksuelle ydelser, herunder billeder, der mere eller mindre direkte kompenseres.

Begrebet byttedating kan rammesætte det, at de unge engagerer sig i komplekse relationer og, ud over det materielle, også søger spænding, eventyr og at blive set og anerkendt. Prostitutions- eller sugar-rammesætningen er ikke tilstrækkelig til at indfange det selvmodsigende konglomerat af nødvendighed, passion og pragmatisme, seksuelle økonomier, kulturelle logikker og politisk økonomi, som de unges fortællinger åbner op for.

Målgruppe, metoder og rekruttering

Denne rapport bygger på interviews med 60 unge, der alle har en eller anden form for erfaring med byttedating. Hovedparten af de unge er mellem 18 og 30 år, et par enkelte er i starten af 30'erne, og gennemsnitsalderen på interviewtidspunktet er 24,9 år. Ud af de interviewede er 6 mænd, hvoraf 5 identificerer sig som bøsser, og én som heteroseksuel. Derudover er der to kvinder, der identificerer sig som lesbiske, og 10, der identificerer sig som biseksuelle, samt 2, der identificerer sig som transpersoner. 9 af de interviewede har anden etnisk baggrund end dansk. Resten af de unge er heteroseksuelle kvinder med dansk baggrund. De interviewede unge kommer fra alle dele af landet, men ca. halvdelen af de interviewede boede i hovedstadsområdet på interviewtidspunktet.

Vi var fra starten klar over, at byttedating er et meget komplekst fænomen, og at det var vigtigt, at vi rekrutterede fra så mange ungdomsmiljøer og så bredt geografisk som overhovedet muligt. Rekrutteringen af interviewpersoner foregik således fra en hel række forskellige platforme. Vi distribuerede postkort og plakater på uddannelsesinstitutioner, biblioteker, cafeer og til samarbejdspartnere, og vi oprettede en facebookside og opslag på bl.a. Grindr. Eftersom vi vidste, at sugardaters.dk. og Tinder var meget populære blandt de unge, prøvede vi at reklamere for vores forskning der, men vores opslag blev fjernet af administrator med det samme. Vi tog også kontakt til en lang række tilbud til unge som f.eks. Headspace, Pigegruppen, U-turn, Sex og samfund, Kvisten, RedenUng og Rederne i hele landet og Liva-Rehab samt til bosteder for unge. Det viste sig dog hurtigt, at det var ekstremt svært at få hul igennem de fleste steder. Vi skrev og ringede til over 30 bosteder, opholdssteder og institutioner for unge, men meget få vendte tilbage. Og de få steder, hvor vi fik kontakt, mente man oftest enten, at byttedating ikke var noget de så blandt deres unge, eller, at de unge på dette bestemte tilbud var så udsatte, at de ansatte ikke ville belaste dem yderligere ved at tale om denne problematik. Vi har dog, som undersøgelsen er skredet frem, og hvor vi fx har interviewet fagpersoner og holdt oplæg i diverse sammenhænge, fået en helt klar fornemmelse af, at det at bytte sex og intimitet for penge, gaver og opmærksomhed er noget som tilsyneladende er en stigende tendens i de udsatte ungdomsmiljøer. Det er således vores vurdering, at der fremadrettet er brug for yderligere forskning i, hvad der sker i disse ungegrupper.

Der har altså været nogle begrænsninger med hensyn til rekruttering, men overordnet er det lykkedes os at få en meget forskelligartet gruppe unge i tale. Det har den fordel, at vi får en bred viden, men det betyder også, at vi ikke har interviewet unge fra alle sociale eller kulturelle miljøer, for eksempel unge med anden etnisk baggrund. Vi har i vores interviews talt med de unge om en række forhold og erfaringer vedrørende bytte af intimitet eller sex for materielle og immaterielle goder og om deres familiebaggrund, opvækst, skoletid, sundhed, kæresterelationer, datingliv og deres ungdomsliv generelt. Interviewene omfattede bl.a. de-

taljerede spørgsmål om, hvorfor og hvordan de startede med at udveksle sex eller intimitet for penge eller gaver, hvilke platforme de brugte, hvordan møderne med sugardaddies² kom i stand, hvad der kendetegnede de mænd, de har mødt med, samt hvilke materielle og ikke-materielle goder de har fået.

Vi spurgte også ind til gode og dårlige oplevelser i forbindelse med byttedating og særligt til hvilke problemer, de unge har oplevet i mødet med sugardaddies, både online via sugardating-hjemmesider og offline i konkrete møder fx i nattelivet, samt hvordan disse erfaringer har påvirket deres liv sidenhen.

Et tema i undersøgelsen er også, hvordan de unge skelner mellem almindelig dating, sugardating³ og prostitution, og om de har oplevet stigma og fordømmelse i forbindelse med deres udveksling. Endelig har vi spurgt, hvordan de unge har oplevet relationer til voksne – forældre, lærere, pædagoger og læger, i deres liv, og hvorvidt og hvordan de evt. kunne ønske sig, at disse relationer havde været anderledes. Som afslutning på interviewet har vi opfordret de unge til at foreslå initiativer og tiltag, som kan bidrage til at udsatte unge og unge med erfaring med byttedating bliver mødt med bedre forståelse og mere kvalificerede tilbud.

Interviews er fortrinsvis foretaget ansigt til ansigt af projektets forskere. Nogle grupper har dog været meget svære at rekruttere til interview, og de unge har ifølge ansatte i ungdomstilbud- og institutioner været meget tilbageholdende i forhold til at blive interviewet af forskerne selv. I enkelte tilfælde har vi således trænet unge, der selv har erfaring med byttedating, i interviewteknik og i vores spørgeguide, og herefter har de stået for interviewene, også kaldet peer-to-peer-interviews eller 'peer ethnography' (Hawkins et al 2009). I andre tilfælde, hvor de ansatte har vurderet, at unge har været sårbare eller tilbageholdende, har de indvilget i at blive interviewet af professionelle i for eksempel RedenUng og LivaRehab. Vi vil gerne sige tak til de unge og de professionelle, som har taget sig tid til at hjælpe med interviews.

Som det fremgår af vores rekrutteringserfaringer, har byttedatere været en svær målgruppe at få fat i, og vi kan naturligvis ikke garantere, at vore interviews er repræsentative. Det, vi dog kan garantere er, at vi via vore mange fysiske møder med denne forskelligartede gruppe af unge har fået en god forståelse for hvad, der kendetegner de unges væsentlige motiver, erfaringer og dilemmaer. Sammen med tallene fra Dahl & Østergaards (2021) undersøgelser håber og tror vi, at vores resultater giver en grundig og kompleks forståelse af byttedating som fænomen i nutidens Danmark, som både kan bruges af fagfolk, forældre, politikere og meningsdannere generelt. Vi håber også, at rapporten vil blive læst af nogle af de unge selv, og at de vil opleve, at den i nogen grad giver dem den stemme, som mange af dem har givet udtryk for, at de savner i debatten.

² Vi har, i mangel af bedre, valgt at beholde begreberne sugardaddy/daddy og sugarmama/mommi, selv om vi ikke bruger begrebet sugardating.

³ Læg mærke til, at vi her bruger termen sugardating, da vi først har bestemt os for at introducere termen byttedating *efter*, at vi havde gennemført de fleste interviews.

Mangfoldigheden blandt de unge som byttedater

De unge, der byttedater, kommer fra meget forskellige sociale baggrunde. Ydermere har de meget forskellige motiver og forskellige erfaringer med og holdninger til byttedating. Med hensyn til social baggrund er det svært at sige noget entydigt, da det er meget forskelligt hvor gode data, vi har på de unges baggrund (for kvantitative data se Dahl & Østergaard 2021, eller sammenfatning s 71 i denne rapport). Nogle af de unge, og især dem, som ikke selv betragter deres byttedating som problematisk, har ikke været så interesserede i at tale om deres egen baggrund. Andre, som ofte hører til gruppen af de umiddelbart mere udsatte unge, har været mere snaksalige og ønsket at etablere tydelige sammenhænge mellem egen baggrund, og de eventuelle svigt og overgreb de har oplevet i deres opvækst, og den aktuelle situation de nu står i.

Der er unge i materialet, der beskriver, at de kommer fra 'en helt normal kernefamilie', og at de ikke har følt, at der har manglet noget. Emilie (23) fortæller:

Jamen, jeg kommer fra en kernefamilie, fuldstændig – mor og far er stadig sammen. Jeg har haft den bedste opvækst i forhold til stigmatisering og alt det, man snakker om. Ja, jeg har gået i gymnasiet. Læser til sygeplejerske nu.

Som de kvantitative resultater også viser, er der dog helt overordnet en tydelig tendens til, at relativt flere af de unge, der har erfaring med byttedating end andre danske unge, kommer fra familier, der har haft udfordringer. Med forbehold for at mængde og kvalitet af data om de unges opvækst varierer, fortæller langt over halvdelen af dem, som vi har gode data på, at de har oplevet, at der har været stor ustabilitet i deres barndom. En stor del har oplevet psykisk sygdom, problematisk rusmiddelbrug eller vold i hjemmet. Enkelte har også oplevet seksuelle krænkelser i opvæksten. Forældres skiftende partnere og mange skoleskift har for mange skabt en følelse af utryghed og manglende tilknytning. Det er meget almindeligt blandt de unge, at de på en eller anden måde har følt sig anderledes eller udenfor i deres skoletid, og en stor andel af dem fortæller om mobning.

Nadja (22) er en af dem, som har haft mange skoleskift, 9 i alt, og som både har gået i almindelig folkeskole og i specialklasse, og hun fortæller:

Jeg blev mobbet med, at jeg var skeløjet, med at jeg var tyk, med at jeg ikke gik i det rigtige tøj, med at jeg var ... Der var ikke nogen, der gad at være sammen med mig, så jeg gik faktisk altid bare for mig selv og sad hjemme og spillede computer hver dag, og mine forældre blev ved med at sige til mig: "Skal du ikke ud at hygge dig og være sammen med de andre børn" og sådan noget, og jeg sagde: "Bare lad mig være, jeg sidder fint foran min computer". Og de blev ved med at spørge, og jeg begyndte at finde en veninde, der hedder Sofie, der havde et pænt langt lyst hår og gik lidt op i makeup og var skolens pæne pige. Og vi begyndte at ryge nogle smøger og nogle joints, altså ryge noget hash, og du ved, det ... Ja, så blev det lidt vildere og vildere (...) Så det har aldrig nogensinde været nemt. Dengang man havde bumser og du ved, ikke lige gik op i, om man havde det fedeste par jeans på eller et eller andet, der fik man bare at vide, at man var fed og grim og ikke passede ind, og når man så begyndte at gøre noget ud af sig selv, så fik man bare at vide, at man var en eller anden billig trunte, der bare var en luder, og

at man ikke var noget værd. Så der er aldrig nogensinde ... Jeg har aldrig nogensinde haft den der ro, altså du ved balance, hvor jeg bare kunne sætte mig ned et sted og så bare føle, at her har jeg det godt. Jeg har aldrig nogensinde haft rigtig glæde.

Vi kan se i citatet her, at Nadja forsøgte at gøre det, hun troede, der forventes af hende, men at uanset hvad hun gjorde, så løste det ikke hendes problemer.

Andre unge, som også har følt sig udenfor, har i stedet håndteret det med vrede og modstand. Liv (28) fortæller, at tingene ændrede sig meget for hende i 7-8 klasse:

Jeg er intelligent nok, men jeg har altid haft det svært derhjemme, og jeg har aldrig rigtigt haft særlig meget struktur og nogen særlig gode rammer, og det har været meget kaotisk osv. Og lige så snart jeg kom i puberteten, der blev jeg også meget indadvendt; Meget, meget vred ung pige. Til sidst tror jeg lidt både skolen og mine forældre og alle, de gav lidt op på mig ... Altså det var sådan jeg, sad med, så var det sådan noget, jeg var altid sådan ude og ryge cigaretter hele tiden og stjal ... Stjal vodka, som jeg stod og drak på skolernes toiletter og sådan noget ... Og holdt vilde fester, altså jeg var altid til fest i weekenden, og det der med, jeg blev sådan; jeg fjernede mig mere og mere fra mine, også mine jævnaldrende klassekammerater og sådan noget ikke? Altså sådan begyndte at være sammen med; fik en kæreste da jeg var 14, tror jeg, som han var 18 på det tidspunkt, og det er alligevel en ret stor forskel, særligt i den alder ikke? Og han tog stoffer og festede rigtig meget og havde en ... Han var kriminel og sådan noget ikke?

Vi kan altså se, hvordan disse unge kobler det, at ikke blive set, eller at blive mobbet, til, at de søger væk fra skolen og hen til andre unge, som har nogle af de samme erfaringer som dem selv. Særlig nogle af de unge, som har anden etnisk baggrund end dansk eller en anden kønsidentitet end heteroseksuel, fortæller, at det har været svært, og at de har søgt væk fra både hjemsted og familie relativt tidligt.

Det er slående, at mange af de unge taler om, at de ikke har følt sig trygge eller hjemme i deres barndomshjem, eller har følt sig set eller værdsat i deres familie. En del fortæller, at deres forældre har haft det så dårligt, fysisk eller oftest psykisk, at de selv (for) tidligt er blevet omsorgspersoner, både for sig selv, for søskende og for forældre. Cassandra (27) fortæller om at komme fra en familie, hvor hun selv tidligt blev den voksne:

Da jeg var barn, der var jeg til børnepsykolog i sådan 2 sekunder ved en virkelig dårlig psykolog. Men jeg har generelt altid skullet tage mig af mig selv, fordi jeg kommer fra en familie, hvor at min bror har haft kæmpe problemer, så der har været fokus på ham i stedet for os, mig og min søster. Så det har været sådan en, ja ... ja, altså sådan der har ikke været sådan rigtig fokus på at give mig hjælp (...) Min mor har været meget syg med sin ryg. Og det har så også gjort, at jeg lidt har været mor for mange af mine søskende.

Ud over at mange unge fortæller om mistro i familien, har ca. en fjerdedel af de unge været anbragt på institution, i plejefamilier eller hos familiemedlemmer i kortere eller længere

perioder af deres barndom. De angiver, at grunden til fjernelsen var omsorgssvigt, forældres psykiske sygdom eller seksuelle krænkelser.

En majoritet af de unge føler altså på en eller anden måde, at de har været udenfor i deres opvækst og skolegang. De fortæller om mange skoleskift, følelsen af at være anderledes og ensomme og i mange tilfælde om decideret mobning.

De unges nuværende sociale situation

De fleste af de unge har på interviewtidspunktet en mindre grad af uddannelse end det, der er gennemsnitligt for danske unge på deres alder. Mange befinder sig uden for arbejdsmarkedet, nogle er i forskellige typer af praktik eller ressourceforløb, flere er sygemeldte eller i et psykologforløb. Nogle af de unge er under uddannelse, på HF-niveau, produktionsskoler eller tekniske skoler, og enkelte fortæller, at de læser eller har læst på universitetet.

Boligsituationen er for en del af de unge ganske usikker, og mange fortæller, at de har flyttet meget rundt og i perioder har haft dårlig økonomi. For nogle har netop den dårlige økonomi eller mangel på bolig gjort, at de enten har startet med byttedating, eller har startet op igen efter at være holdt op.

En relativt stor del af de unge har psykiatriske diagnoser og har eller har haft kontakt til psykiatrien. En mindre gruppe er helt afholdende i forhold til rusmidler, mens andre bruger rusmidler som en form for selvmedicinering. En gruppe fortæller også, at de har eller har haft et problematisk forbrug af rusmidler.

Forholdsvis mange af de unge siger, at de på interviewtidspunktet har et svagt socialt netværk, og for mange er kontakten til egen familie sporadisk. En relativt stor gruppe fortæller dog også, at de har venner og familie, som de kan støtte sig til, hvis noget er svært eller brænder på, selv om forholdet til tider har været problematisk.

De unges forskellige veje ind i byttedating

Majoriteten af unge i undersøgelsen har erfaring med onlinedating. De fleste har anvendt onlinedating i udpræget grad, og for mange har dette også været deres primære indgang til byttedating-relationer. Mange finder dog kontakter på en af de danske sugardating-hjemmesider som sugardating.dk (senere sugardating.com) eller på den amerikansk baserede hjemmeside seekingarrangement.com. Andre nævnte sider er: Tinder, scor.dk, Boyfriend, fetLife, annoncelight, Facebook, Grindr, Badoo, Oeagle, Flirty, Escort5 og sugarfar.dk. Den mest brugte side i Danmark er sugardaters.com, som nærmest alle de unge har erfaring med. De opretter, som Mia i næste afsnit, en profil. Her skriver de en profilttekst, hvor de beskriver, hvad de søger, og lægger som regel også billeder af dem selv ind. Det er gratis for de unge at lægge en profil op, mens daddies/mommies betaler et gebyr.

Når profilen er lagt op, bliver de unge kontaktet af mænd der har oprettet profiler som sugardaddies og enkelte gange mommies. Nogle af de unge fortæller, at de får mange henvendelser, andre synes ikke, der er så meget at vælge imellem, eller de føler at de henvendelser, de får, er af en anden karakter, end de forventede. Dette bliver uddybet i kapitlet om grænser fra s 25.

Online- og offlinedating

Når de unge beskriver deres veje ind i byttedating, gør de det med meget forskellige narrativer og på baggrund af meget forskelligartede erfaringer. En del oplever deres start som en art tilfældighed; de får fx en uopfordret henvendelse på en onlineplatform, ofte på Tinder eller Facebook, eller de ser en udsendelse i fjernsynet, læser en artikel eller hører om sugardating fra en bekendt og tænker, at det lyder spændende. Det kan også foregå på den måde, at en fremmed mand på nettet eller i byen tilbyder den unge kvinde (eller mand) for eksempel 500 kroner for et blowjob. I andre tilfælde kan det være, at den unge får tilbudt 200 kroner for et billede, som Mia (21) fortæller om i det følgende:

Min veninde og jeg sad på Badoo og så var der en fyr, der skrev til hende, om vi ikke lige kunne tage billeder af vores numser, så ville han overføre 200 kroner. Og så var vi bare sådan jaja, haha- agtig, grinte lidt over det. Og så tænkte vi, ej vi gør det lige - og så sendte han os 200 kroner. Og så skrev han, jamen kan I så ikke lige prøve at klappe hinanden i røven, og så får I 400 kroner. Så vi var sådan lidt, og det var faktisk lidt sjovt, altså det var nemt. Så det gjorde vi, så vi, vi endte med 600 kroner, som vi så splittede, fordi vi var jo 2 til det. Så jeg tjente 300 kroner på 2 billeder. Så det var nemt og hurtigt, og så sidder jeg en aften og var rigtig, rigtig flad på penge og havde skraldet rigtig meget, så tænkte jeg, det kan simpelthen ikke være rigtigt. Så jeg gik ind og oprettede en profil, og så tænkte jeg, nu må vi se.

Introduktionen til byttedating kan også forekomme offline ved et tilfældigt møde i byen, på en café eller via fælles venner/bekendte. Fayar (29) oplevede, da hun var 22, at blive kontaktet af en mand på 37, da hun sad på en cafe med sine veninder:

Så kommer der en ældre mand hen til mig og giver mig sit visitkort og siger: "Jeg synes du ser rigtig sød ud. Hvis du kunne tænke dig at drikke en kop kaffe, så må du meget gerne slå på tråden," og så tager jeg ligesom solbrillerne op og kigger på det der visitkort, og så står der to adresser. Der står en i New York og så en i Barcelona, og så er jeg sådan, "hvor bor du egentlig?" og så siger han, "mest i New York," og så snurrer han rundt og sådan tager sine Raybans på og kigger hen over skulderen, og mig og min veninde vi sidder sådan her ... (griner) ... helt i chok ... sådan er det her som taget ud af en film ... ja, og så ringede jeg til ham og sådan ... og så indledte vi ligesom et forhold, men det var ret tydeligt, at han var ligesom overhånden ... også fordi han ikke havde en fast base i København, så det var typisk sådan noget med at tjekke sig ind på diverse hoteller og sådan noget.

I ovenstående bliver det tydeligt, lige som Dahl & Østergaard (2021) også viser, at vejen ind i byttedating ikke altid er planlagt, men mere noget der opstår tilfældigt, legende og gradvist. Men selv om indgangen kan være tilfældig, kommer de fleste af de unge efterfølgende i kontakt med daddies som et resultat af en mere bevidst søgning via enten datinghjemmesider eller sugardatinghjemmesider.

Hvordan forholder de unge sig til daddies på sugardating hjemmesider?

Onlinesider som for eksempel sugardating.com fungerer både for at møde, udvælge og eventuelt bevare kontakt til daddies. Mange af de unge prøver at vurdere mændenes troværdighed, personlighed, alder, udseende og økonomiske formåen, før de vælger hvilke mænd, de vil svare og i sidste ende mødes med. Inden et møde aftales, er der også en del af de unge, der forhandler med mændene om beløbets eller gavens størrelse.

Af vores interviews fremgår det, at de sugardaddies, de unge mødes med, i de fleste tilfælde er en hel del ældre end dem selv. Nogle af de unge kvinder forklarer, at de fravælger mænd, der i deres øjne er for gamle. Der er dog stor forskel på, hvad aldersforskellen konkret betyder for de unge. En mindre gruppe mener, at forskellen bidrager til en god dynamik, der også stemmer overens med klassiske kønsroller, hvor det er manden og den der er ældst, der betaler, mens andre betragter aldersforskellen mere som et nødvendigt onde: Det er de ældre mænd, der har penge, og som efterspørger det, de unge kan give.

De unges oplevelser med onlineplatforme er meget forskellige, og nogle får flere henvendelser end andre. Mange beskriver, hvordan de blev introduceret til fx sitet sugardates.dk og efterfølgende var overraskede over, hvor mange som henvendte sig, og hvor nemt det var at finde nogen at bytte med. Maria (27) fortæller:

Jeg lavede en profil derinde på sugardates.dk. Jamen på en måned, så var der allerede to hundrede forskellige, der havde skrevet, hvor jeg sådan sad og tænkte,

er det her en joke, fordi de var vitterligt, altså jeg sad og tænkte, jamen... alt det i beder om og drømmer om, det er jo sindssygt. Så var der nogle ganske få som, jeg tror, ud af de to hundrede, så øh... havde jeg måske skrevet med to.

Vi kan se, at Maria synes, der er mange mærkelige henvendelser, og at hun er meget selektiv omkring hvem, hun vil mødes med. Hun opfatter mange af mændene på sugardaters.com som uaktuelle at mødes med: "Ja, altså jeg har nogle vilde historier, hvor jeg sidder og tænker, det er vitterligt psykisk syge mænd. Altså hvor man tænker, det der, deeeeet".

En hel del af de unge ønsker som Maria at fravælge mænd, som har seksuelle lyster, de ikke deler, eller som virker for insisterende eller ubehagelige. De taler om, at der skal være 'en kemi' med manden for, at de vil mødes med vedkommende.

Andre har det anderledes, som Malou (29), som fortæller at hun valgte at mødes med alle de 30 første som henvendte sig til hende: "Jeg var i hvert fald megapopulær, jeg havde lige pludselig 30 beskeder i min indbakke på sugardaters, og jeg skulle bare mødes med dem alle sammen, besluttede jeg mig for. Så det gjorde jeg".

Enkelte af de unge fortæller, at de søger mænd, de også kan tale med. Sine (26) siger:

Du kan jo sortere ni ud af ti beskeder fra, fordi de skriver om sex for penge, ikke? Altså og så er der måske en tiendedel af beskederne tilbage, hvor de måske giver udtryk for at lede efter noget andet, der sådan er lidt dybere. Jamen... jeg har nok i det hele taget altid sådan været lidt tændt på ideen om en, der også har hjernen med.

Rigtig mange af de unge, der bruger sugardaters.com, sammenligner dog sitet med et prostitutionssite og beskriver, hvor åbenbart transaktioner af sex for penge foregår. Nogle, som Anne (24), synes, det er positivt, at det på den måde er let gennemskueligt, hvad det handler om, og at der er tydeligere spilleregler, end der er på fx Tinder. Andre derimod bliver intimiderede over den direkte tone. Som Maria (27) fortæller:

Og så var der rigtig mange, der kom med beskeder om sex for et beløb, hvor jeg så også endte med at skrive i min profil, at jeg søger ikke det her (...) der skal være kemi ved det, fordi ellers så vil jeg ikke, og så kan man jo bare gå hen til en luder. Og der var mange mænd, der blev ved med at kalde mig for kedelig, og så sagde jeg jamen, nej.

Vi kan altså se, at de unge bruger onlinedating på meget forskellige måder. Nogle sætter pris på, at det er meget tydeligt, at det handler om sex for penge, mens andre søger kemi, omsorg eller gode samtaler og dermed vurderer mulige dates ud fra helt andre kriterier. I det følgende kommer vi nærmere ind på de motiver og baggrunde, de unge har for at byttedate.

De unges motiver for at byttedate

De unges bevæggrunde og motiver for at byttedate må forstås i lyset af både deres sociale baggrund og deres aktuelle sociale situation. Som vi har set i beskrivelsen af de unge, vi har interviewet, og som det også fremgår af de cases, vi beskriver mod slutningen af rapporten, er de unge, der byttedater, en meget sammensat gruppe. De kommer fra vidt forskellige baggrunde, tilhører forskellige socioøkonomiske segmenter i samfundet og varierer tillige både i etnicitet og kønsidentifikation. En motivation for at udveksle sex eller intimitet går dog, med enkelte undtagelser, igen for de fleste: Det handler om penge. Der eksisterer dog også sideløbende andre motiver end penge, som gaver, middage, rejser, transport, rusmidler, hotelophold samt opmærksomhed og spænding, men i de fleste tilfælde forekommer disse former for motiver sammen med penge.

I dette kapitel vil vi indledningsvist illustrere, hvordan de unge italesætter deres motivation med penge som det klare omdrejningspunkt, og endvidere vil vi vise, hvordan de forskellige andre motiver optræder samtidigt med de økonomiske.

Økonomiske motiver

Når de unge nævner penge som motiv for at sugardate, gør de det med meget forskelligartede begrundelser. Nogle af dem befinder sig i en svær økonomisk situation. Det kan være, de er hjemløse, eller at de har behov for penge til at betale for deres rusmidler. De fleste motiveres dog af, at de har brug for penge til de daglige ting som husleje, mad, tøj og måske en tur i biografen. Det handler for den overvejende del ikke om luksus, men om at slippe for at bekymre sig om økonomi. Sine (25) fortæller, hvordan hun blev inspireret til at tjene nogle "hurtige" penge:

Efter Fie Laursen lavede det her opslag og fortalte om det (sugardating, red), så tænkte jeg, jeg kunne da egentlig godt se mig selv i det her, plus at jeg kunne da også godt bruge noget økonomisk hjælp. Fordi jeg tænkte, okay, jamen hvis jeg vitterligt kan finde nogen, der ikke er for klamme. Jamen så tænkte jeg, så kunne jeg da lige hurtigt tjene nogle penge.

For andre af de unge handler det økonomiske motiv om, at de har behov for rede penge til stoffer. Miriam (22) fortæller, at det var jagten på hash, som gjorde, at hun begyndte at bytte sex, da hun var helt ung. Hun og hendes veninde fandt blandt andet ældre mænd på datingsider:

Jeg tænkte helt sikkert, at der er hash her, så det er lykken, uanset om jeg så skal gøre noget, jeg ikke vil, så er det bare her, jeg skal hen. Jeg havde en veninde, som

havde oplevet mange af de samme ting som mig. Vi var rigtig gode veninder, og vi gjorde det hele sammen. Vi fandt fyre på nettet, som kunne love hash. Vi tog hjem til deres lejlighed og satte os selv i meget farlige situationer for at få noget hash... altså vi har både set folk få tæsk, til de blødte over det hele, og vi har engang flygtet fra en lejlighed med syv mænd, som nærmest havde en intention om noget gang rape, og vi var 13 og 14 år gamle ...

Ud over beskrivelser som de ovenstående, der handler om bidrag til en presset husholdning eller hurtige penge til stoffer, oplever en del, at pengene fra byttedating giver mulighed for fx at købe ting, de ellers ikke ville have råd til. På denne måde bliver pengene også et motiv for at fortsætte med byttedating, fordi man venner sig til en bestemt livsstil. Betina (24) fortæller om, hvordan det føltes pludselig at få råd til dyre mærkevarer:

Det der med, at så fik man lige pludselig råd til de tasker, som alle ens venner også havde, og så er man ikke udenfor. Eller man fik råd til alle de tasker, som de kendte mennesker, man ser, har, og som har alle de ting her. Og som bloggere har, og så fik man råd til det, og så var man lige pludselig hip.

Anita (24) beretter, hvordan hun også startede med at byttedate for at kunne betale regninger og endda tillige kunne oparbejde en lille opsparing:

Så jeg har ikke haft brug for SU-lån, men kan betale min husleje, og så har jeg også fået en slags opsparing. Og så vil jeg måske gerne investere i en andel eller en ejerlejlighed på et tidspunkt, for jeg er træt af hele tiden at flytte rundt. Det er basically også derfor, jeg gør det [sugardater].

Vi kan altså se, at de unges motiver er meget forskellige, og at pengene for nogle ansues som nødvendige i en decideret økonomisk nødsituation eller for at skaffe rusmidler, mens de af andre betragtes mere som et behageligt supplement eller en 'hverdagsluksus'.

Det økonomiske motiv står dog sjældent alene og er, som vi skal se i det følgende, særligt i starten for mange kombineret med mere immaterielle motiver som for eksempel et ønske om spænding, bekræftelse, kontrol eller en afsøgning af grænser.

Immaterielle motiver: Søgen efter bekræftelse, opmærksomhed og spænding

Der er generelt en tendens til, at de unge byttedatere beskriver en mangel på positiv social kontakt igennem deres opvækst. De har med andre ord ikke følt sig hverken set eller hørt, og de fortæller om fraværende forældre, uforstående lærere i skolen eller ikke-ankerkendende kærester. Mange beskriver deres byttedating som et forsøg på at opnå den anerkendelse, som de føler, de har manglet i deres liv, og at det således kan se ud til at tilbyde en måde, hvorpå de kan blive set og anerkendt. Nadja (22) forklarer det på følgende måde:

Da jeg gjorde det dengang – jeg var så ligeglad. Jeg var ligeglad med alt: Jeg var ligeglad med min familie, jeg var ligeglad med mine venner, jeg tænkte bare på mig selv, og penge. Men jeg tror også jeg startede med at gøre det, fordi at jeg altid har fået at vide, at jeg ikke duede til noget. Jeg var ikke god til noget, jeg

fungerede ikke til noget, og jeg har ikke bestået min 9. klasses eksamen, jeg har ingen arbejde, jeg har altid fået at vide af min kæreste, jeg var en eller anden billig so, og at jeg ikke duer til noget, og det eneste jeg er god til, det er at give et blowjob og kneppe. Så jeg tror, det er derfor, jeg startede med at gøre det, for jeg tænkte: "Nå men det er jeg god til, så prøver jeg det". Og det gav meget god pote.

Nadja starter altså, som vi kan se, med byttedating, fordi hun håber, det vil give hende en følelse af at være god til noget og en følelse af at have værdi. Malou (29) fortæller i tråd hermed, at hun begyndte at byttedate, fordi hun var ensom, og fordi hun manglede noget hun mestrede og var god til. Hun fortæller:

Man skal ligesom kigge på, hvorfor er det, jeg har brug for det her, og jeg ved godt, hvorfor jeg har brug for det. Det er, fordi jeg ikke kan holde ud at være alene. Fordi jeg har brug for bekræftelsen. Jeg har brug for at være noget og vide, at det er jeg fandeme god til. Men der ligger altid noget bagved: Hvis man har respekt for sig selv sådan hundrede procent ikk' ås, har en god grobund og, du ved, man har fødderne plantet solidt i jorden og hvad man ellers kan sige sådan ... hvis man har respekt for sig selv og har sit selvværd, så tror jeg ikke på, man nogensinde ville vælge at gøre det, jeg gør.

Malou italesætter et grundlæggende mindreværd som motiv, mens andre begrundes deres byttedating med en søgen efter anerkendelse af deres krops værdi. Dette motiv ligger ofte både til grund for at begynde med, men også for at fortsætte med at byttedate. For Betina (23) er det betydningsfuldt, at hendes sugardaddies fortæller, at hun har en flot krop:

Jamen altså jeg synes, det er sjovt, så jeg gør det ikke kun for pengene, men fordi jeg synes, ud over det økonomiske og sådan, at så får jeg også komplimenter for min krop, og det har jeg jo aldrig fået.

For Fayar (29) handler det også om at få bekræftet, at hun er attraktiv og smuk, når hun siger: "Jeg ville jo gerne bare blive bekræftet i, at jeg var en ... eller at jeg var attraktiv eller at jeg ... at jeg så godt ud, eller at jeg var god i sengen og sådan noget."

Ud over at pengene trækker, og at de unge søger opmærksomhed og anerkendelse, er et almindeligt motiv for at begynde at byttedate, at det er spændende at gøre noget, der er nyt og ukendt, og som ses som forbudt i samfundet. For eksempel udtaler Sofie (26):

Jeg var inde på den her side (sugardaters.com red), ikke for at få et forhold, men for at have sådan lidt spænding, lidt eventyr, prøve noget nyt, og så er det jo lidt forbudt. Jeg plejer at sige, jamen det her er lidt forbudt og beskidt – derfor er det spændende.

En del af de unge håber således, de med byttedating får mulighed for at udfordre og udforske grænser. De vil gerne udforske egne seksuelle grænser, men for nogle handler det også om at udfordre samfundets grænser. Flere kæder, som Veronika (20), det spændingsmoment, der kan ligge i mødet med ældre mænd, sammen med en personlig tilbøjelighed til grænsesøgning:

Jeg har en vildskab inde i mig. Og jeg kan godt lide at søge de der grænser. Også med stoffer og sådan nogle ting. Ikke fordi jeg har gjort det meget. Men jeg kan godt lide at skubbe til de der forestillinger om, hvad der er okay, og hvad der ikke er okay.

Relativt mange af de helt unge snakker om en indre "vildskab" og om at søge grænser, både i forhold til byttedating, men også i forhold til forskellige former for rus. Anne (24) søger den tilstand, hun ellers kun har oplevet ved at bruge rusmidler, i det at byttedate:

Nu har jeg selv taget coke og amfetamin, det [at byttedate] er ligesom at have været pissefuld en aften og bare haft det for grineren, altså virkelig hygget sig, eller lige taget en bane eller taget noget amfetamin eller lige taget noget "Emma" [MDMA] eller et eller andet.

Spænding og grænsesøgning fylder altså en del for nogle unge, og for mange er både spænding men også bekræftelse koblet til det økonomiske aspekt. Som Trine (27) eksemplificerer i det følgende:

Jeg gik i skole og jeg var på SU. Jeg fik en kæreste efter M., som jeg egentlig ikke først gad at være kæreste med, og så endte vi med at blive kærester alligevel. Og så ville jeg faktisk rigtig gerne være seriøst kæreste med ham, men så ville han ikke rigtig være seriøs med mig. Og det slog mig rigtig, rigtig hårdt, at han ikke gad det. At han ikke gad noget seriøst. Så slog vi op. Og jeg kan huske jeg havde den her tanke med, at der er nogen, der gerne vil være sammen med mig. De vil være sammen med mig så meget, at de faktisk vil betale ret mange penge for at være sammen med mig. Og det, synes jeg, var en ret fed tanke, samtidig med at det ville hjælpe økonomisk, ikke? Og så bare fordi det var spændende. Jeg synes, det var mega frækt. Det er vildt frækt, at man kan have sex med en eller anden fremmed mand.

Sammenfattende kan man sige, at de unge har manglet noget, som de oplever, at andre unge har, som de håber og tror, at byttedating vil kunne give dem. Det har for størstedelen handlet om økonomi, men altså meget sjældent udelukkende om økonomi. I det næste kapitel vil vi beskrive, hvad de unge reelt udveksler, og hvorvidt og hvordan de unge oplever at få det ud af byttedating, som de ønskede.

Hvad bytter de unge og hvad får de ud af det?

Som vi så i kapitlet om motiver ovenfor, fortæller de fleste unge, at deres vigtigste motivation for at bytte sex eller samvær er pengene. De fleste af de unge får da også noget materielt ud af deres bytte af sex og samvær, ofte som kontant betaling via betalings-apps eller som rede penge. Enkelte unge mødes indledningsvist med en sugardaddy til et såkaldt 'kemimøde', hvor parterne ser hinanden an og vurderer, om de skal mødes igen. I de fleste tilfælde har de unge dog sex samme aften, som de mødes med den ældre mand, og det foregår oftest privat hos manden eller hos den unge kvinde, i en bil eller på hotel, og kompensationen er penge. Rikke (29) fortæller, at hun kunne tjene rigtig mange penge:

Altså nogen uger, der nåede jeg nærmest over tredive tusinde altså, fordi det er bare, du ved, det kører bare ... og penge ... jeg er ikke ked af at sige det. Jeg kan godt forstå, man også gør det for pengene... Altså 100.000 på en måned, sådan der, bum, du ved, det kører bare sådan der, altså. Det er mange penge (...) Men jeg havde ikke lyst til at tage ud og rejse med nogen ... Så nej, det har altid ... for mig har det kun være penge. Jeg har ikke gidet at have en taske eller sådan noget.

De summer, Rikke taler om, er ikke almindelige, men selv om beløbet var mindre, var pengene også det vigtigste for Susanne (27):

Han sagde også der på daten, at han var klar til at se mig igen med den der ekstra aftale om, at vi skulle have sex, og så var det 5.000 per gang. Det var 10.000 ekstra om måneden, ikke? Det var på det tidspunkt, da jeg studerede, en fordobling af min indkomst. Det var en tredobling eller sådan noget, ikke?

Nogle gør det altså kun for penge, og de oplever heller ikke at få andet end penge ud af det. Den overvejende del af de unge har dog fået *både* penge og andre materielle ting som en middag, en gave eller et hotelophold, og mange unge fortæller også, at de *både* har fået penge og immaterielle goder som bekræftelse, adrenalinsus og oplevelse af at have værdi. Når de unge fortæller om, hvad de reelt får ud af at byttedate, fortæller de om disse former for immaterielt udbytte på mange forskellige måder.

Selv om langt de fleste unge har sex med deres daddies, er der også unge, der ikke har. Disse unge siger, at de ikke har lyst til sex med en daddy, eller at mændene er tilfredse med at se billeder af dem, se på deres krop på skærmen eller tale med dem. Også i de relationer, hvor sex ikke indgår, er der i enkelte tilfælde en økonomisk kompensation fra mandens side til gengæld for kvindens tid eller selskab. Maria (27) havde fx en daddy hun talte i telefon med dagligt, men som hun aldrig havde mødt:

Planen var jo ligesom, at mig og ham vi skulle mødes, men øh han arbejder hele tiden, og når han har tid, har jeg ikke tid. Øhm, men han hjælper mig rigtig meget økonomisk. Fordi ja, det er egentlig meget sjovt, altså jeg har aldrig sådan mødt manden, men han giver mig penge.

Manden gav hende kompensation for hendes opmærksomhed, men det var tydeligt, at Maria også selv kunne lide at tale med ham, så hun fik altså også noget andet ud af det end penge. Der er dog kun i enkelte tilfælde økonomisk kompensation der, hvor den unge kun mødes med manden på nettet eller taler med ham i telefon, for at få opmærksomhed og anerkendelse.

I det følgende vil vi beskrive nogle af de former for immaterielt udbytte, som de unge byttedatere beskriver parallelt med det økonomiske aspekt.

Bekræftelse, kick, forkælelse, samtaler, rollespil og kontrol

En hel del af kvinderne fortæller, at byttedating, i hvert tilfælde midlertidigt, giver dem en følelse af at have værdi. Osessa (25) fortæller, at det giver hende selvtillid, at der er så mange, der svarer på hendes annonce. På spørgsmålet om hvorfor hun fortsætter med at byttedate, svarer Anne (24):

Jamen det er, at jeg godt kan lide det. Altså jeg kan godt lide den datingmåde, det der med at blive opvartet og blive set... Det er derfor jeg gør det (...) jeg føler mig altså sådan du ved, okay der er nogen der faktisk gider at betale penge for at være i mit selskab. Det synes jeg da er helt fantastisk agtigt ik.

Flere unge fokuserer på det kick, som det giver at udfordre egne grænser. Anne sammenligner det med at tage amfetamin eller MDMA, og hun beskriver følelsen hun har, når hun går fra en sugardate, på følgende måde:

Nogle gange så har man det, som om der er nogle der har puttet noget sjovt noget ned i min drink, sådan har jeg det ... Så får man sådan et adrenalinsus, eller hvis jeg bare du ved kommer ind til nogen, og jeg kan se, der ligger nogle penge som han er sådan, det er til dig, agtig. Så ligger der 3000 i kontanter, og så er det som om, at så er alt ligesom okay ik – altså det flytter grænser.

Spændingen og oplevelsen af en form for rus ved 'at gøre det' er altså væsentlig. Malou (29), som tidligere har været selvskadende, supplerer dette perspektiv ved at sige: "Det gav et kick. Det gav helt vildt meget et kick. Det kan næsten sammenlignes med, når jeg skar i mig selv faktisk".

En del af kvinderne taler også om, at de har fået modtydelser som gode snakke, livserfaring og selskab af deres daddies, og at de er mere spændende end deres jævnaldrende. Freja (22) fortæller for eksempel, at noget af det, hun får ud af byttedating, er en form for omtanke eller omsorg:

Social aktivitet. Voksen kontakt. Hvad man nu skal kalde det (griner). Nogle af dem begyndte sådan at spørge til, hvordan det gik med lektierne, og hvordan jeg havde

haft det og ... Nogle af dem de sendte sådan nogle mails med, hvordan det var gået, og om jeg havde haft en god ferie.

Der er også nogle unge som for eksempel Tania (20), som har oplevet, at der opstod en form for venskab med en af hendes daddies, og at det var dejligt at blive forkælet fx med smøger, vin og sushi. Tania fortæller:

I virkeligheden blev vi venner. Altså vi blev ret tætte og snakkede om virkelig mange forskellige ting. Jeg synes jo også, det var fedt at være sammen med ham. Og så kan man sige, når jeg kom, havde han købt 3-4 pakker smøger til mig og en flaske vin jeg kunne tage med videre, og så gav han mig måske lige 1000 kroner i kontanter, fordi det var det, han havde liggende. Så samtidig købte han sushi for 1000 kroner. Altså så bliver det lige pludselig også mange penge. Samtidig synes jeg han var skidesød.

Malou (29) fortæller også, at det særligt i starten var dejligt at få komplimenter:

Det gav mig bekræftelse. At jeg var god til det hele, der omhandlede sugardating ... altså jeg følte mig jo nærmest som sådan en prinsesse/dronning ikk'ås. Jeg kunne bare det shit ... altså jeg kunne bare forføre dem.

Malous oplevelse var, på det tidspunkt i hendes liv, hvor hun var relativt ung, at denne form for bekræftelse var lige det det, hun havde behov for:

Der var en, der kunne passe på mig. Der var en, der kunne give mig det, jeg manglede, den der støtte. Han skulle være min herre, hed det, og jeg skulle være hans tøs, og jeg var bare solgt. Der var ikke noget, der var mere rigtigt end det i min verden på det tidspunkt.

Flere af kvinderne fortæller, at det for dem ikke handler så meget om sex men mere følelsen af, at være i godt selskab. Galina (28) fortæller: "Nej, for mig betyder sexen ikke så meget. Jeg vil bare gerne, for det første, opleve ting og have nogle, der holder af mig. Altså godt selskab og ja også bare få noget ud af det." Galina fortæller også at hun nogle gange føler en form for kærlighed og at det er dejligt "at få lov til at være kvinde" på det, der måske kan opfattes som en mere traditionel måde: Hun siger: "Jeg får lov til at være kvinde. Jeg får lov til at føle mig kvindelig uden at skulle have dårlig samvittighed for at tage imod en drink."

Enkelte kvinder føler også, at de har lært noget af deres daddies, og savner det efter, at de har holdt op med at bytte sex. Liv (28) fortæller:

Jeg synes, det er fedt at gøre mig lækker, og at komme ind til en mand, som bare virkelig begærer en, eller man kan få lov til at have sådan lidt rollespil på, og lidt leg på, altså sådan (...) Så det der med at lade sig ... Ja bare sådan rive med ... Påtage sig en anden rolle, det kan jeg godt savne. Jeg savner også alt det sex. Altså nu er jeg også lidt i sådan ... jeg arbejder meget med mig selv, og er sådan lidt sexafhængig og sådan noget, så det er sådan: Jeg prøver virkelig at lade være med at have for meget sex. Men jeg savner lidt det der med at bare møde folk, og så lige på og hårdt.

Liv oplever også, at hun har fået viden, som hun ikke tror, hun ellers ville have fået. Hun siger:

Jeg har lært en masse mænd at kende, som har kunnet lære mig alt muligt (...) At have med folk at gøre fra alle samfundslag, ja bare så forskellige mennesker. Det har jo også lært mig sådan at adapte mega hurtigt, men også at jeg har meget; jeg ved lidt om meget kan man sige, ikke? (...) Men også det der med at begå sig, altså jeg har lært mig selv meget bedre at kende. Og så er jeg blevet vanvittig dygtig til at læse mennesker omkring mig; opsnappe signaler, kropssprog.

Enkelte oplever derudover, at byttedating giver mulighed for en form for rollespil, hvor de kan være en anden end den, de er i hverdagen, som Anita (23) beskriver her:

Det er sygt spændende, at der er penge involveret, fordi at du skal performe. Du er jo en eller anden form for vare, som bliver betalt for ... Men du er jo ikke en vare på den måde, for jeg føler mig jo ikke som en vare, jeg føler mig som mig selv, men det er jo mega spændende, det der med, at man jo også skal klæde sig ud på en eller anden måde. Jeg synes også, at det var helt vildt spændende, at jeg kunne være en anden, end jeg måske var, hvis jeg bare mødte en eller anden random fyr. Træde udenfor. For så var der noget helt andet på spil. Det her var sådan en performance, og det var noget, der lå uden for mig selv, og det var et rollespil, hvor der var penge involveret.

På samme måde oplever Miriam (22) også denne form for rolleleg som enormt spændende:

Jeg skabte ligesom det her alias for mig selv, jeg kaldte mig selv for Monique, og jeg var helt all in i det der ... altså jeg blev faktisk meget fanget af det. Den der opmærksomhedskrævende side af mig blev fanget af den der spænding, at det var forbudt og det var forkert, og nu var mit liv lidt ligesom en film, og nu skulle jeg hedde Monique, og jeg skulle have hæle på og min makeup og ... jeg var lidt instruktør omkring det på en eller anden måde.

Nogle, som Anita (23), føler ydermere, at sugardating giver en mulighed for at være i kontrol som kvinde i en verden, der er præget af mænds magt:

Jeg har fundet en eller anden form for helt særlig feministisk og kvindelig kraft i mig selv. Jeg kan virkelig godt lide den følelse. Jeg føler mig enormt i kontrol og empowered, når jeg gør det her. Nogle synes, at sugardating er et godt alternativ til almindelig dating, da dating i forvejen er præget af oplevelser af sexismen.

Det, at få penge for sex eller samvær kan altså være knyttet til det at føle en form for kontrol. Nogle unge kobler det, at nogen vil betale for at være sammen med dem, netop til følelsen af at have magten over dem. Det gjorde sig for eksempel gældende i Michalas (22) tilfælde:

Altså jeg kan rigtig godt lide det der økonomiske, jeg får ud af det, fordi det gør, at jeg ikke lever så stramt. Det gør, at jeg rent faktisk kan have det fedt. Og så kan jeg godt lide den her form for magt. Altså jeg er slet ikke dominerende, men jeg elsker bare, at jeg kan sige, jamen det skal være sådan og sådan, og så retter de [mændene] sig efter det.

Følelsen af at have kontrol over situationen knyttes altså til at det, der udveksles, ofte aftales på forhånd, at de unge dermed har en klar forventning til, hvad der skal ske, og kan styre det.

Som ovenstående viser, har de unge mangeartede oplevelser med byttedating og får forskellige ting ud af det. En langt overvejende del af de unge pointerer, at pengene er det væsentlige, men for mange handler det om forskellige former for det, vi kalder immaterielt udbytte. I en ofte begrænset periode oplever en del unge at få opfyldt ønsker, som handler om omsorg, en samtalepartner eller bekræftelse. Andre beskriver en berusende følelse af at være i live og overskride egne grænser, eller modsat at opleve sig som magtfulde eller i kontrol.

Mange af de unge oplever altså, særligt når de starter med byttedating, at de er i kontrol og har magten, og at de får noget ud af det ud over penge. Men som vi skal se i det følgende, kan denne følelse være svær at fastholde for mange. En overvejende del af de unge oplever med tiden, at følelsen af magt enten er overfladisk eller ikke kan opretholdes, fordi de erfarer, at det i sidste ende handler om sex - hvor det er manden, der bestemmer. Mie (27) fortæller:

Ja, en kort periode føler du, at du har magten, fordi du får penge for at gøre noget, du godt kan lide at gøre. Du kan godt lide at tage på hotel. Du kan godt lide at tage på wellness-ophold. Du kan godt lide at gå i biografen. Du kan godt lide at spise god mad, og du får penge for det, så du forklarer over for dig selv: "Ej, jeg har magten. Jeg bliver betalt for at gøre noget, jeg er vild med, og det er en kendt person. Han vil have mig". Problemet er bare, når det så udvikler sig, og han kun vil have sex til sidst, så føles det, som om han tager det hele fra dig på én gang. River plasteret af.

Næste kapitel uddyber, hvordan de ønskede konsekvenser og oplevelser, som er beskrevet ovenfor, ofte også har en bagside eller bare ikke varer ved. For rigtig mange unge bliver deres forventninger til byttedating med tiden gjort til skamme. Følelsen af magt kan fx være svær at fastholde over tid, og der er tilsyneladende nogle dynamikker, der betyder at mange unge ender med at gøre noget, de ikke indledningsvist ønskede. På denne måde bliver konsekvensen for mange, at deres byttedating efterlader dem med en følelse af at overtræde både egne og måske også samfundets grænser.

Grænser, grænseløshed og udnyttelse

Selv om mange af de unge, som vist ovenfor, i hvert tilfælde for en kortere periode oplever, at de får det, de ønskede ud af deres bytterelationer, hvad enten det er penge, gaver, spænding, opmærksomhed eller kontrol, er der en tendens til, at deres udbytte efterhånden bliver mindre og mindre tilfredsstillende, og at de oplever ambivalens, og at deres grænser flyttes.

Liv (28) er en af dem, som understreger, at der er en bagside af medaljen. Liv mener, hun har lært meget af byttedating, men i det følgende beskriver hun, at den også har en pris, som hun ikke kan overskue:

På mine lidt mere grå dage, der synes jeg jo ikke, der er så meget godt ved de ting jeg har gjort. Der synes jeg bare konsekvenserne er for uoverskuelige. Men i dag hvor solen skinner og sådan noget, så har det været meget sjovt.

Miriam (22) fortæller også, at byttedating for hende var en form for modstand, som gav et kortvarigt kick, men som hun samtidigt kobler til noget destruktivt og grænseløst: "Jeg følte at ... jeg tror, jeg godt kunne lide at fucke mit eget liv op på en eller anden måde. Jeg kunne godt lide at se mit eget liv krakelere ... altså blive smadret".

I vores interviews taler de unge om grænser på et væld af forskellige måder. En hel del taler om, hvor vigtigt det er at passe på sig selv og at turde at sætte grænser, før de møder deres date. Når de skriver med mændene på fx sugardaters.com, bliver de fleste bevidste om, hvilke mænd de vil mødes med, og hvem der virker desperate, farlige, utiltrækkende eller 'perverse'. Der er også flere af de unge, der understreger, at man skal passe på sig selv og fx ikke bare gå direkte hjem eller på hotel med en daddy, men lige se ham an først på en 'kemidate' på en bar eller restaurant. For eksempel siger Anne (24):

Det er ikke sådan, at man ligesom skal bestemme sig, lige når man ser dem. Man kan godt være der en halv time og så sige: "Jeg føler ikke lige, kemien er der" eller "det har jeg faktisk ikke lyst til alligevel", eller man kan sige, man lige skal mærke efter og ses en anden dag.

Det er almindeligt at der er bestemte ydelser, de unge som udgangspunkt ikke vil give, som for eksempel urinsex, dyresex, voldelig sex eller analsex eller at kysse på munden. Nogle vil gerne kysse, men siger, at der er andre ydelser, som de reserverer til deres kæreste. Aleksandra (26) fortæller:

Der er dele af mig selv, der er gemt til forhold, som analsex. Jeg gør det kun med mine kærester, og ville aldrig gøre det med sugardaddies. Så jeg gemmer det til

lidt mere privat, du ved, så kun kæresten har adgang til den røv (griner). Ja, jeg tror på, at det at give sig selv væk hundrede procent er en lille smule luderagtigt.

Nogle fortæller, at det kan være svært, når daddy's personlige hygiejne ikke er i orden, eller når han udseendemæssigt fremstår mindre attraktiv i virkeligheden end inde på fx sugardaters.com. Enkelte fortæller også, at daddies vil snakke om ting, som de synes er ubehagelige, for eksempel om seksuelle forhold til forældre. Tania (20) fortæller:

Det er sådan noget rigtig fetish noget nogle gange. Jeg kan huske den sidste, det var derfor simpelthen ikke kan overskue det her, det var derfor jeg stoppede. Jeg snakkede med en mand i telefonen, som gerne vil have, at jeg skulle fortælle om mit forhold til min far på en seksuel måde. Det synes jeg simpelthen var for mærkeligt. Hvor han så lige pludselig siger, vil du gerne se en video af min rigtige datter, der sutter min pik. Og så gik jeg bare i panik og lagde bare på. Og jeg var sådan, nej ej ej. Og så blokerede han mig.

Her kan vi se, at Tania siger fra i situationen. Men selv om mange af de unge fortæller om ydelser, som de som *udgangspunkt* ikke giver, er der en hel del fortællinger om, hvordan disse grænser kan være svære at fastholde, om hvordan de overskrides, og at de unge ender med at gøre ting, der ikke er aftalt, eller som de ikke ønskede. Nogle gange oplever de unge, at de selv overskrider egne grænser efter pres fra daddies, fordi de ikke tør sige fra, eller fordi de oplever, at de ikke kan mærke, hvor egne grænser er. Det kan være, at daddy presser på for at få en anden type ydelse end det, der er aftalt, at han lokker med, at de kan få flere penge, hvis de gør noget bestemt, eller at han truer med ikke at betale, hvis de fx ikke vil give en bestemt ydelse. Mange oplever, at det er svært at sige fra i disse situationer, og at dette kan medføre en følelse af at have fået overskredet sine grænser. Sarah (29) forklarer det på følgende måde:

Jeg siger nej, men problemet er, at når jeg har sagt nej ti gange, og de bliver ved med at holde fast og bliver ved med at sige til mig, "du kan ikke være bekendt at sige nej", så til sidst giver jeg efter, fordi jeg bliver bange. Jeg bliver bange for, at de forlader mig, eller at de bliver voldelige og aggressive, hvilket jeg har oplevet flere gange. Så jeg giver efter og lader dem.

For Sarah handler det altså om, at hun ikke føler, hun har ret til at sige nej, eller at hun er bange for at skuffe, mens andre forklarer det, at de overskrider egen grænse med, at de i starten var uvante med at mærke efter, hvad de havde lyst til, og at de var usikre på, hvordan de kunne sige fra i konkrete situationer. For eksempel fortæller Sandra (21), at hun i starten ikke var god til at sige nej, og at pengene fik hende til at gøre noget, hun egentlig ikke havde lyst til:

Jeg kunne godt mærke, at det var egentlig ikke noget jeg sådan havde helt vildt meget lyst til. Men så var der jo det med, at han så kørte mig hjem, og så fik jeg pengene og så ... Så snart jeg var væk fra det, og så stod jeg med de der penge, og så tænkte jeg, at det gav egentlig sådan lidt et rush, på en eller anden måde, eller sådan lidt et kick. Og så tænkte jeg, at det var lidt vildt, og det kunne jeg egentlig godt gøre igen.

Sandra fortæller videre, at hun i starten oplevede en vis glæde ved de fine hoteller og mid-dage, også selv om det føltes en smule grænseoverskridende, men at dette ændrede sig, og at relationen hurtigt kom til at handle udelukkende om sex. Hun fortæller her om, hvor svært det var at sige fra:

Det føltes, som om man blev nedværdiget, at man blev til en ting. Lige pludselig var man ikke hende den fine, nu var man hende, der var sexet og fræk. Helst skulle se så luderagtig ud som overhovedet muligt, altså du skulle ligne en prostitueret. Det bliver mere og mere fokuseret på, at ej nu kunne jeg godt tænke mig at have sex på den måde eller... jeg har denne her sexfantasi, kan du ikke være med til det? Det begyndte at handle mere og mere om det. De begyndte at skrive sexfantasier til en: Kunne du ikke tænke dig at lave det her med mig? Jeg kan give så meget for det. Problemet var, at når jeg så begyndte at sige fra over for C (hendes 'kæreste') og sige, at jeg kan ikke have sex med dem, hvor det kun er sex, så begyndte han at lænke mig og tvinge mig til det. Så mine grænser de blev mere og mere overskredet, følte jeg. Og det er også derfor det blev tydeligere og tydeligere for mig, at det her det var langt ude. Helt vildt langt ude.

Vi kan altså se, hvordan Sandra over tid mister kontrollen og i stigende grad både overskri-der egne grænser, men også bliver udnyttet.

Mange fortæller om episoder, hvor de føler, at de er blevet snydt, eller hvor de har oplevet deciderede overgreb eller endda voldtægt. Liv (28), som er blevet voldtaget flere gange i sit liv, fortæller:

Jeg har oplevet f.eks., hvis man har et S&M møde, hvor der er lidt mere ... Lidt voldsom sex, at folk de overskrider grænser, ikke lytter til kodeord f.eks., eller hvor man siger: "du må ikke slå mig i hovedet" og så inden man får set sig om, så sid-der man der og har fået en kæmpe flad, som bare synger. Altså jeg har aldrig ladet mig binde af folk, jeg ikke kender, fordi at der kender jeg alligevel mænd ge-nerelt godt nok til at vide, at det ville jeg ikke gøre. Men følelsen af når man godt ved, at de er klar over, at det her er ikke rart for mig, men de bliver ved. Det kan hurtigt føles som, ikke en voldtægt, men i hvert fald et overgreb. Ekstrem kræn-kelse. Ja når de bare transformerer sig til sådan nogle dyr. Så er jeg ofte nået dertil, hvor jeg bare tænker: "Jeg tager ikke kampen op". For jeg har haft med for mange mænd at gøre til at vide, at hvis du står med en vred og liderlig mand, så er du altså ikke andet end en meget lille, skræmt pige. Så der er det lidt det der med: Bare freeze, lad dem gøre deres ting, og bare komme herfra nogenlunde i et helt stykke, hvis du kan.

Selv om Liv, som vi beskrev ovenfor, oplever, at sugardating har givet hende meget, har hun således også oplevet store ydmygelser.

Enkelte unge oplever, at de potentielle daddies, de skriver med, begynder at 'stalke' dem, hvis de afviser dem. Tine (24) fortæller:

Jeg blev jo stalket i jeg ved ikke hvor lang tid. Jeg var faktisk over et år om at slippe af med ham, det var lidt vildt faktisk, men altså jeg tror bare, han nåede på meget

kort tid at ligesom føle alt muligt, som jeg slet ikke var med på ... altså hverken følelsesmæssigt eller fysisk, og det tror jeg kom lidt bag på ham, men jeg var der bare ikke ... nok fordi jeg ikke tændte på ham.

I flere af disse situationer gælder det altså, at byttedating kan medføre grænseoverskridelser, selv når den unge i udgangspunktet følte en form for kontrol eller magt.

En mindre gruppe fortæller, at de ikke har oplevet problemer i forhold til grænsesætning. Flere af disse kvinder understreger, at de har nogle kompetencer, de har tilegnet sig gennem livet, blandt andet qua en udsat opvækst, der gør dem i stand til at opretholde de grænser, de har sat for sig selv. Sonja (21) forklarer:

Jeg tror, det er fordi jeg har haft det lidt svært og oplevet nogle ting, som der har gjort, at jeg bedre kender min grænse, så jeg har nemt ved det, jeg tror det er fordi, jo mere du oplever ting, jo mere finder du ud af om dig selv og hvad du vil være med til. Det lærer man meget, hvis man har været udsat for nogle ting, og oplevet nogle ting igennem sin barndom, så finder man ud af sig selv (...) jo mere man oplever, jo mere erfaring får man, og jo nemmere har man ved at lære sig selv at kende.

Andre, som Anne-Mette (24), kobler derimod det, at de har oplevet grænseoverskridelser i barndommen til, at de har svært ved at sætte eller opretholde egne grænser i byttedating, og at byttedating netop kan være en læringsproces i forhold til grænser:

Jeg tror på en eller anden måde, at jeg ikke har kunnet være det foruden, fordi jeg tror bare, at min historik gør, at jeg måske er åben for nogle andre ting, og lettere og smigre eller med opmærksomhed, gaver og sådan nogle ting end andre. Tror også, jeg har haft nogle grænser, der på en eller anden måde har været nedbrudt, det er sådan en læringsproces for mig, det der med at sætte grænser, og sætte dem på en god måde, og så er jeg så blevet helt vildt god til at sætte grænser

Anne-Mette ser det altså som en positiv erfaring, at hun har lært at opretholde grænser undervejs. De fleste har dog ikke den oplevelse og fortæller, som Liv ovenfor, at de har været udsat for diverse aftalebrud og også deciderede overgreb.

Vi har i dette kapitel vist at en række af de unge oplever, at de på grund af deres oplevelse af grænseoverskridelser i opvæksten som voksne har svært ved at mærke og opretholde egne grænser. Nogle oplever dette som et problem i forhold til sugardating, mens andre ser sugardating som en mulighed for at eksperimentere og lege med egne grænser og dermed blive bedre til at mærke dem. De fleste af de unge oplever dog, at deres grænser i disse byttedating relationer på et tidspunkt bliver udfordret og flyttet på en måde, de ikke ønsker eller har kontrol over.

Opfattelser af relationen mellem almindelig dating, sugardating og prostitution

Vi har spurgt de unge, hvordan de skelner imellem almindelig dating, sugardating⁴ og prostitution. I dette kapitel beskriver vi nogle af de overvejelser, de unge gør sig om de udvekslinger, de foretager, og hvorvidt de opfatter det som henholdsvis almindelig dating, sugardating eller prostitution.

Ligheder og forskelle mellem almindelig dating og sugardating

For nogle af de unge i vores materiale ligner sugardating almindelig dating, mens det for andre er to væsensforskellige fænomener. I det følgende vil vi skitsere, hvordan både forskelle og ligheder opleves af de unge, og hvordan de evaluerer deres erfaring med begge typer af relationer.

Mange af de unge oplever en gradvis frustration ved såkaldt "almindelig" dating, på online-dating apps som f.eks. Tinder, Happn, Badoo, Scor.dk, eller Boyfriend og Grindr for de unge homoseksuelles vedkommende.

Adskillige af dem, der har datet via forskellige dating-apps som eksempelvis Tinder, udtrykker en frustration over, at de ikke 'får noget ud af det'. Emilie (23) siger: "Jeg vil faktisk hellere have et møde på sugardating, hvor jeg alligevel får noget ud af det, end at jeg vil mødes med nogle og bare have sex på Tinder ", og Anna (21) har det på samme måde:

Men ... så er der det med Tinder, det er at ca. halvdelen eller måske endda mere af de fyre, der er på, er der for hook-ups og one-nightstands og seksuelle oplevelser, og så er det socialt acceptabelt, at vi tager hjem til dig bagefter og har noget sex, og det kører jeg også død i. Det var sådan... Det gad jeg faktisk ikke mere.

Anne (24) fortæller også at hun oplever den slags dating som præget af uklare forventninger og rammer, eller at det er svært at finde en kæreste fordi "det alligevel bare handler om sex", og at hun derfor foretrækker sugardating:

Det er jo det, jeg synes er fedt ved sugardating, det er jo – i forhold til Tinder for eksempel – nu er jeg lige kommet på Tinder – altså der er der bare, på sugardating er der bare nogle spilleregler på en eller anden måde. Jeg kan godt lide, at der er nogle klare faste rammer, for så kan jeg heller ikke blive – jo selvfølgelig kan jeg blive skuffet, altså det kan jeg da godt – men der er ligesom nogle rammer kan man sige på en eller anden måde.

⁴ I dette kapitel bruger vi termen sugardating, da vi i interviewperioden endnu ikke havde begyndt at bruge termen byttedating.

I dette eksempel fremstilles sugardating nærmest som frisættende, fordi der her, og i modsætning til almindelig dating, er klarere regler for, hvad relationen skal indebære og dermed mindre følelsesmæssigt "mudder".

Ud over, at mange af de unge finder almindelige datingsites uinteressante, har mange af dem, der begynder at bruge datingsider som sugardating.com som et alternativ til fx Tinder, det til fælles, at de håber, sugardating vil give en større grad af bekræftelse, seksuelt, socialt eller økonomisk. Flere unge fortæller, at de ikke får noget til gengæld fra de mænd, de dater på Tinder, hverken følelsesmæssigt eller på anden vis, og derfor kan de lige så godt sugardate for 'i det mindste få noget ud af det'. Amira (23) siger eksempelvis:

Jeg gider bare ikke føle mig udnyttet, og så føler jeg også bare, at jeg også får noget ud af det, når jeg får penge ... ja, fordi jeg ved jo godt, at mange af dem er jo ikke sådan interesseret på den måde til, at de gerne vil, fordi det vil jeg jo kunne mærke fra ... hvordan de sådan er indbydende, og hvordan de skriver til mig og sådan noget, jeg vil gerne invitere dig ud og spise og sådan noget, og du ved ... det bliver ... det er meget sådan stemning til the sexual ting - og mange af dem er cute og sådan noget, og når jeg så har lyst til så at være sammen med dem, så tænker jeg, det er da bare smart at få noget ud af det for mit vedkommende også, så jeg føler, jeg stadigvæk har mig selv med og ikke føler mig udnyttet og brugt og ... så ja, det er bare en win-win-situation ... de bruger min krop, jeg bruger deres penge.

Som vi ser, håber mange unge, og en del erfarer også, at sugardating giver mulighed for at få noget andet og mere ud af dating end blot samværet.

Kontant afregning og fravær af følelser

For rigtig mange unge er den største forskel mellem dating og sugardating, at sidstnævnte inkluderer en form for aftalt kompensation for samvær og sex. Hvor de unge beskriver almindelig dating og de parforhold, som nogle gange kommer ud af det, som mere baseret på følelser og intimitet, ser de sugardating som en ret kontant udvekslingsrelation, hvor der på forhånd aftales at bytte seksuelle ydelser for penge. Maria (27) svarer eksempelvis, på spørgsmålet om forskellen på sugardating og almindelig dating: "Der er følelserne i, at man elsker personen, altså vitterligt elsker med hjertet. Her (i sugardating, red) kan vi slå ting fra". Og hun uddyber: "Du vil jo aldrig sige til din kæreste, 'men altså du kan få noget sex, og du kan give mig 1500.'"

Sugardating skildres ydermere af mange som en relation, hvor det egentlig ikke betyder noget, hvad man synes om sin daddy, så længe man bliver kompenseret for samværet. Dette står i kontrast til deres forestilling om almindelig dating, hvor de er mere villige til at investere sig selv følelsesmæssigt, og der er en gensidig opmærksomhed på, hvad man synes om hinanden. Rikke (29) fremstiller denne forskel således:

På date ... man vidste bare, at det handlede ikke om sex eller penge. Når jeg har været på de andre (sugardates), jeg har altid tænkt tanken: "Jeg tjener penge på det her for helvede ... og jeg skal ikke se dig, hvis jeg ikke har lyst til at se dig igen i morgen ... jeg behøver ikke have en interesse i, hvem du egentlig er som men-

neske. Jeg kan bare sidde og smile og tænke, du er da godt nok dum og høre på" ... altså ... hvor herovre (i parforhold, red.) må man gøre sig umage, og det gør jeg også her, men her er jeg mere charmerende på en anden måde og tænker ikke kun over, hvad synes han nu om min krop. Der ville jeg også tænke over, hvad synes han nu om mig som menneske og person. Det tænker jeg ikke her.

At sugardating på denne måde "kun" handler om sex og samvær for kompensation, opleves af flere som en positiv og som nævnt endog frisættende faktor, hvor forventningen om og aktualiseringen af det seksuelle opleves som mere tydelig. Som Anna (21) forklarer:

Altså hvis vi bare mødes for at hooke up, så er samtalen helt anderledes, så handler det for mig meget om at finde en, jeg føler, der kunne være noget sjov kemi med, hvor man kunne, hvis man har lyst, udfordre seksuelle grænser. Bare finde noget inden for ens egne præferencer, så der handler det rigtig meget om, hvad har du lyst til, hvad har jeg lyst til, hvad har du prøvet, hvad er din fantasi?

Hvor ovenstående viser, at der for de unge kan være et stærkt modsætningsforhold mellem almindelig dating og sugardating, oplevede nogle i vores materiale, at forskellen mere var et gradsspørgsmål. Sandra (21) oplever, at de to ligner hinanden meget, og at hun synes sugardatingrelationer sagtens kan minde om mere almindelige forhold, idet man sideløbende med betalingen også er gensidigt interesseret i hinanden som mennesker. Hun forklarer:

Du skal lege hans kæreste for X antal timer, minutter, dage, hvad han nu ønsker. Og så får du penge for det, tøj for det, mad for det. Alt efter hvad I laver. Han forkæler dig i den tid, I er sammen. I tager i biografen, I tager ud og spise, I holder hinanden i hånden, og lader som om, I er kærester, og alle mennesker opfatter som om, at du er hans date. Og det er kun dig og ham, der ved, at du får penge for det. Så i starten vil jeg opfatte det som en ... en flirt, hvor man kan sige, at man giver en mand, som har svært ved at finde en kæreste eller ikke har tid til at finde en kæreste, en kæresteoplevelse, mod man får en løn. Så man er egentlig i og for sig på arbejde som kæreste.

Vigga (21) oplever, at forskellen primært handler om, at hun får dyrere middage, når hun sugardater:

Jeg synes faktisk, at de to ting ligner hinanden helt vildt meget, det er også derfor, jeg synes, det er sjovt, når folk vil prøve at sætte sig ind i, hvordan det er at sugardate, fordi det minder jo så meget om det folk render og laver, bortset fra at det er lidt dyrere middage.

For de unge, der oplevede almindelig dating og sugardating som noget af det samme, var det at blive bekræftet og forkælet en væsentlig faktor. Flere af dem skildrede dog, at dette kunne være svært at opnå, eftersom de ikke altid fandt de mænd, der ville betale for deres samvær, særlig attraktive, eller fordi de fleste mænd i realiteten handlede mere om at bytte sex for penge.

Kontrol og grænser

Nogle af de unge oplever forskellen mellem almindelig dating og sugardating som et spørgsmål om kontrol og grænser. Mens de klare grænser i sugardating for nogle (og som beskrevet i ovenstående) blev opfattet som noget positivt, fandt andre det svært at sige nej og sætte grænser i en betalt relation. Rosa (26) beskriver dilemmaet på følgende måde:

Det er, at du gerne må sige nej. Det må du egentlig også godt med det andet (sugardating), men det gør det bare sværere, og det er jo deres behov, der er i fokus og ikke dit (...) vedkommende kommer med nogle forventninger om, at jeg har lovet ham sex, og han har jo penge til det, så han føler jo, at han har købt et produkt, hvorimod når du tager på en date, så har man oftest ikke aftalt, at man skal have sex.

For Rosa er sugardatingrelationen præget af forventninger om sex, og derfor oplever hun, at det kan være svært at sige nej i situationen.

Overordnet set viser de unges sammenligninger, at der både via sugardatinghjemmesiderne og almindelige onlinedating-apps kan opstå både skuffelser og ubehagelige oplevelser. Mange af de unge, vi har talt med, ser fordele i, at der i sugardating er tale om et handelsforhold: Sex for penge, så de ikke føler sig udnyttet i samme grad som på almindelige dating apps, hvor det alligevel ofte kun 'handler om sex', og de ikke får noget igen for det.

Som vi skal vise i det følgende, er det vigtigt at bytterelationerne er præget af kontrol og frivillighed. For de unge betyder disse træk, at de kategoriserer en relation som sugardating og ikke prostitution.

Ligheder og forskelle mellem sugardating og prostitution

Et af de centrale spørgsmål i de seneste års debat om sugardating er, hvorvidt og (i givet fald) hvordan sugardating adskiller sig fra prostitution. Dette er også et vigtigt spørgsmål for mange af de unge, vi har mødt, og her er der igen store forskelle mellem de unges erfaringer og holdninger.

Nogle unge beskriver deres forhold og udvekslinger som dates eller møder, og opfatter deres bytte af 'goder' som væsensforskelligt fra prostitution, mens andre ser tydelige prostitutionslignende elementer i sugardating. Andre igen kategoriserer det, de gør, som en form for prostitution, selv når de bruger sugardatinghjemmesider eller Tinder. Disse unge fortæller, at de har det fint med, at der er faste aftaler om ydelse og beløb, da det gør dem mere trygge i forhold til, hvad de kan forvente, end det, de oplever fx på Tinder.

En tredje gruppe unge opfatter det både som fejlagtigt og problematisk, når der sættes lighedstegn mellem prostitution og sugardating, selv om de selv ser tydelige paralleller. En del af dem peger på en væsentlig problemstilling i mødet med mænd på sugardatinghjemmesider, nemlig at de erfarer, at en del af de mænd, de skriver med på f.eks. sugardaters.com, har en anden forventning til relationen, end de selv. De oplever, at mange henvender sig med et eksplicit ønske om at købe/bytte seksuelle ydelser for penge eller i enkelte tilfælde gaver. Dette er der mange, der ikke bryder sig om, da denne form for henvendelser gør, at de føler sig set som 'prostituerede'.

Når de unge kvinder afviser mænd, som er for eksplicitte, er det enten, fordi de opfatter tonen i dialogen som respektløs, eller fordi mændene beder om ydelser, som de ikke ønsker at give dem. Selv om mange af de unge ender med at indgå konkrete aftaler med sugardaddies om en økonomisk modydelse for sex, lader det til at være vigtigt for dem, at den indledende samtale over nettet eller hjemmesiden bærer præg af respekt og om et gensidigt ønske om at finde ud af, om der er basis for at mødes, og at det blandt andet er netop en sådan samtale som i deres optik gør det til noget andet end prostitution.

I det følgende uddyber vi nogle af de positioner og ræsonnementer, materialet rummer, når de unge fortæller om, hvordan de opfatter forskelle og uligheder mellem prostitution og sugardating.

Prostitution og sugardating som det samme

En relativt stor del af de unge mener, at sugardating og prostitution er det samme. Malou (29) fortæller:

Altså i min verden, så ville jeg jo sige, at sugardating, det er jo også en form for prostitution faktisk. For du gør dig selv til en handelsvare. Du bytter. Altså du bytter dig selv for at få en taske eller for at få 1500 kroner, måske endda mere (...) altså du har fået noget for det.

Når man tænker 'noget for noget', er det prostitution, mener Malou. Også for Lotte (25) betyder det, at man aftaler en pris for en ydelse, at der er tale om prostitution:

Jeg er godt med på, at sugardating langt hen ad vejen er en gråzone. Fordi om du betaler... Det er så det, jeg mener, at når det bliver på den måde, at sex = en Gucci taske. Når det aftales på den måde, så er det det samme for mig: Jeg mødes ikke med dig og har ikke sex med dig, før du giver mig en Gucci taske. Det er det samme som at sige 10.000. Det synes jeg heller ikke er okay, fordi så snart at du aftaler... Når du sætter en pris på dig selv, så er det for mig prostitution.

For disse unge er det altså en væsentlig pointe, at når man før mødet, eller indledningsvist i mødet, aftaler en fast kompensation for en bestemt ydelse, er der tale om prostitution.

"Så kan man jo bare gå hen til en luder"

En anden gruppe unge fortæller, at de synes, der er stor forskel på det, der foregår i prostitution/sexarbejde, og deres egne dates med sugardaddies. Sofie (26) fortæller:

Der var rigtig mange, der kom med beskeder om sex for et beløb, hvor jeg så også endte med at skrive i min profil, at jeg søger ikke det her og slet ikke på et kemimøde (...) der skal være kemi ved det her, fordi ellers så vil jeg ikke - og så kan man jo bare gå hen til en luder.

For Sofie er det vigtigt at fastslå, at for hende kan der ikke være sex involveret i sugardating medmindre der er kemi. Hvis man bytter uden at have lyst til det, så er det prostitution i hendes øjne. På samme måde er det for Trine (27), som forbinder sugardating med lyst og muligheden for at vælge:

Også det, at jeg kan vælge. Jeg har en idé om, at når man er prostitueret, så er det manden, der går hen og vælger dig, og så går vi ud, og så er vi sammen. Hvor hun ikke har muligheden for at sige: "Ej jeg synes, du er klam. Jeg synes ikke, at du er tiltrækkende, så dig har jeg ikke lyst til at være sammen med."

Eftersom en række af de unge kvinder synes, det er ubehageligt, når mænd skriver direkte og spørger om sex for penge, eller når de virker desperate og spørger, 'hvad det koster', er nogle også opmærksomme på at fravælge eller afvise de sugardaddies, der søger et hurtigt og prostitutionslignende handelsforhold, som Marie (24) beskriver her:

Allerede de første beskeder, der kan man sådan rimelig hurtigt fornemme, om det er nogle, der bare er desperate efter sex ... Enten så har de lavet sådan en besked, hvor de skriver: "Hvorfor svarer du ikke, smukke?" Alt for desperat. Det er et nej, og så lader jeg være med at svare på det, og så er der dem, der laver sådan en: "2000,- nu hos mig", og det er sådan set også et nej.

Marie er tydelig på, at hun ikke ønsker den slags forhold, og at hun har brug for at vide, hvem mændene er, og at hun kan stole på dem. Sådan forestiller hun sig ikke, at det er i prostitution.

I sugardating er der mere frihed og frivillighed

For de fleste unge er det dog ikke så enkelt at skelne mellem prostitution og sugardating. En markør, der er vigtig for mange, er hvorvidt udvekslingen er frivillig, og hvor stor den økonomiske tvang eventuelt er. Det kan også handle om, hvorvidt valutaen er kontanter eller gaver, men også hvor eksplicit aftalen om 'pris' er. Nogle unge ser det som en forskelsmarkør, at fordi prostitution er et arbejde, hvor både tidsramme og compensation er aftalt, mens aftalerne er mindre faste i sugardating, er man i sugardating ikke på samme måde forpligtet på, hvad mødet/relationen skal indebære.

Mange af de unge, der er optagede af en grad af kontrol og frivillighed, skelner således mellem de situationer, hvor udvekslingen opleves som et frit valg, og hvor den unge er i kontrol med det, der foregår, og de situationer hvor hun/han føler sig tvunget til at udveksle på grund af økonomiske problemer. Nanna (19) skelner på følgende måde:

Jeg tror, sugardating, det er for at få noget ekstra ud over hverdagen. Ikke fordi man mangler ting, men "jeg kan godt have sex for at få nogle ekstra penge". Men med prostitution, der er det, fordi man ikke kan andet. Hvorimod jeg tror med sugardating, der kan man godt have uddannelse eller arbejde ved siden af og så samtidig gøre det som en ekstra ting. I prostitution, der tror jeg ikke, man har nogen muligheder.

Vi kan altså se, at Nanna har en idé om, at prostitution er et udtryk for en tvingende nødvendighed mens sugardating i højere grad opfattes som frivilligt. Denne skelnen er almindelig blandt de unge, og den er særlig væsentlig for nogle af de unge, der oplever stigmatisering, og for hvem det er vigtigt at blive set som noget andet end sex-sælgere. Sofie (26) formulerer det på følgende måde:

Hvor prostitution føler jeg, er 'need to have', og så kommer der nogle penge ud over det, der er 'nice to have', hvor du kan købe almindelige ting ligesom andre mennesker (...). Men hvor med sugardating, der er det meget det her, 'nice to have'. Det er fedt, jeg kan købe en taske eller jeg kan købe en eller anden eksklusiv kjole, jeg kan købe en lækker tur til Paris, eller hvad ved jeg. Det er mere de her ting, som man ikke nødvendigvis har brug for.

På samme måde siger Miriam (22), at hun i princippet mener, at sugardating og prostitution er noget forskelligt:

Altså grundlæggende, så er prostitution jo et arbejde, hvor at når man er på arbejde, så får man fri på et tidspunkt, og så går man hjem til sig selv, ikke... Imens sugardating er jo noget, du tager med ind i dit liv, i dit privatliv, og det er noget meget mere personligt, hvor at det er jo ... meningen med sugardating er jo, at du skal på en eller anden måde opnå en relation til en, hvor at du så får nogle penge ud af det. Så det er klart, at det er jo en livsstil, men for mig var det det samme. Den samme følelse i hvert fald.

Som vi ser i citatet, oplever Miriam dog, efter at have prøvet begge dele, at følelsen, for hende, er den samme.

Eksemplerne viser, at de unge i princippet mener, at der både er mere frivillighed og personlig involvering i sugardating end i prostitution (se også Dyrvig med flere 2020), men at der i sugardating kan opstå en problematik i forhold til, at det alligevel kan være svært at skelne i praksis.

Den svære skelnen i praksis

Nogle oplever, som vi også viste i kapitlet om grænser ovenfor, at de ikke får det ud af at bytte, som de forestiller sig, og/eller at grænserne for, hvad de vil være med til, flytter sig på uønskede måder, både i den enkelte relation, og efterhånden som de indgår i stadig flere forhold. En række af de unge oplever, at grænserne er flydende, og at de udvekslinger, de troede ville adskille sig væsentligt fra deres billede af prostitution, over tid mere og mere kommer til at ligne dette billede, forstået som regulært salg af sex for penge.

Selv om relativt mange altså snakker om, at de forventer, at sugardating er noget, der er kendetegnet ved en mere personlig relation og mere frivillighed end prostitution, så oplever rigtig mange, når de bruger siden sugardaters.com eller sugardater via Tinder eller et møde i byen, at det kan være svært at skelne mellem de to. En del af de unge oplever, at de fordele, som de i starten associerede med sugardating – frivilligheden, kontrollen, spændingen, opmærksomheden og, for enkelte, intimiteten, hen ad vejen forsvinder, og at relationen mere kommer til at minde om det, de forbinder med prostitution. Sarah (21) beskriver det på denne måde:

Så i starten vil jeg opfatte det som en, en ... en flirt, hvor man kan sige, at man giver en mand, som har svært ved at finde en kæreste eller ikke har tid til at finde en kæreste, en kæresteoplevelse, mod man får en løn. Så man er egentlig i og for sig på arbejde som kæreste (griner). Men, men når man så er sammen med de her mænd, jo længere tid man er sammen med dem, jo mere ønsker de bare at

have sex med dig. Jo mere siger de til dig, ej kan du ikke bare lige mødes en halv time? Så kan vi bare lige have sex. Jo mere du er sammen med dem, jo mere holder de op med at tilbyde mad. Og holder op med at tilbyde al luksussen i det. Og nogle mænd gør jo blandt andet det, at de tilbyder, at du kan leje et hus af dem mod, at du betaler dem nogle penge, og så kan du have så mange mænd som overhovedet muligt på en dag. Og det er der, hvor grænsen går fra sugardating til prostitution.

Sarah fortæller altså om en bevægelse fra sugardating til prostitution, og til egentlige overgreb. Hun fortsætter:

Jeg synes, det skiller der, hvor en mand kun vil have sex. Så længe han gerne vil have en kæreste, fordi han ikke har tid til en kæreste eller har svært ved at finde en kæreste - han vil have en der lækre kæreste, som både spiser med ham, tager i biografen med ham og laver hyggelige ting. Så kan man kalde det sugardating i min verden. Men lige så snart de går over til, at de kun har tid til sex, så er det prostitution. Selvom de kalder det sugardating, i min verden er det prostitution. Og jeg har ikke mødt en eneste på de sugardating-sites, der ikke går over i det til sidst, og de kun vil have sex. Så i min verden er de alle sammen nogle forbandede svin, og jeg ved godt, at jeg ikke må sige det.

I dette kapitel har vi vist, at de unge har meget forskellige syn på ligheder og forskelle mellem almindelig dating, sugardating og prostitution. Enkelte mener godt, at de kan skelne, både i teori og praksis. Der er dog en tydelig tendens i materialet til, at selv mange af de unge, som i udgangspunktet mener, at sugardating er noget andet end prostitution, over tid kan have meget svært ved at fastholde oplevelsen af en uformel, givende datingrelation eller en 'kæresteoplevelse'. De beskriver, som vi har set, at deres oprindelige forestillinger om sugardating begynder at skride, og at sex og penge efter et møde eller to bliver mere fremtrædende aspekter af relationerne. Eksemplerne viser, at de unge i princippet mener, at der både er mere frivillighed og personlig involvering i sugardating end i prostitution, men at der i sugardating kan opstå en problematik i forhold til, at det alligevel kan være svært at skelne i praksis.

Ophør og grunde til at slutte med byttedating

I det følgende sætter vi fokus på de unge, der ønsker at stoppe med at byttedate, og deres overvejelser i den forbindelse. For nogle er ophøret et resultat af længere tids overvejelser, mens det for andre er mere spontant, fx grundet i en dårlig oplevelse. Der er unge i vores materiale, der forklarer, at de stopper med at byttedate på grund af sygdom; enkelte nævner køns sygdomme, men for de flestes vedkommende bunder ophøret i et psykisk ubehag. De oplever, at de får problemer med selvværdet, eller at de på andre måder mærker, at det ikke er godt for dem at byttedate. Andre får kæreste og synes ikke, at det er foreneligt med at byttedate. Enkelte siger også, at byttedating er begyndt at kede dem, og at de skal "videre med deres liv". Endelig har vi deltagere, der direkte italesætter, at de bliver nødt til at stoppe med at byttedate for at kunne bevare sin selvrespekt, genetablere deres egen lyst eller genoprette en evne til intimitet, som de føler, at byttedating har ødelagt. Endelig taler flere om stigma, skam og tabu som grunde til at stoppe, og dette behandles i kapitlet om stigma, skam og tabu fra side 40.

Fysisk og psykisk sygdom

Flere af de unge nævnte sygdom som direkte årsag til at stoppe med at byttedate. For et par stykker var det kønssygdomme, og disse unge oplevede således en direkte årsagsrelation mellem byttedating og deres helbredstilstand, hvilket gav rum til refleksion. Sarah (29) forklarer eksempelvis:

Jeg er sammen med dem, fordi jeg kan tjene nogle gode penge på det og få en god oplevelse, du får god mad, du får gode hoteller (...) Den, der bildte mig det ind (at det var sådan at sugardate), var Andreas (daddy). Hver gang jeg modsagde ham og sagde, jeg ikke havde lyst til det, så sagde han, jamen det gør dig jo ikke noget, du tjener gode penge, du får god mad og så videre. Han nærmest hjernevaskede mig, for han gentog det, gentog det, gentog det. Til sidst troede jeg på det. I en lang periode. Det var først, når jeg er væk fra ham, at jeg ikke troede på det. I 2018 var jeg væk fra ham i en periode, fordi jeg blev så syg af klamydia, fordi jeg ikke var blevet behandlet, at det spredte sig til min krop, at mit immunforsvar var så langt nede, at jeg fik penicillin på drop (...) Og da jeg var væk fra ham i en periode der, så begyndte jeg at kunne mærke, at jeg ikke kunne lide det.

For Sarah er det kombinationen af fysisk sygdom og det, at komme væk fra den psykiske påvirkning, som hun kalder hjernevask, der resulterer i, at hun stopper med at byttedate. På samme måde fortæller Sandra (21), at en depression fik hende til at stoppe op:

Ja, men det var jo det der med, at jeg følte, at når man alligevel bare kunne blive brugt på den måde, når folk alligevel bare så en på den måde, så kunne jeg jo lige så godt få noget ud af det (...) Så kom jeg jo ind i alt det her, hvor jeg bare blev

mega deprimeret og ja (...) Men det tror jeg også var godt et eller andet sted, fordi det var det, der fik mig sådan lidt tilbage til virkeligheden. Jeg fik det bare så dårligt over alt lige pludselig. Jeg tror alting, det bare lige ramlede sammen og så ... ja.

I vores materiale er det udbredt, at de unge forbinder byttedating med mentale udfordringer og psykiske lidelser. Mange kobledede følelsen af at blive udnyttet, brugt og at få sine grænser overtrådt til, at psykiske udfordringer opstod eller kom tilbage.

Kærester og parforhold

Flere af de unge stoppede med at byttedate, da de fik en kæreste. For nogle unge oplevedes byttedating på et tidspunkt som værende i modsætning til "ægte" relationer eller ægte interesse i en person. Vigga (21) forklarer her, hvordan hun oplevede at få "virkelige" følelser:

Det var faktisk ret sjovt, jeg var på date med de der to mennesker, jeg så, og vi var ude at spise, og så kunne jeg bare mærke, at jeg havde mere lyst til at være sammen med den fyr, jeg så der, end jeg havde lyst til at være sammen med dem, og det var ligesom der, den tippede for mig ... jeg synes, det er federe at være sammen med ham, jeg har en interesse i, end med de her mennesker, som jeg også har haft en relation til, men som har været, men som har handlet om noget andet ikke. Den har været mere overfladisk, eller anderledes lavet, end den relation jeg har opbygget naturligt med en person, jeg godt kan lide. Så for mig var det 100 procent bare det.

Selvom Vigga sidenhen beskriver, hvordan hun savner det økonomiske element, der hørte til byttedating, og til tider har svært ved at få pengene til at række, var det ovenstående erkendelse, der fik hende til at stoppe og ikke siden genoptage sin byttedating. Osessa (25) har en lignende fortælling:

Ja, og så fik jeg jo også en kæreste, så var det sådan, at jeg fik en af de der nedture med det, hvor jeg trak mig fra det, og så var det bare sådan rigtig alvorlig, hvor jeg følte ... Jeg kan huske, at jeg sad og skulle afsted hen til Jens (en daddy), og jeg sad på gulvet med ryggen mod sengen, og jeg tror, jeg snakkede i telefon med ham min kæreste. Jeg kunne bare ikke få mig selv til det (at byttedate), orker det bare ikke.

Vi kan altså se, at det for nogle er følelsesmæssigt svært at kombinere byttedating med at have en kæreste, mens ophøret for andre i højere grad sker som en konsekvens af den nye kærestes reaktion eller manglende evne til at holde tingene adskilt. Som eksempelvis Anne-Mette (24) svarer, da hun bliver spurgt, hvorfor hun stoppede med at byttedate: "Det ene (sugardating)forhold stoppede, fordi jeg fik en kæreste, og det andet stoppede, fordi jeg ikke ville være hendes (sugarmamas) kæreste, det kunne hun ikke have." Generelt er det således gennemgående for de unge, at det er meget svært at kombinere det, at have en kæreste, med at byttedate.

Bedre værd

Lige som flere unge forklarede, at de som udgangspunkt havde det uproblematisk med at byttedate, oplevede også flere af disse et snigende ubehag, der for mange handlede om

mere langsigtede konsekvenser af at blive reduceret til "noget seksuelt". De fik en oplevelse af at miste noget af respekten for sig selv, hvilket for eksempel Cassandra (27) lægger til grund for hendes valg om at stoppe med at byttedate:

Jeg ved, hvordan det er at føle, at man ikke er mere værd end ens seksualitet. Jeg ved, hvordan det er at være afhængig af det ene og det andet. Jeg ved, hvordan det er at have lavt selvværd. Altså jeg ved alle de her ting, fordi jeg har prøvet det selv, så jeg har måske bedre kendskab og en bedre forståelse for de her mennesker, men samtidig er det jo selvfølgelig ikke noget jeg vil byde til andre. Jeg synes ikke folk skal sidde med den følelse, så selvfølgelig kan man ... altså der er jo ting man fortryder, men jeg er blevet bedre med det, kan man sige, fordi jeg ser det mere som det er en erfaring. Selvom det var en dårlig ting, så var det en erfaring.

For Miriam (22) fik det, at en ven behandlede hende som ligeværdig efter flere voldsomme og grænseoverskridende episoder med mænd, hende til at tænke over sin situation:

Og så havde jeg en rigtig god ven, og han tog mig med på et hotel, og så betalte han for tre nætter, og så gik han igen, og jeg havde egentlig forventet, at jeg sikkert skulle gøre et eller andet, men han gik igen, og jeg ved ikke, om det gjorde noget for mig, men efter det flyttede jeg på et krisecenter i ti måneder, hvor jeg også fik bearbejdet noget af det vold med min far og alle de her ting, og så efter de ti måneder, så besluttede jeg mig for, at nu flytter jeg ud på landet til min moster, og får et nyt liv. Og der fik jeg så en lille lejlighed, og jeg kom i afvænnings, rehab og blev clean og tabt mig 20-30 kilo, og kom helt ud faktisk af alt det der miljø. Jeg fjernede alt og var faktisk ... følte mig helt fri og afslappet igen. Tog en uddannelse. Alle de her ting.

For Miriam var det således en voldsom oplevelse, der udløste en lyst til forandring, mens byttedating for andre stoppede mindre pludseligt. For eksempel Karina (27) som beskrev, at aktiviteterne gradvist bare blev mindre og mindre, at behovet oplevedes som skrumpende, eller at det bare "gled ud":

Og så var det sådan vi mødte hinanden på en bar, vi mødte hinanden ude i virkeligheden ved en fejl, eller det var sådan, vi aftalte ikke at mødes, så mødtes vi den 25. december, hvor jeg var i byen med nogle af mine veninder og sådan noget, og det var bare, det var slet ikke meningen, at vi skulle møde hinanden ude i virkeligheden, det føltes helt forkert. Og så ja, det gad jeg bare ikke længere, kan jeg huske, det var bare sådan lidt. Det gled bare ud på en eller anden måde. Det var ikke sådan en beslutning om, at nu går jeg ind og sletter min profil.

For Karina var ophøret med at byttedate ikke så meget et resultat af et aktivt valg, men mere noget der bare skete. Et sådant uddramatisk ophør skildres af flere. Trine (27) beskriver det på følgende måde: "Det eneste, der popper op i mit hoved er: Jeg gad bare ikke mere. Jeg synes det blev kedeligt. Eller ikke kedeligt. Jeg synes det tog for meget energi. Det var ikke det værd".

Vi har i det ovenstående beskrevet de mest almindelige grunde til at stoppe med at byttedate. En omstændighed for de unges liv, som også kan være en anledning til at stoppe, er, at de oplever skam, tabu og stigma. Disse oplevelser vil vi beskrive i det næste kapitel.

De unges oplevelser af stigma, tabu og skam

I dette kapitel tematiserer vi de unges oplevelser af stigma og tabu i forbindelse med byttedating. Det er velkendt fra forskning i prostitution, at mennesker, der sælger sex, kan opleve stigma og skam i forbindelse med deres sexsalg (Bjønness, Nencel & Skilbrei 2022). Studier af sugardating blandt unge viser ligeledes, at oplevelsen af stigma også rammer unge, der bytter sex og intimitet for penge og gaver (Nayar 2017). I vores interviews med unge optræder stigma ofte som oplevelser af ikke at kunne dele sine oplevelser med venner, familie, kæresten og omverdenen eller som en oplevelse af, at samfundet mere generelt fordømmer og ser ned på 'sugardating' og prostitution. Det er dog meget forskelligt, i hvilken grad de unge oplever stigma, tabu og skam, og de reagerer også meget forskelligt på det: For mange fører oplevelse af stigma og skam til fortrydelse, mens andre bruger det bevidst til at forsøge at italesætte og endda gøre op med eksisterende fordomme og tabuer.

Tavshed og tabu

Helt overordnet føler de færreste af vores deltagere, at de kan tale frit om at byttedate. Cassandra (27) ventede i to år med at fortælle sin kæreste, at hun havde byttedatet, fordi hun var bange for hans reaktion:

Jeg havde det sådan, jeg ville hellere være en, der havde myrdet en person ... altså fordi jeg troede det var mere acceptabelt end at sige, jeg har engang solgt sex, fordi det bliver set ned på så meget som kvinde at man har gjort det.

Af samme grund er der mange, der ikke fortæller det til nogen, mens andre kun indvier enkelte nære venner. Anita (23) oplever det at byttedate som ensomt:

Der er det jo bare sådan her: You're all on your own. Det er faktisk fucking stigmatiseret. Du kan ikke engang tale med dine veninder om det. Så der er intet fællesskab, der er intet forum, du kan læse online om det. Der er ikke noget fællesskab om det.

Rulle (26) har det på samme måde:

Altså jeg kan sagtens snakke med mine veninder om mit sexliv og jeg fortæller også om de møder jeg har med mænd, men de ved ikke det er gennem sugardating og det er der, jeg føler, at der ligger et tabu. Altså at det er det der med, at det er sugardating, at der er penge eller gaver eller... for jeg er bange for, at de vil tænke at det er prostitution.

De unge forklarer altså deres manglende åbenhed over for venner med omverdenens syn på byttedating. Maria (27), der bliver spurgt, hvem hun har talt med om at hun byttedater, forklarer:

Altså jeg er ret åben for visse personer, jeg ved, jeg kan stole på. Jeg siger det ikke bare til gud og hver mand, jeg tror, at der er en seks syv stykker, der ved, at jeg laver det her (...) Altså det ville være rart, hvis man ikke havde et tabu, altså det, det er meget tabubelagt. Det ville være rart, hvis man kunne sige, ja jeg sugardater, jeg er stolt af det altså.

Vi ser i citatet, at Maria, selv om hun ikke selv skammer sig, oplever, at det er omgærdet med tabu at byttedate: Tabuet gør det svært for hende at være ærlig omkring, hvordan hun tjener sine penge, så kun få fortrolige får adgang til hendes hemmelighed. Nadja (22) har det på samme måde:

Nej, nej, nej, det var kun min bedste veninde, der vidste det, og så kan jeg huske, jeg har været mega blæst og stiv, og vi har siddet og snakket om det, og jeg har måske kunnet give drinks eller kokain, eller jeg har måske lige siddet og flagret med penge, fordi jeg syntes det var lidt sejt, at jeg havde mange penge, så de har nok godt kunnet lægge to-og-to sammen. Men jeg har aldrig nogensinde fortalt det. Aldrig.

Når de unge taler om at skjule deres byttedating, er mange særligt optagede af, at det ville være en stor sorg for deres familie, hvis de fik det at vide. Sandra (21) fortæller, hvordan det føles at måtte lyve for sin mor: "Min mor har tit spurgt: 'Nu er det ikke sådan noget du går rundt og laver, vel?' fordi, hun har bare mistænkt, at jeg har gjort det, hvor jeg så har løjet rigtig meget over det. Så det har ikke været så godt."

Selv en del af dem som ikke oplever problemer med at byttedate, og som ville ønske, at det blev aftabuiseret, vil meget nødt, at deres forældre skal vide det. De føler, at den samfundsnorm, der italesætter det at bytte sex eller intimitet for materielle goder som forkert, er så stærk, at det vil være svært for deres forældre at acceptere det. Disse unge vil gerne skåne deres forældre, og en del nævner også, at de ville være kedede af, hvis deres forældre ændrede syn på dem. Badur (25) forklarer her sit rationale:

Jamen, det er ikke noget man råber højt om, medmindre det er ens nære kammerater. Også fordi jeg har et meget gammeldags forhold til mine forældre. Hvis ikke jeg havde haft en datter, så havde de stadig troet, jeg var jomfru eller et eller andet-agtigt. Vi snakker aldrig om sex eller noget i den retning, så derfor ville det også være unaturligt at fortælle om det her. Det ville ikke falde normalt ind.

Enkelte fortæller, at de muligvis slet ikke ville have byttedatet, hvis de, da de startede, havde forstået, hvor meget tabu, der er omkring fænomenet. Disse unge forestiller sig, hvilke konsekvenser det vil kunne få for fremtidige kæresterelationer at have byttet sex mod materielle goder. Sille (25) oplever dette som et dilemma:

Hvis jeg får en mand og har lyst til at fortælle ham om det her, og det er jo en del af mig, jeg vil gerne fortælle ham om, hvad det er, jeg egentlig har oplevet og lavet,

men jeg tror ikke, at jeg kan, fordi jeg tror ikke, at der er særlig mange, der vil forstå det, og jeg tror ikke, at de vil være særlig overbærende over for det. Jeg kunne godt forestille mig, at der var nogle, der ville smutte på det. Det er ikke alle mænd, der synes det er særlig frækt, at piger har taget penge for sex.

Clara (23), der som en af de få havde fortalt sin kæreste, at hun havde byttedatet, oplevede store konsekvenser med skyld og skam til følge:

Jeg har i lang tid følt masser af skyld, været meget, meget ked af det om det, og især nu også hvor jeg er i et forhold, og hele tiden bliver mindet om det. Jeg har i hvert fald haft mange konflikter, og hele tiden blevet mindet om, åh du har gjort det, og du har gjort det, hvordan kan du være det bekendt, og hele tiden blevet angrebet med hov, og hvad det er, jeg har gjort, ja.

For en del af vores deltagere med andet etnisk tilhørsforhold end dansk opleves tabuet omkring byttedating særlig intenst. Dette bliver uddybet i kapitlet om denne gruppe nedenfor.

Ville tabu forsvinde hvis vi talte mere om byttedating?

Selv om de unge oplever et stærkt tabu, er der nogle der overvejer muligheden for, at både byttedating og prostitution kan blive mindre tabubelagt, hvis man faktisk talte mere om det. På den måde vil det desuden blive lettere at hjælpe dem, der gerne vil ud af det, mener fx Sofie (24):

For mig er det en ting. Det vil altid være der, og derfor synes jeg ikke, vi skal gøre det endnu mere tabubelagt, end det er. Jeg føler, at hvis vi skal sætte ind for at hjælpe, så skal vi sætte ind et sted, hvor vi giver nogle ressourcer. Noget hjælp til dem, der gerne vil ud af det. Og de kan få hjælp til, måske, de udfordringer de har i forhold til både at finde et job, uddannelse, psykiske ting.

Flere af vores deltagere forsøgte således at bruge tabuet omkring byttedating konstruktivt ved at udfordre det. Susanne (27) var eksempelvis af den overbevisning, at det var selve tabuet omkring byttedating, der fik hende til at have det dårligt med det, og Viggie (21) havde lignende tanker og nægter, at lade det være en hemmelighed:

Jeg har med vilje nægtet at tabubelægge det for mig selv. Jeg har ikke villet gå med det som en hemmelighed. Altså så er jeg på en eller anden story, hvis jeg er på et eller andet hotel, jeg er fucking ligeglad, altså det har jeg simpelthen aktivt valgt prøve at normalisere lidt, at det her er i orden.

De fleste føler dog, at de i en eller anden grad er nødt til at skjule deres byttedating. For Lotte (25) handler det om en bekymring i forhold til et fremtidigt arbejdsliv:

Jeg kan ikke gå ud og sige, at jeg har været på sugardating, for jeg ved, jeg er marketingsansvarlig. Hvis jeg sidder i et bureau, og det har stået et eller andet sted, at jeg har været på sugardating, så bliver jeg negligeret og sat i en bås, og så vil jeg ikke blive taget seriøst.

Enkelte føler dog ikke, at de har noget at tabe. Det kan være, at de, som Vigga, befinder sig i et miljø, hvor byttedating er acceptabelt, og at de derfor ikke kan presses til noget ved udsigten til at blive "afsløret". Eller det kan være som Rikke (29), der var i en relation med en sugardaddy, der truede hende med at skrive til hendes mor og arbejdsgiver, der heller ikke følte sig truet. Hendes mor vidste alt, og hun oplevede, at ejeren af den shop, hun arbejdede i, selv "er fucked up altså", og derfor ikke ville reagere negativt på oplysningen.

Kapitlet har vist, at det er meget forskelligt, hvordan de unge oplever og forholder sig til tabu, skam og stigma, men at det for de flestes vedkommende er noget de forholder sig til. I det følgende skal vi høre om to grupper, for hvem stigma er særlig vigtigt, nemlig de unge, der oplever, at deres seksualitet er anderledes, og de unge, der har en anden etnisk baggrund end dansk.

Fokus på seksualitet og etnicitet

Særlige problematikker blandt bøsser, lesbiske, biseksuelle og transpersoner

I undersøgelsen af unge, der har udvekslet intimitet og materielle goder, har vi – ud over en stor gruppe af heteroseksuelle kvinder – også interviewet 5 unge mænd, der identificerer sig som bøsser, 1 der er heteroseksuel, 2 unge kvinder, der identificerer sig som lesbiske, 10 unge kvinder der identificerer sig som biseksuelle, samt 2 unge der identificerer sig som transpersoner. Der er stor variation blandt disse unge, som vi i det følgende vil kalde LGBT-gruppen, hvad angår udbredelsen, motiver og erfaringer. Den kvantitative undersøgelse (Dahl & Østergaard 2021) viser at udveksling af intimitet og sex og materielle goder mere udbredt blandt gruppen af unge homoseksuelle mænd og unge biseksuelle kvinder end blandt andre unge i Danmark. Det er særligt blandt unge homoseksuelle mænd, at vi finder problematikker, der adskiller sig fra hovedgruppen, hvorfor dette afsnit primært omhandler denne gruppe.

Der er nogle særlige problematikker, som kendetegner de homoseksuelle unge mænd, de lesbiske unge og transpersonernes opvækst, samt deres erfaringer i byttedating. På grund af deres seksualitet og kønsidentitet har de oplevet stigma og marginalisering fra en tidlig alder og op igennem skoletiden. Senere i livet har de også oplevet et stigma knyttet til deres byttedating. De har fra en tidlig alder følt sig 'udenfor' og anderledes og har ofte oplevet mobning og manglende forståelse fra forældre og lærere. Efter at de er begyndt at byttedate, har de oplevet et 'dobbelstigma', hvor både deres seksualitet og de udvekslinger, de har haft med ældre mænd, adskiller dem fra normen. Dette stigma kommer bl.a. til udtryk ved, at det kan være svært for dem at tale om deres sexliv samt ved en følelse af skam over deres erfaringer af at udveksle. Dobbelstigmaet opleves i særlig grad i mødet med de heteroseksuelle normer, mens oplevelsen af stigma i følge de unge er mindre internt i LGBT-miljøet.

Denne gruppe, som mange af de unge fra hovedgruppen, beskriver en svær opvækst i en provinsby, præget af svigt fra forældrene eller i skolen samt oplevelser af mobning fra jævnaldrende på grund af deres seksualitet eller kønsidentitet. Der er en generel følelse af 'at stå udenfor' eller at have været ensom i løbet af barndom og ungdom. En større del af de unge homoseksuelle mænd har oplevet en tidlig seksuel debut sammenlignet med andre unge. Nogle er begyndt at have sex allerede fra 13-års alderen.

En del af dem, vi har talt med, er relativt tidligt i ungdommen rejst til en større by og er blevet en del af LGBT-miljøer, som de føler sig mere hjemme i. Det har gjort det nemmere at udleve deres seksualitet eller kønsidentitet, fordi de har oplevet en større rummelighed. Skamfølelsen har dog ofte været ved, og de fleste unge beretter, at dobbelstigmaet præger deres liv.

Hvad angår motiver til at begynde at byttedate med ældre mænd nævner homoseksuelle unge mænd, som de unge byttedatere i øvrigt, penge, spænding, ensomhed, opmærksomhed og aldersforskel. For Henrik (22) var ensomhed og pengemangel centrale motiver:

Ja, altså jeg tror, der var en blanding af, at jeg var meget alene jo, altså, så nogle gange savnede jeg bare selskab og andre gange, så tror jeg også det var, at jeg boede alene og tjente 74 kroner i timen og arbejdede i supermarkedet, ik. Altså, så jeg tror, det var en blanding af mange, altså havde brug for noget selskab, og man havde måske også brug for pengene.

De unge homoseksuelle mænd møder fortrinsvist daddies over onlinedating-apps som Grindr, Boyfriend, Hornet.com, Sugardaters.com eller Seekingarrangement.com. På de to sidstnævnte apps, der specifikt formidler sugardating-relationer, har de unge mænd registreret sig som såkaldt *toyboys* og har eksplicit søgt en sugardaddy. Enkelte er også blevet opsøgt af ældre mænd og tilbudt penge for sex på de sociale medier. I flere tilfælde har de også udvekslet med ældre mænd, de har mødt på klubber og i nattelivet i større byer.

Også blandt unge homoseksuelle mænd består de materielle udvekslinger primært af penge i form af kontanter eller betaling via Mobilepay samt gaver såsom telefoner, computer, tøj og sko. Ud over gaver dækker de materielle goder, de modtager fra ældre mænd, også transport, f.eks. betaling af taxa og togture til og fra de steder, hvor de mødes. Andre materielle goder er restaurantbesøg, hotelophold eller køreture. Til gengæld for materielle goder giver de selskab, oralsex, analsex eller mulighed for, at daddy kan udleve sine fantasier.

De homoseksuelle mænd, vi har interviewet, har datet mellem 10 og 50 daddies. Deres kriterier for udvælgelse af ældre mænd minder om dem, som hovedgruppen af unge, der udveksler, beskriver. De vælger daddies ud fra det pengebeløb, de vil betale, om de har 'gode jobs' og en uddannelse. Emil (21) forklarer:

Helt klart har de haft styr på det, altså sådan noget med eget hus og egen bil (...) Så har de været mellem til lang uddannet alle sammen, ingeniør eller arkitekt eller øh der var også en, der var bankmand.

For nogle af de unge homoseksuelle mænd er der en opfattelse af, at deres udvekslinger og relationer til ældre mænd er en del af det at 'springe ud af skabet' og udleve eller finde sin seksualitet. Flere beretter, hvordan udvekslingerne startede i en periode, hvor de begyndte at identificere sig som homoseksuelle og begyndte at have sex med mænd. For nogle af de unge fra provinsen hører udvekslinger til en periode, hvor de søger mod større byer, hvor de kan udleve deres seksualitet. Morten (24) forklarer: "Jeg tror, det ligger kulturelt til mange bøsser at være sådan ung og komme fra provinsen og søge ind til storbyerne og møde en voksen mand, der kan 'lære en op'." Det er velbeskrevet i historiske bøger om homoseksuelle, at der er en længere 'tradition' for udveksling af sex for penge, når bøsser flytter til storbyen, ofte i relationer med mænd, der er ældre. Det er bl.a. beskrevet som en udbredt praksis i 1960'erne i bogen *Storbyen Trækker* (Edelberg 2012).

For nogle af de unge kan det være svært selv at gennemskue og forklare, hvorfor de sugardater. Pengene og gaverne er vigtige, men der ligger også en følelse af en form for magt, som Emil (21) fortæller her:

Jeg kan sgu ikke helt regne ud, om savnet var det materielle eller goderne ved det, eller om det var samtalerne med dem, tror primært goderne øhm jaerh (...) Mere muligheden for at kunne, altså der har også været noget, altså sådan en eller anden form for magt i det. Fik en vane med, med øhm at sende anmodninger og altså sådan noget, så skulle man lige i biografen, så sendte man bare en anmodning.

Der er en tendens til, at pengene er det vigtigste for de unge mænd⁵. I nogle tilfælde er de unge mænd presset af pengene, fordi de skal tilbagebetale et lån, eller dække huslejen. Andre gange føler de sig lokket af de store pengebeløb, de bliver tilbudt. De fleste ser de gaver og penge, de modtager, som en ekstra indtægt, de kan bruge på forbrug, omgangskreds eller, i enkelte tilfælde, til at spare op.

Pengene der trækker, grænser der skrider og 'at føle sig beskidt'

Flere af de unge mænd har haft ubehagelige eller grænseoverskridende oplevelser. Disse oplevelser spænder, som de i øvrigt også gør for de andre unge, fra stalking og økonomisk pres til overgreb og voldtægt. Der er desuden flere, der har oplevet, at deres grænser blev rykket, og at relationerne gradvist er begyndt at minde om prostitution. Det har bl.a. ført til, som i Emil's (21) tilfælde, at han føler sig beskidt:

Jeg tror helt klart det med, at jeg har solgt min krop, har været de gange, hvor det også har været mest ubehagelige, altså man er kommet hjem og stået en halv time i badet og skrubbet alt, jeg kunne, og har sådan nogle ... sådan noget angstanfald lignende, hvad fuck har jeg lige lavet... men hvis man får tilbudt 8000 for at knalde med en altså, så er det kraftedeme noget, man lige overvejer.

Henrik (22) har haft en lignende oplevelse:

Ja, og jeg tror også bare, da jeg kom hjem, der gik jeg i bad, og jeg kan bare huske følelsen af, at jeg slet ikke kunne gøre mig selv ren, følte jeg. Jeg blev bare ved, fordi jeg var bare så ked af det, fordi jeg kunne, der kunne jeg virkelig mærke, at det var ikke godt.

Nogle har også oplevet det som grænseoverskridende, at der er taget billeder af dem uden samtykke. Peter (25) fortæller:

Og så vil han gerne tage billeder af mig, så det gjorde han. Med et spejlreflekskamera, så skulle jeg bare stille mig op og smide mit tøj. På sådan en indkørsel på en vej, ude i skoven. Det gjorde han bare.

Peter oplevede desuden, at en ældre mand, han udvekslede med, begyndte at skabe kontakt til andre mænd, der var væsentligt ældre, uden at han følte sig tilpas i det: "Så ender

⁵ En baggrund for at forstå, at der er et stort fokus på den økonomiske compensation i denne gruppe, samt at unge homoseksuelle mænd forbinder deres udvekslinger med tiden, hvor de 'springer ud', kan hænge sammen med, at der historisk set har været en særlig subkultur blandt bøsser, hvor sex udveksles for penge med mænd, der er ældre, når den unge flytter til storbyen (Edelberg 2012). Tidligere undersøgelser viser desuden, at homoseksuelle mænd oftere end gennemsnittet har solgt sex (Kuosmanen 2008) og oftere har udvekslet sex og intimitet for penge (Dahl & Østergaard 2021).

vi med at køre ned på en restaurant. Og det var bare så absurd at sidde der efter at have fistet en 80-årig mand og have fået en MacBook til 20.000 kr."

Også Henrik (22) havde grænseoverskridende oplevelser. Selv om gaverne, han blev tilbudt, var lokkende, beskriver han dog, at han med tiden "ikke kunne være i det", og at han "rykkede sig":

Selvom der var et eller andet i mig, der helt vildt gerne ville have den B&O højt-taler, fordi den ønskede jeg mig, så kunne jeg måske begynde at mærke mine grænser, eller begynde at mærke mig selv faktisk bare, så jeg kunne mærke, at det begyndte at stramme inde i mig, eller sådan, jeg kunne ikke rigtig være i det. Så jeg var nødt til at stoppe det og være sådan: 'Det var hyggeligt at spise, men du kan tage din højtaler og gå' - ja, fordi der var jeg ligesom rykket mig.

De primære udfordringer blandt de unge mænd, vi har interviewet, er altså en generel oplevelse af stigma og skam forbundet med seksuel adfærd og kønsidentitet, samt at deres grænser, som for majoriteten af de unge der byttedater, rykkes i takt med, at de bliver mere afhængige af de materielle goder, og at de ældre mænd bruger den økonomiske overhånd til at forhandle sig frem til former for sex, de unge ikke selv ønsker.

Særlige problematikker blandt unge med anden etnisk baggrund

Undersøgelsen omfatter 9 unge kvinder med anden etnisk baggrund end dansk, herunder unge, hvis forældre kommer fra Mellemøsten, Asien, Afrika og Østeuropa. Nogle bor sammen med deres biologiske forældre, og andre er adopterede, men trods forskellige baggrunde har de til fælles, at de har oplevet at føle sig anderledes, diskrimineret eller udenfor i deres skoletid og opvækst i Danmark. Karla (31) fortæller for eksempel, at det har været svært at være mørk på hendes skole:

Jeg synes bare, at det har været rigtig svært, sådan hele den opvækst, i det der med at være mørk og bo i Slagelse, og gå i folkeskole, og altid føle sig anderledes, i forhold til de andre. Jeg synes det har været svært i hele min folkeskole, fordi jeg gik på den her folkeskole, som faktisk er kendt for at være lidt racistisk. Det var bare en rigtig dårlig skole. Der var mange ting der. Det var bare svært, hele det der, og med venner.

Også Anne-Mette (24) har dårlige minder fra skoletiden:

Det var helt klart ikke en særlig fed tid. Jeg var sådan du ved den eneste med, den eneste farvede i det område. Jeg var den eneste mørke i klassen, og så tager man altså nogle ... ja så skal man stå lidt for skydeskiveagtigt, tror jeg. Og så har jeg også altid været god til at sige min mening højt, så det har jeg også skulle lære at modificere.

I flere tilfælde forklarer de unge med anden etnisk baggrund deres veje ind i byttedating netop med denne oplevelse af at være anderledes og stå udenfor eller som følge af at have et problematisk forhold til deres familier. Nogle har ikke kunnet bo hjemme eller få hjælp fra

familien eller det offentlige, og har derfor manglet penge i hverdagen. Enkelte har været hjemløse i perioder, og flere har været anbragt uden for hjemmet eller har haft brug for psykologhjælp eller offentlig støtte i løbet af deres barndom og ungdom.

I lighed med unge fra LGBT-gruppen har flere af disse unge oplevet et dobbeltstigma, dels knyttet til deres etniske ophav og hudfarve og dels til deres bytteerfaringer. Flere af dem fortæller, hvordan deres etniske baggrund hænger sammen med skammen over deres udvekslinger og om en særlig frygt for, hvordan deres familie og omverdenen ville reagere, hvis de opdagede, at de har byttet sex eller intimitet.

Undergruppen af unge med anden etnisk baggrund end dansk, der desuden tilhører LGBT-gruppen, beskriver helt særlige udfordringer. Denne gruppe beskriver således, hvad der kan betegnes et tredobbelt stigma, der både hænger sammen med etnisk ophav, kønsidentitet og udvekslinger. De beskriver, hvordan de har været nødt til at holde deres seksuelle liv og byttedating helt hemmeligt for deres familie, og at de er meget bange for at påføre familien skam. Anne-Mette (24), som har en afrikansk baggrund og har sex med både mænd og kvinder, er særligt optaget af, hvad hendes bedsteforældre ville tænke om hendes valg, og af at beskytte dem mod andres fordømmelse:

Det er forkert, at jeg synes, det er spændende med sugardating, det er forkert, det der med at jeg har en Tinderprofil. Jeg tror, min mormor og morfar ville synes, det var helt forkert-agtigt. Det der med, at jeg tager imod drinks i byen fra andre mænd eller fyre, det der med at jeg net-dater er forkert. Jeg ved at mine bedsteforældre ville synes, det var helt forkert, at jeg tænker lidt på mit eget køn. De ting ville være skam.

Fayar (29) uddyber, hvordan både hendes etnicitet og hendes seksuelle orientering har været svære at håndtere for omgivelserne:

Jeg tror, at for at forstå, hvordan hele den ryggebørs foregår, så er det jo, fordi at når man er en minoritet, så vogter man ligesom sin egen identitet og sådan, man skal helst ikke træde ud ad cirklen, og det har jeg jo åbenlyst gjort, så det at jeg lige pludselig bliver en skamplet eller det, at jeg lige pludselig krænker familiens efternavn, det er jo noget, jeg er blevet truet med langt op gennem min ungdom ... at hvis jeg gerne ville gøre, som jeg ville, så skulle det jo også være fordi ... så skulle jeg i hvert fald vide, jeg skulle skifte mit efternavn. Det var sådan fællesskabets interesse frem for individets egen ikke.

De unge, som både har en etnicitet og en seksualitet, som afviger fra majoriteten, efterspørger tilbud der er tilpasset deres behov. Det er meget hårdt for dem at skulle hemmeligholde deres seksuelle liv og erfaringer med at udveksle, og de har behov for at dele deres erfaringer med unge med samme typer af erfaringer i et frit og fordomsfrit rum. Denne gruppe kan således have et særligt behov for, at rådgivningen er anonym og diskret, og at den er tilrettelagt til personer både med anden etnisk baggrund end dansk og med forskellige kønsidentiteter. De professionelle, vi har talt med i forbindelse med projektet, har påpeget, at disse unge er nemmere at udnytte i kraft af deres sårbare netværk og manglende støtte fra familie. Der er således for denne gruppe et særligt behov for sociale tilbud i trygge rammer, hvor der tages forbehold for de forskellige typer af stigma, de unge oplever.

De unges overvejelser om relevante hjælpetilbud og indsatser

I de foregående kapitler har vi redegjort for de unges motiver for at byttedate samt for deres erfaringer og holdninger. I det følgende belyses nogle af de temaer, de unge fokuserer på, når vi spørger, om der er noget, de har savnet fra voksne og fra systemet, og om de har tanker om noget, der kunne have afhjulpet dette savn. De unge har også fået anledning til at overveje, hvad de tror, kan hjælpe andre unge, som oplever problemer forbundet med byttedating.

Nogle af de unge fortæller, at de ikke har haft problemer i deres liv, og at de således heller ikke har tænkt over, om det sociale system kunne have gjort noget anderledes for at hjælpe dem.

De fleste af de unge, vi har talt med, *har* dog haft nogle udfordringer, og de har en række overvejelser om, hvordan familie, uddannelsessystem og det sociale system kunne have bidraget til, at deres liv havde artet sig anderledes. Mange af disse unge fortæller om problemer, de oplever i forbindelse med at bytte sex eller intimitet for materielle og immaterielle goder, for eksempel i forhold til grænseoverskridelser og stigma. De er også optagede af de udfordringer, de havde, *inden* de begyndte at byttedate, og hvordan disse både har bidraget til, at de valgte at prøve byttedating, men at det også har betydning for, hvordan de håndterer relationen til sugardaddies, og hvordan bytterelationerne påvirker dem i øvrigt.

I det følgende vil vi beskrive de hovedtemaer, som de unge fokuserer på, når vi spørger til deres erfaringer med og ønsker til hjælp fra voksne og systemet både i deres opvækst i deres aktuelle hverdag og i forbindelse med byttedating.

Et stort behov for voksne at tale med

Mange af de unge fortæller, at de i deres opvækst ikke har haft forældre, som de har kunnet tale med, hverken om sex eller deres trivsel mere generelt, og at de derfor har haft behov for andre voksne at tale med. Flere forestiller sig, at deres liv havde været anderledes, hvis voksne havde set dem og lyttet til dem, da de var børn og unge. Clara (23) forklarer:

Jeg tror, det ville have stoppet meget, meget tidligere, hvis mine forældre var mere opmærksomme. Hvis mine forældre var til stede, og hvis de så, hvad der var ved at ske, så, så tror jeg, at det her mønster var brudt. Det at mine forældre lod mig, deres fjortenårige datter, være igennem en masse overgreb som fjortenårig. Hvis de bare havde været lidt mere opmærksomme og prøvede at spørge lidt mere til, hvordan jeg har det og sådan nogle ting, så tror jeg, at mønsteret ville være brudt dengang.

Stinne (24) synes også, at voksne taler for lidt om sex med deres børn. Når mediernes og de sociale mediers samtidig er 'oversvømmet med sex', kan det være svært at manøvrere i for de unge, mener hun. Hun efterlyser en mere åben og fordomsfri snak om sex i folkeskolen, fordi mange unge netop har manglet dette derhjemme.

Opmærksomhed på trivsel og unges seksualitet i folkeskolen

En række af de unge efterlyser en større opmærksomhed på børns trivsel i folkeskole og børneinstitutioner. Flere mener også, at der burde være mere fokus på seksualundervisning og på viden om sex og unges seksualitet. Lotte (25) oplever, at der mangler oplysning i skolen:

Vi skal sætte fokus på seksualundervisning. Hvad der er af forskellige muligheder når man er ung. I stedet for at ting bliver tabu ... Det er ligesom, at de ting, som man ikke må, det er også dem, som man har lyst til at udforske.

Nogle kender til tilbud som Børnetelefonen, Headspace og andre tilbud til børn og unge og mener, at uddannelsesinstitutionerne både kunne lære af disse tilbud og også blive bedre til at henvise til dem. I det hele taget lægger mange af de unge stort fokus på disse brede tilbud til unge, der ikke trives. Sofie (24) siger for eksempel:

Hvis man nu bare i folkeskolen var sådan ... eller i gymnasiet var sådan, hey, vi har faktisk de her tilbud, hvis I synes, I har nogen problemer ... "Headspace" er virkelig sådan: "Synes du, det er svært økonomisk, har du kærestesorger, har du det ene og det andet". Det er et meget bredt tilbud, hvor du kan komme ned og snakke med nogen.

Sofie kender selv til mange tilbud, men oplever ikke, at de voksne kender til dem. Desuden kan de være svære at finde på nettet. Hun mener, at de voksne burde kunne sige: "Er du presset, så gå herhen. Så får du hjælp, der er en, der fortæller og tager dig i hånden. Kom, du skal snakke med Ejner. Han er god til det der, han kan hjælpe dig med de ting, du ikke lige kan overskue."

Mange af de unge beskriver skolesystemet som afgørende for deres trivsel. De understreger, hvor vigtigt det er, at der i dette system er voksne, der kan varetage den samtale, der mangler derhjemme, ikke mindst i forhold til seksualitet og kønsidentitet. Flere unge nævner, at der er for lidt fokus på tabuer, anderledeshed og diversitet, og at det ville gavne, hvis man i skolen og samfundet generelt turde tale om og være åbne omkring for eksempel et tema som byttedating, og hvis der var et bedre samarbejde med de organisationer, der arbejder særligt med børn og unge.

Fjernelse fra hjemmet, plejefamilier og børne-/unge institutioner

Flere af de unge fortæller, at de tror, deres liv ville have været nemmere, hvis de var blevet fjernet fra hjemmet i en tidlig alder. Rosa (26) er en af dem, som mener, at en fjernelse fra hjemmet kunne have gjort hendes liv anderledes.

Jeg vil sige, at som barn skulle jeg være blevet fjernet hjemmefra. Jeg blev aldrig fjernet ... Jeg løb hjemmefra jo ... Eller bortadopteret tidligere eller et eller andet. Undgået børnehjem. Undgået de miljøer der.

Også Sarah (29) kom på børneinstitution som helt lille, da begge hendes forældre var psykisk syge, og hun tror også, det havde været bedre, hvis hun var blevet adopteret fra start:

Det havde været klogere at få mig bortadopteret, fordi at de vidste godt, de var så psykisk syge, de aldrig ville kunne få mig tilbage. Jeg havde brug for en mor og far, hvor jeg vidste, at jeg ville blive resten af mit liv. At jeg ville have den kontakt resten af mit liv i stedet for konstant at være bange for, at man mister dem, og jeg tror, at det har ødelagt en stor del af mit selvværd og min selvtillid. Den der frygt for konstant, jamen har jeg en mor og far i morgen, eller siger de op, fordi jeg er bare et job ... altså.

Sarah kobler altså det, at hun oplevede svigt som barn, til det, at hun som voksen har ringe selvværd. Og hun tror også, at netop denne mangel på selvværd har bidraget til, at hun har haft svært ved at sætte grænser i sine relationer til mænd, både i kæresterelationer og i byttedating:

Jeg føler mig forpligtet til at elske dem, fordi at jeg er vant til, at man ikke gør noget for mig, medmindre jeg giver noget igen, og også det med, at jeg er vant til, at det ikke er normalt, at man får hjælp af andre mennesker. Så når nogen hjælper mig, så føler jeg faktisk, at jeg står i gæld, og jeg føler, at jeg skal give en hel masse af mig selv for at blive ved med at kunne tillade mig at tage imod, og så lader jeg dem gå over mine grænser nogle gange.

Flere af de unge fortæller også, at de har oplevet mistrivsel og dårlig påvirkning fra andre unge på børne- og ungdomsinstitutioner, og flere fortæller, at de for eksempel har fået et stofbrug, mens de har været på en institution. Andre efterlyser adgang for børn og unge til at snakke med en uvildig person, f.eks. en psykolog, uden at ens forældre er til stede, hvis der f.eks. er tale om plejefamilie. Sarah (29) siger:

Jeg synes, man skulle have mulighed for at snakke med en psykolog som barn, uden at man er tvunget til, at ens mor og far er der, eller ens plejefamilie er der. Der må være en børnepsykolog, man kunne gå til uden (...) Jeg tror, at når et barn kommer hen til nogen og stiller spørgsmålstejn ved så alvorlige ting som "min mor og far elsker mig ikke", så burde man have en psykolog, som barnet kunne tale med, uden at ens forældre blev inddraget, eller ens plejeforældre blev inddraget, fordi hvis man havde det, så ville der være en chance for, at den her psykolog havde set, hvad der var galt, og hjulpet mig til at få en bedre opvækst de sidste år, og også fået en bedre start på livet, når jeg flyttede hjemmefra, og så kunne det være, jeg aldrig var endt i det her. Aldrig havde været sammen med de her voldelige mænd. Aldrig havde været endt i sugardating og prostitution.

Sarahs historie peger på et centralt dilemma om, hvilken alder et barn skal have, før man begynder at høre og rådgive barnet uden om forældrene, samt på betydningen af at have adgang til en psykolog som barn.

Betydningen af bolig og økonomi

Nogle af de unge taler om, at de måske ville have undladt at byttedate, hvis der var nemmere adgang til bolig eller studiebolig. Malou (29) forklarer, at hun har mødt flere unge i den situation:

Når man for eksempel har haft en dårlig kæreste, manglet penge til et indskud, og kommunen ikke kan hjælpe. Så vælger de at sugardate for at få penge til indskud, og når de først er kommet ind i sugardating, så bliver de afhængige af det ligesom stoffer, fordi du bliver afhængig af den der følelse af opmærksomhed og penge.

På spørgsmålet om, hvad der kunne have hjulpet hende, efter at hun begyndte at sugardate og sælge sex, fokuserer også Rosa (26) på økonomisk hjælp:

Vinde en million (griner), hvis jeg selv kunne være bedre til at arbejde og klare mig selv og have en bedre indtægt. Det har aldrig rigtig lykkedes mig. Lige nu kan jeg ikke engang finde nogen, der har lyst til at hjælpe mig med indskuddet (...). Det har jeg hørt fra andre piger også: når de går fra kærester, eller når de ikke har haft hjælp fra starten af. Fra familien af. For ikke at havne i hjemløshed. At etablere sig i en bolig i starten. Sådan starts-hjælp-agtigt.

De ovenstående citater viser, at økonomien er central for denne gruppe unge, og at de unge forbinder det, at starte med eller genoptage at udveksle intimitet og sex for penge, med deres økonomiske situation. Hvis der for eksempel havde været nemmere adgang til ungeboliger og hjælp via det offentlige system, mener mange af disse unge, at de måske ikke var blevet afhængige af at byttedate.

De unge efterlyser mentorordninger og sparring med ligesindede

En række af de unge fortæller, at de enten har haft en kontaktperson, som de har haft glæde af, eller, at de har savnet en sådan person. Aidia (19) fortæller, at hun i en periode, da hun havde det svært, sjældent gik i skole og mest var sammen med vennerne. Hun tror, en god voksen kontaktperson kunne have ændret meget for hende i den tid, men understreger samtidig, at det er vigtigt, at en sådan ikke presser for meget på:

De skal ikke være for påtrængende, og man skal komme af sig selv. For jeg kan huske, at jeg havde nogle [kontaktpersoner], der bare var for meget. Det der med, at man skal tage det stille og roligt og ikke prøve at presse en. Det der med bare at tage det, som det kommer, for så kommer det på et tidspunkt ... bare en, der kan tage ud og lave ting med en, og til sidst så gider man godt at åbne op.

Det er gennemgående i de unges fortællinger, at de har behov for, at der bliver lyttet til dem fra voksnes side, og samtidig at tingene foregår på deres egne præmisser og i deres tempo.

Mange af de unge kunne også have ønsket sig nogen at tale med om deres erfaringer med byttedating. De efterlyser mulighed for at kunne komme til at erfaringsdele med en, som selv har erfaring med at bytte sex eller intimitet. Sille (25) understreger for eksempel behovet for at tale med ligesindede:

Der var så meget tvivl for mig i starten om, hvad er det ... hvad er det, jeg laver, og hvordan gør man sådan noget her? Der kunne jeg rigtig godt have tænkt mig nogen, som kunne have sagt: "Hvis du beder om så lidt penge, så forventer de også, at ... ja, at du er sådan og sådan" ... der kunne jeg godt have haft brugt nogen, der havde sagt noget om selvrespekt, altså: de associationer, de [mændene] får med det og tænker: "Nå, men så kan jeg sikkert også få hende til det her. Hun har så lave tanker om sig selv så" ... at der kunne jeg godt have brugt nogen, der havde sagt: "Det behøver du da ikke". Eller hvor jeg kunne udveksle oplevelser og sige: "Jeg havde en supermærkelig oplevelse, og han var helt væk, ham der", eller positive oplevelser, hvor jeg kunne sige: "Det var også helt vildt fedt".

Emilie (23) har også behov for ligesindede at tale med og mener, at det ideelt set skulle være anonymt og gerne online, fordi hun er bange for stigma og for at blive genkendt af vennerne:

Hvis man havde sådan et forum eller støttegruppe, hvor man sådan kunne snakke med andre, der også var inde på sugardating ... at man kunne dele sine oplevelser. Det der med, at man har nogen at tale med, hvis man ikke tør at gå til en veninde, at så kan man gå til en anden, som også er på sugardating (...) Jeg tror næsten, det er nemmere, når det er online, fordi så slipper man for at skulle mødes med nogle face to face. Det kan også godt være lidt skræmmende, tror jeg (...) Altså, så er det måske nemmere, at det er online, fordi så behøver man ikke at give sit navn, man kan bare snakke sammen.

Mange af de unge nævner også mentorordninger som noget, de tror ville have en positiv effekt i forhold til byttedating. Marie (24) foreslår f.eks., at det kunne være meget brugbart med en lidt ældre person, som man kunne tale med, og som var fordomsfri og interesseret i, hvad den unge gerne vil og oplever, uden at se vedkommende som et offer:

Fordi man er forvirret omkring sig selv, og at kunne italesætte det her omkring sig selv er pissesvært i forhold til sociale medier, fordi man bliver bare bombarderet med det (...) Det der med, at du ikke har en hobby, eller du ikke har noget, du går til. Eller at du ikke har et drive et andet sted, og hvis du bare sidder bag en skærm og gerne vil have det her, alle andre har. Det er jo ikke et drive, det er jo bare overfladiske ting. Men indhold og substans får man jo også af, at der er nogen, der er lidt ældre, der tager dig lidt i hånden og hjælper dig og siger: "Der er også det her du kan gøre i dit liv". (...) Og som heller ikke handler om, at man skal reddes. Jeg skal egentlig bare have et fællesskab, hvor jeg kan komme ind og snakke om det.

Vi møder altså i vores interview en hel del unge, der udtrykker behov for at have nogen at tale med. De understreger, at det kan være svært som ung at håndtere de sociale medier og de idealer, der optræder der, og at det kunne være dejligt med kontakt til voksne som lytter fordomsfrit samt møder med andre unge, som de kan have et fællesskab med og for eksempel dyrke en hobby sammen med. Nogle af de unge har haft glæde af at snakke med medarbejdere på for eksempel RedenUng og LivaRehab, mens andre ikke ville kontakte disse tilbud, fordi de betragter dem som snæversynede eller ikke relevante.

Råd fra ung til ung

Vi spurgte de unge til, hvad de vil sige til andre unge, som overvejer at byttedate. De unges svar er meget forskellige, men det er gennemgående, at de råder andre unge til at overveje, hvorvidt det er en god idé, og til at mærke godt efter, hvor deres egne grænser går. Miriam (22) siger, at hun vil råde unge til at tænke sig rigtig godt om, før de begynder at bytte sex eller samvær, for det bliver ikke altid, som man forestiller sig:

Altså hvis der sad en ved siden af mig, så ville jeg helt sikkert advare, også selv om at de sagde, "ej, men det er jeg sikker på, jeg godt kan". Altså jeg ville helt sikkert advare og sige, "prøv at høre her, du er nødt til at forstå, hvad du går ind til". Og så er det jo op til dem, om de vil prøve det, og så kan de jo risikere at have en rigtig ubehagelig oplevelse eller ikke, men det er jo op til dem selv, fordi der er kun én måde at finde ud af det på, og det er jo at gøre det, men det er jo også farligt, fordi man kan risikere, at det ikke er det, man havde troet.

Miriam fortæller at lige da sugardaters.dk var startet, der var det jo "the big thing", som alle snakkede om. Hun fortæller videre om en advarsel hun fik en dag hun var på Christiania med sin veninde:

Der kom den her kvinde op til os, og hun var 30-40, og så fortalte hun om, hvordan hun havde oprettet en annonce på sugardaters og havde mødtes med en mand, og hun havde fået så mange tæsk. Det havde simpelthen slået klik for ham, og han havde banket løs på hende. Og så var hun ligesom sluppet væk og fortalte om den her episode, og hvor man bare tænkte, "hold da op, ikke altså ... man skal godt nok passe på.

Aidias (19) råd til andre unge kvinder handler om at mærke egne grænser, om at sige fra og om, at man ikke skal påtage sig skylden, hvis man oplever, at ens grænser bliver overskredet. Hun råder også unge piger til at holde sig væk fra "bandemiljøet og sådan nogle drenge der" og "at finde miljøer, hvor drenge respekterer piger":

Jeg ville sige, at man i hvert fald skal passe på, hvor man tager hen. Det kommer jo an på miljø og alt det der. Find de rigtige mennesker at være sammen med og så lær at sige fra, og det kan godt være, det er svært, men hvis man ikke siger fra, så bliver der heller ikke gjort noget ved det. Hvis du ikke siger fra over for en fyr, så tror han egentlig bare, at han kan gøre det. Så det der med at huske at sige fra, det er meget vigtigt. Og så mærke efter, om det er noget, man selv gerne vil. Også det der med at tale om det, hvis du føler, at din personlige grænse er blevet overskredet, det kan også være rigtig svært. Der her med at det aldrig er ens egen skyld. Det er det ikke, og så skal man altid snakke med nogle gode veninder om det.

Det ovenstående viser, at de unge er optagede af at minimere risici, og at de råder andre unge til at holde sig væk fra miljøer, hvor der er pres på, og hvor det kan være svært at overholde ens egne personlige grænser. Flere siger, at det er bedst at lade være med at byttedate, hvis det er muligt.

Typer af unge byttedatere: 4 unges historier

Vi håber, at rapporten bidrager til at give et billede af, hvor komplekse og forskelligartede unges motiver og erfaringer er. På de følgende sider vil vi præsentere 4 cases, som i hovedtræk repræsenterer de *typer* af unge, vi har mødt i projektet. De 4 cases er således baseret på træk og erfaringer fra flere unge og ikke på enkelte unges historier. Vi håber, at det for praktikere kan give mening overordnet at tænke i disse 'typer' i møder med de unge, dog selvfølgelig med blik for, at der netop er tale om konstruerede cases.

Case 1, **Sanne**, 25 år, bor i et lejet værelse, som kommunen har hjulpet hende med at få, efter at hun var på krisecenter en periode. Hun får uddannelsesstøtte, men kommer ikke på skolen særlig tit, for hun kan ikke koncentrere sig.

For Sanne har livet budt på mange skift. Da hun var helt lille, blev hendes forældre skilt, og hun har ikke haft megen kontakt til sin far. Hun besøgte ham nogle gange, da hun var en 11-12 år, men han var tit skæv og overholdt ikke aftaler, så kontakten gled ud. Sannes mor har haft mange partnere, og Sanne har ofte haft en fornemmelse af, at de har været vigtigere end børnene. Der har været en del druk i hjemmet, og hun har ikke følt sig tryk. Moren har ydermere også haft nogle problemer med ryggen og selvmedicineret med smertestillende piller og alkohol. Sanne fortæller, at hun som barn har taget meget ansvar hjemme og prøvet at sørge for, at der var mad og rent tøj til sine søskende. På den måde søgte hun også positiv opmærksomhed fra sin mor.

I skolen har Sanne klaret sig ok fagligt men har haft det svært socialt. Hendes familie har flyttet meget rundt, og det har været udfordrende for hende at etablere og fastholde venskaber. Hun er blevet mobbet, både fordi hun var tyk, men også fordi hendes familie var anderledes end andre. I 7. klasse fik Sanne en veninde, Ella, som hun beskriver som skolens smukke pige med langt lyst hår og store bryster. De begynder at hænge ud sammen og at stjæle lidt fra skolen og ryge i friminutterne.

I starten af 8. klasse er der nogle drenge fra 10. klasse, som begynder at interessere sig for dem, og de starter med at feste med dem, og ryge noget pot. De kommer ikke så meget i skolen mere, og moren bliver indkaldt til møde. Lærerne fortæller, at Sanne har ændret sig, og at de er bekymrede for hende. Moren reagerer med at skælde Sanne ud og sige, at hun har gjort alt for hende. Lærerne gør ikke rigtig mere, og Sanne og Ella begynder efterhånden at få et ganske stort alkoholforbrug. De har det sjovt og føler, at der sker noget. Til en fest hjemme hos en af de store drenge får Sanne lidt for meget at drikke og vågner op uden tøj på. Hun kan ikke huske, hvad der er sket. Efter dette føler hun, at folk i skolen ser på hende på en ny måde, og der går en historie om, at hun har været sammen med tre af drengene den nat. Hun fortæller sin mor om oplevelsen, men moren affejer det, og kalder hende en luder.

Sanne kommer sjældent i skole, og lærerne kontakter igen moren. Det ender med, at hun bliver sendt på efterskole midt i 8. klasse, hvor hun fester videre, og det ender med, at hun bliver smidt ud. Moren fortæller hende, at hun ikke orker at have hende hjemme mere, og at der er en institution, som hun tror vil være god. Sanne er på dette tidspunkt ofte ked af det og tænker nogle gange på at tage sit eget liv. På ungdomsinstitutionen møder hun dog Tommy på 17, som hun bliver meget forelsket i. Han får hende til at føle sig smuk, og hun vil gøre alt, for at gøre ham glad. Efter en stund flytter de to sammen i en kælder hos en af Tommys bekendte, og de lever et par år det vilde liv med stoffer og fester. På et tidspunkt foreslår Tommy at de kan tjene penge på, at andre ser på, at de har sex. Sanne synes, det er lidt spændende, og de lægger en annonce ind på sugardater.dk. De begynder at tjene penge på den måde, men på et tidspunkt foreslår Tommy, at kun Sanne skal have sex med daddies. Det har Sanne ikke lyst til, men da de har oparbejdet en gæld, og de begge er arbejdsløse, siger Tommy, at det er den eneste løsning, og at hvis hun elsker ham, så gør hun det. Sanne går med til det og er sammen med rigtig mange mænd i en periode. Hun bliver dog mere og mere ked af det og får også nogle kønssygdomme, som hun ikke kan komme af med. Tommy drikker, og efterhånden får hun ikke selv nogle af de penge, hun tjener. Sanne taler i hemmelighed med en medarbejder på et ungetilbud, og de hjælper hende til at komme væk fra Tommy og på krisecenter i en periode.

Case 2, **Tina**, 27 år, er opvokset i en stor by i en familie af højtuddannede forældre. De har hjulpet hende økonomisk gennem hendes uddannelsestid, men ellers har hun oplevet, at de var mere optaget af deres respektive karrierer end af hende og hvordan hun havde det. I sin skoletid følte hun sig ofte udenfor og blev mobbet, fordi hun var 'nørdet', altid gik klædt i sort og dyrkede alternativ musik. Hun har haft flere kærester, både mænd og kvinder, men har ofte oplevet, at parforhold kom til at kede hende, og at det seksuelle blev rutinemæssigt og forudsigeligt. Da hun oprettede en profil på sugardaters.dk, var det, fordi hun søgte en frihed til at udleve dele af sin seksualitet, som hun ikke oplevede, at der var rum for i hendes daværende omgangskreds. Hun ville gerne opleve, at det var hende, der valgte sine partnere og selv kunne bestemme, om og hvornår hun ville se dem. På sugardaters.dk kunne hun møde sexpartnere, der passede til hendes kriterier, og hvor hun kunne udleve en rolle hemmeligt og anonymt.

Tina ser sig selv som feminist, og byttedating er for hende en måde at håndtere den sexismen, hun har oplevet i nogle af sine parforhold og på onlinedatingplatforme. I byttedating oplevede hun bl.a. at udleve det, hun kaldte en 'luderfantasi', uden at skulle skamme sig i situationen. Hun kunne også godt lide at opleve, at der var en mand, der ville betale så meget for hendes selskab og sex, og gøre sig umage med fine middage og hotelophold. Over en periode på halvandet år mødtes Tina med fem mænd. Nogle gange har hun syntes det var givende, men en enkelt gang har hun oplevet, at manden hun mødtes med ikke respekterede hendes grænser seksuelt, og at han brugte sin status og rigdom til at få hende til at give typer af sex, hun ikke havde lyst til.

Tina begyndte ikke med byttedating, fordi hun manglede penge, men på grund af spændingen, bekræftelsen og det hemmelige rum for seksuel udfoldelse af roller. Hun er i dag stoppet med byttedating og dyrker sit behov for at eksperimentere ved at være en del af polyamorøse fællesskaber og sexklubber. Tina oplever, at byttedating for hende var en spændende erfaring, selv om det irriterer hende, at byttedating er så stigmatiseret, og at hun derfor ikke har villet fortælle sine forældre og søskende om sine erfaringer. I hendes

nære vennekreds og i LGBT-miljøet oplever hun dog, at hun sagtens kan være åben om sine erfaringer. Tina er nu i gang med en videregående uddannelse og afviser ikke, at hun kan begynde at se en daddy igen på et tidspunkt, hvis hun får lyst.

Case 3, **Michael**, 23 år, er vokset op i en større provinsby, og fik sin seksuelle debut som 13-årig. Han havde en svær barndom og ungdom, hvor begge forældre havde psykiske problemer gennem opvæksten, og han følte ofte, han måtte klare sig selv. Det var også vanskeligt at tale med nogen om sin seksualitet, f.eks. at han var tiltrukket af drenge, og ikke piger, som de andre drenge i skolen. Han blev bl.a. kaldt 'svans' og bøsse af skolekammeraterne og blev udsat for mobning i frikvarteret eller efter skoletid.

Som 14-årig mødte Michael nogle ældre mænd på et chatforum for homoseksuelle og indledte et forhold til en af dem. Han var ikke klar over, hvad forholdet gik ud på, men manden inviterede ham hjem for at spise og sove og gav ham lommepenge. Han følte sig lokket af pengene og den omsorg og opmærksomhed, han fik fra den ældre mand, og som han synes han savnede derhjemme. Manden lyttede til hans problemer og de fik et tæt personligt forhold. Hans interesse for ældre mænd hænger ifølge ham selv sammen med, at han havde et problematisk og distanceret forhold til sin far. Efter nogle år introducerede manden ham til andre mænd, der boede i København, og som også betalte ham penge for sex. Michael var træt af at føle sig anderledes i sin hjemby og flyttede til København. Over tid endte han i, hvad han selv betegner prostitution, hvor han ikke havde et personligt forhold til mændene, men hvor han havde korte møder dem i deres biler og fik kontanter for sex og blowjob. De penge, han tjente, gik til at betale for husleje, mærketøj og til at gå i byen med vennerne.

I dag fortryder Micheal, at han endte i den situation og føler at han fik sine grænser overskredet og blev udnyttet af mændene. Hans erfaringer betyder bl.a., at han kan have svært ved at have sex uden at skamme sig, og at han har problemer med at indgå i nære og tillidsfulde relationer og har svært ved at have en fast kæreste. Han ville ønske, at han havde haft nogen at tale med om sine oplevelser med byttedating/prostitution og om de udfordringer, der kan være, når man ønsker at 'springe ud' som homoseksuel. Efter han flyttede til København, opdagede han, at der var LGBT-netværk og sociale tilbud, hvor han kunne få rådgivning og støtte, og han har bl.a. fået hjælp gennem LGBT Danmark. Han har gået til psykolog siden sine unge år og går stadig terapi for at bearbejde sine oplevelser. Han ville ønske, der havde været sociale tilbud i sin hjemby, da han var barn og ung, som var indrettet specifikt til unge homoseksuelle og LGBT-unge i prostitution og byttedating, og som kan håndtere de særlige erfaringer og det dobbelte stigma, der rammer denne gruppe. Desuden mener han, at der burde være undervisning i folkeskolen om prostitution og dens skyggesider. Han er begyndt på en uddannelse og får nu offentlig støtte til at dække sin husleje.

Case 4, **Nadine**, 21 år, er vokset op i en mindre provinsby sammen med sin familie, som kommer fra et afrikansk land. Faderen kunne ikke finde arbejde, og moren var ofte på overarbejde for at få økonomien til at hænge sammen. Hun blev opdraget efter, hvad hun kalder kultur-muslimske principper, og da hun blev teenager, holdt forældrene og hendes ældre brødre hende i kort snor for at undgå, at hun var sammen med tilfældige mænd. I løbet af skoletiden fik hun enkelte venner men oplevede også racisme og at være anderledes end de andre børn i skolen på grund af sin familie og baggrund.

Nadine begyndte med byttedating, da hun mødte en vennegruppe, som hun røg hash sammen med. Der var nogle ældre fyre, der havde adgang til stoffer. Nogle gange fik hun stoffer, gaver eller penge, hvis de havde sex. Det foregik i stor hemmelighed, så hendes familie og den etniske gruppe, hun tilhørte, ikke fandt ud af hendes stofbrug eller opdagede, at hun fik penge fra mændene. Hun frygtede for at blive set som 'en skamlet' i sin egen cirkel eller at sværte familiens ære og efternavn til. Senere begyndte hun at sugardate gennem en af de hjemmesider, der formidler kontakt til sugardaddies. Fordi det foregik online, kunne hun byttedate mere anonymt og dermed undgå, at det hun kaldte 'rygtebørsen' ville få viden om det. Udover at få penge og gaver var hun også drevet af det forbudte i at byttedate og følte, at hun kunne gøre, som hun havde lyst til uden at skulle tænke på familien og den kulturelle omgangskreds. Nogle gange sov hun hos en af de ældre mænd, fordi hun ikke turde komme hjem til sin familie, som hun oplevede, var meget kontrollerende. Det var også for risikabelt at mødes med mændene i byen eller på hotel, så næsten alle møderne foregik privat hos mændene eller i en bil et afsides sted uden for byen. Det betød, at hun gik med til at være mere intim med nogle af mændene, end hun havde lyst til, og at de blev gradvist mere krævende.

Nadia kendte ikke andre, der havde prøvet byttedating, og hun savnede nogen at dele sine erfaringer med. Hun var meget påpasselig med at hemmeligholde sine oplevelser, fordi det kunne få store konsekvenser at blive opdaget. Hun frygtede at blive straffet eller blive udstødt af familien. På et tidspunkt oplevede hun et overgreb, hvor en af hendes daddies fra et bandemiljø holdt hende fanget i flere dage. Hun fik kontakt til et hjælpetilbud, hvor hun følte, at hun kunne fortælle sin historie. Her fik hun hjælp til at tage hånd om sit for store forbrug af alkohol og medicin og også til igen at komme i gang med sin skole.

Det var svært for Nadia helt at holde op med at byttedate, for hendes økonomi var meget dårlig, men efter et par år fandt hun en kæreste, som havde et arbejde, og som hun også flyttede sammen med. Kæresten kender ikke hendes fortid, og hun tør heller ikke fortælle om den, for han ser meget ned på 'ludere' som han kalder det. Nadia håber, at der kommer flere foreninger og rådgivningstilbud, der kan hjælpe unge med anden etnisk baggrund med deres oplevelser, og hvor man kan dele sine gode og dårlige erfaringer i et trygt rum, gerne med andre der har anden etnisk baggrund.

Væsentlige diskussioner og fremtidige perspektiver

Dette kapitel indeholder indledningsvis en kort refleksion over projektets mulige begrænsninger og dernæst en række overvejelser over hvilke diskussioner og fremtidige fokuspunkter, vi som forskere mener er væsentlige omkring byttedating i Danmark.

Da sugardating blev et begreb i Danmark for ca. 10 år siden, og medierne og offentligheden begyndte at interessere sig for denne form for bytte af sex og intimitet, lå der en forestilling om, at det ville være en ny gruppe unge, der prøvede dette (Berlingske Tidende 2015; Dyrvig Henriksen 2017; Kristiansen 2019). Det kan ikke udelukkes, at dette til en vis udstrækning er tilfældet. Flere af de professionelle, vi har talt med fra ungdomsinstitutionerne, fortæller, at de efterhånden har indtryk af, at 'alle' sugardater. Også lærere og andre, som er tæt på de unge, oplever, at det er blevet mere almindeligt og mere legitimt at sugardate, og at mange 'almindelige' unge prøver det af, holder op igen og går videre med livet. Ydermere tyder Dahl & Østergaards (2021) data også på, at der er en stigende accept af denne type bytterelationer blandt de unge.

Vores interview tegner dog et komplekst billede af byttedating-fænomenet i Danmark. Vi har kun mødt nogle få af den kategori af unge byttedatere, som der angiveligt skulle være mange af, dvs. dem, som byttedater en periode og holder op, uden at det får konsekvenser for dem. Meget tyder således på, at denne type byttedatere findes i samfundet, men det er ikke muligt, på baggrund af vores analyser, at vurdere, hvorvidt denne type af byttedatere udgør en større andel af det samlede antal unge, der udveksler sex og intimitet for goder.

I denne rapport har der været særligt fokus på de unge, som oplever problemer. De unge, som oplever, at de mangler noget både før og efter byttedating, og for hvem byttedating, ud over den midlertidige oplevelse af at tjene nogle penge og blive set af nogen, bidrager til yderligere marginalisering og stigmatisering. De fleste føler ikke, at de får det ud af byttedating, som de havde håbet og forestillet sig, særligt ikke på længere sigt. Men heller ikke for de unge, for hvem byttedating fører til, at de føler sig set og anerkendt, ser denne følelse ud til at vare ved. Også de fleste af disse unge står tilbage med følelsen af at have gjort noget, som de ikke ønskede, eller som de blev pressede eller truede til. Samtidig oplever de unge, som ikke har oplevet pres eller trusler, at der stadig klæber skam og stigma til det, de har gjort, som det kan være svært at leve med. På grund af skam og stigma føler mange, at de valgte de foretager, og de erfaringer, de gør sig i denne del af deres ungdomsliv, er noget, der ikke kan glemmes eller udviskes, selv om de gerne ville.

Det at så få unge i vores materiale oplever, at byttedating gav dem det, de håbede, kalder på forskellige indsatser og refleksioner.

Når vi spørger de unge om, hvad der er væsentligt at sætte fokus på for at hjælpe udsatte unge, svarer de unge nærmest enstemmigt: Samfundet skal sørge for, at unge bliver set og hørt i familien og i folkeskolen. De ønsker sig, at vi som samfund bliver bedre til at opfange signaler fra børn og unge, som har det dårligt, tidligt nok, og at der skal være øget fokus på mobning og på 'luder'-retorik i skolerne. Mange af dem ønsker sig, at skolen skal være bedre til at have fokus på diversitet, både seksuelt og etnisk, og at lærere og pædagoger er mere opmærksomme på, at det ofte er i hjemmet, hos forældrene, i relationen mellem den unge og forældrene og ikke som udgangspunkt hos den unge selv, at problemerne starter.

De unges anbefalinger er ikke nye - vi ved allerede, at udsatte unge ofte kommer fra udsatte familier. Men noget tyder altså på, at vi som samfund alligevel ikke i tilstrækkelig grad har været i stand til at håndtere og løse denne problematik, når det er netop her, de unge retter opmærksomheden, når de bliver bedt om at fortælle hvad, det er, der bedst vil hjælpe udsatte unge.

En anden problematik, som er central for de unge, er mediernes og de sociale mediers betydning. En hel del af de unge er kritiske over for den måde, som for eksempel sugardaters. com fungerer på, og mange synes, det ville være en god idé med bedre regulering med, eller måske ligefrem forbud mod, sider som denne. Selv om mange af dem selv oplever, at de har kunnet kontrollere eller håndtere deres egne bytterelationer, har de hørt om og erfaret, at unge, som har problemer, og som ikke kan styre det, kan opleve vanskeligheder og blive udnyttet. Derfor ønsker de sig også særlig opmærksomhed på de unge under 18 og på deres erfaringer med sugardating-hjemmesider. Vi mener, at de unges erfaringer og overvejelser giver anledning til, at vi som samfund bør diskutere, hvordan vi skal forholde os til sider, der faciliterer byttedating blandt unge.

Et af dette forskningsprojekts væsentlige spørgsmål var hvilke konsekvenser, byttedating har for de unge, og om de får det ud af det, som de ønsker. Svaret er på ingen måde enkelt. De unge taler om frihed, både til at være sig selv, og til at være en anden end sig selv, og de ønsker sig bedre økonomi, anerkendelse, omsorg, spænding og sjov. Nogle, som fx Tina i case 2, oplever givetvis, at byttedating kan give dem noget af det, de ønsker sig, og vi har i rapporten givet plads til fortællinger som Tinas, hvor den unge oplever, at byttedating tilbyder et rum for seksuel og identitetsmæssig leg. Rapporten viser dog også med al tydelighed, at rigtig mange af de unge oplever negative konsekvenser, og vi har præsenteret de unges fortællinger om ubehagelige henvendelser, grænseoverskridelser og overgreb.

Det er således væsentligt at hæfte sig ved, at goderne ved byttedating for de fleste ikke ser ud til at være ved. Som vi har vist, kan der være forskellige grunde til dette. Nogle, som fx Sanne i case 1, har som udgangspunkt så dårligt selvværd, at det er vanskeligt for hende at vurdere hvad, der er rimeligt at gå med til. For at beholde opmærksomheden fra daddy går hun så langt, at hun ender i en situation både menneskeligt og socialt, som hun har svært ved at håndtere.

Det kan være interessant at dvæle lidt ved de unges meget forskellige oplevelser og for et øjeblik anskue dem som illustrationer af nogle kulturelle tendenser, som det kan være vigtigt at diskutere. Nyere litteratur om unge fortæller, at der eksisterer et stort præstationspres på mange områder i ungdomslivet (Petersen 2016). Trivselsundersøgelser blandt unge i Danmark viser, at mange unge har det svært (Sundhedsstyrelsen 2021). For mange unge er det vigtigt at blive set, ikke mindst på de sociale medier, og de fortæller, at de ople-

ver store krav til at præstere i mange områder af livet, for eksempel i forhold til uddannelse (Bjønness 2019; Sørensen m.fl. 2017). Der kan også være et pres i forhold til udseende og at have den perfekte krop for at få fat i de forbrugsgoder, som deres forbilleder konsumerer eller, og for nogle af de unge der byttedater, for at føle sig som noget helt særligt, som andre er villige til at betale for.

Det har betydning for de unge, hvordan forældre, lærere, pædagoger, socialrådgivere og politikere forholder sig til disse kulturelle tendenser. Mange af de unge spørger fx os forskere i interviewsituationen: Hvad mener du om byttedating? Synes du byttedating er ok? Som forsker vil man ofte, for ikke at påvirke forskningsresultatet, forsøge at undvige at svare på det spørgsmål. Men det er måske en overvejelse værd, hvordan vi skal forholde os til dette spørgsmål fra de unge både som samfund og som ansatte i de institutioner, der arbejder med unge.

Vi har i denne rapport ladet de unges meget forskellige tanker, motiver og holdninger udfolde sig. Mange af de unge, vi har interviewet, taler om en noget-for-noget logik, som det mest naturlige i verden – og derfor er det væsentligt, for voksne, forældre, lærere, professionelle, politikere og andre meningsdannere at tage de unges erfaringer alvorligt og at være nysgerrige på denne logik og på, hvordan den påvirker de unges oplevede handlemuligheder og beslutninger. Denne noget-for-noget logik er ikke nødvendigvis entydig eller gældende i alle sammenhænge, men på baggrund af denne rapports resultater fremtræder en række spørgsmål omkring, hvor den kommer fra, hvilke konsekvenser den har for de mest sårbare unge, og hvordan man som professionel bør forholde sig til den i kontakten med den unge.

Når vi har talt med de unge, kobler rigtig mange af dem det at starte med byttedating til, at de ønsker sig noget, de har savnet: Penge, omsorg, kærlighed og anerkendelse, eller grænser og spænding. Mange af de unge oplever at blive svigtet af deres voksne, og de prøver at hjælpe sig selv på de måder, de kan. De udfordrer grænser, og de prøver både at finde sig selv og glemme sig selv.

Disse følelser og handlinger opstår ikke i et vakuum men i en virkelighed, ikke mindst en medievirkelighed, i meget hurtig forandring. De unge lever i mange henseender deres liv på et marked, hvor annoncører kæmper om deres opmærksomhed og lokker med alt fra luksus til berømmelse. Det kan være væsentligt for professionelle at tale med de unge om, hvordan de oplever dette, og om der er noget, man som ansat i det sociale system kan gøre for at hjælpe dem med at foretage valg, de bliver tilfredse med også på længere sigt. Og måske er der også behov for en mere overordnet diskussion mellem professionelle, politikere og andre meningsdannere om, hvordan de kommercielle medier påvirker unges liv, og hvilken betydning markedslogikker har, både for unges valg, men også for hvordan vi som voksne forholder os.

Vi vil endelig benytte anledningen til at fremføre et ønske i forhold til fremtidig forskning. Der er stor bekymring, både blandt de unge, og blandt professionelle, omkring de unge under 18. På grund af bl.a. forskningsdesign, Corona og ansattes omsorg for de unge har det ikke været muligt for dette projekt at få særlig viden om de unge under 18. Vi opfordrer derfor fonde og bevillingsgivere til at støtte fremtidig forskning omkring, hvad de unge mellem 15 og 18 erfarer og vi håber samtidig, at ungeinstitutioner og tilbud til unge i højere grad vil åbne dørene for forskning. Når det er sagt, så har det været yderst givende og konstruktivt, at samarbejdet har været så tæt mellem forskning og praksis i herværende projekt, og vi håber, at mange af de kontakter og relationer, der er skabt, kan bæres videre ind i fremtidige projekter.

Sammenfatning af væsentlige resultater fra den kvalitative del

Projektet har interviewet 60 unge mellem 18 og 30 år med vidt forskellige baggrunde og motiver for at byttedate. Der er en tydelig tendens til, at relativt flere af de unge, der har erfaring med byttedating, end andre danske unge kommer fra familier, der har haft nogle udfordringer.

Langt over halvdelen af de unge, vi har interviewet, har oplevet, at der har været ustabilitet i deres opvækst, og mange skoleskift har for mange skabt en følelse af utryghed og manglende tilknytning. En stor del har oplevet skilsmisse, psykisk sygdom, problematisk rusmiddelbrug eller vold i hjemmet. Enkelte har også oplevet seksuelle krænkelser i opvæksten. Det er også meget almindeligt blandt de unge, at de har haft mange skoleskift, at de har følt sig anderledes eller udenfor og er blevet mobbet.

Ca. en fjerdedel af de unge, som vi har interviewet, har været anbragt på institution, i plejefamilier eller hos familiemedlemmer i kortere eller længere perioder af deres barndom, ofte på baggrund af omsorgssvigt, forældres psykiske sygdom eller seksuelle krænkelser.

De unge har mange forskellige veje ind i byttedating. Majoriteten har erfaring med onlinedating på fx Tinder, og for mange har Tinder også været indgang til byttedating-relationer. De fleste finder dog kontakter på en af de danske sugardating-hjemmesider, ofte sugardaters.com. Her opretter de en profil, hvor de beskriver, hvad de søger, og som regel lægger de også billeder ind af dem selv. Andre igen fortæller, at de er blevet kontaktet på Facebook, eller på en tur i byen.

De unge har meget forskellige motiver for at byttedate. Et motiv går dog, med enkelte undtagelser, igen: Det handler om penge. Der eksisterer dog også sideløbende andre materielle motiver end penge som fx gaver, middage, rejser, transport, rusmidler og hotelophold, der i de fleste tilfælde forekommer sammen med penge.

Der er generelt en tendens til, at de unge byttedatere beskriver, at de har savnet positiv social kontakt igennem deres opvækst. De har ikke følt sig hverken set eller hørt, og de fortæller om fraværende forældre, uforstående lærere i skolen eller ikke anerkendende kærestes. For en lang række unge virkede byttedating som en måde, hvorpå de kunne blive set og anerkendt og på den måde opnå noget af det, de følte, de manglede.

En del af de unge betragter ydermere byttedating som en måde, hvorpå de kan udfordre og udforske både egne og samfundets grænser. For disse unge er motivet for at byttedate, ud over det økonomiske aspekt, ofte spænding og grænsesøgning.

Når det gælder de unges udbytte af byttedating er erfaringerne også meget forskellige. De fleste unge oplever, at de får noget materielt ud af deres udveksling af sex og samvær, ofte kontant betaling. For mange er det dog også de immaterielle goder, som fylder. Det er først og fremmest vigtigt for de fleste af de unge at blive set og anerkendt. Nogle fortæller, at de har fået en type kick, som de kender fra at tage for eksempel kokain eller MDMA, eller at de har sat pris på at kunne være en anden end sig selv og udforske egen seksualitet i samværet med daddies. For andre kan der være tale om forkælelse og samtaler. En del af de unge taler om, at de har fået modbydelser som gode snakke, livserfaring og selskab af deres daddies, og at de ældre mænd er mere spændende end deres jævnaldrende. Endelig er der enkelte, der føler, at de har en slags feministisk kontrol i byttedating.

Selv om mange af de unge i en periode oplever, at de får noget af det, de ønskede ud af deres bytterelationer, hvad enten det er penge, gaver, spænding, opmærksomhed eller kontrol, er der en tendens til, at det, de får ud af det, efterhånden bliver mindre og mindre tilfredsstillende.

For de fleste varer de ønskede konsekvenser og oplevelser ikke ved, eller de har en for høj pris. Følelsen af både anerkendelse, rus og magt kan fx være svær at fastholde over tid, og mange unge fortæller, at de ender med at gøre ting, de ikke indledningsvist ønskede. Konsekvensen bliver, at deres byttedating efterlader dem med en følelse af at overtræde både egne og måske også samfundets grænser. Det kan være, de har svært ved at sige fra, hvis daddy for eksempel tilbyder et større beløb for en konkret ydelse, eller at de i en situation kan være bange for at sige stop, fordi de er bange for vold eller trusler. Selv nogle af de unge, som i starten havde glæde af fx hoteller og middage, føler at relationen til daddy hen ad vejen kun kom til at handle om sex.

En mindre gruppe fortæller dog, at de ikke har oplevet problemer i forhold til grænsesætning. Flere af disse unge kobler deres egen kontrol med situationen til, at de qua deres opvækst har tilegnet sig nogle kompetencer, som sætter dem i stand til at opretholde de grænser, de har sat for sig selv.

Andre igen kobler derimod netop det, at de har oplevet grænseoverskridelser i barndommen, til, at de har svært ved at sætte eller opretholde egne grænser i byttedating.

Vi har bedt de unge at forholde sig til relationen mellem almindelig dating, sugardating⁶ og prostitution.

For nogle af de unge i vores materiale er sugardating og almindelig dating stort set det samme, mens det for andre er to væsensforskellige ting. For mange unge er den største forskel mellem dating og sugardating graden af fast aftale. Hvor de unge beskriver almindelig dating som mere baseret på følelser og intimitet, betragtes sugardating som en ret kontant udvekslingsrelation med faste forhåndsftaler. Dog er aftalerne ikke så faste som i prostitution, og mange forestiller sig, at der er langt mere frihed i sugardating end i prostitution.

Nogle af de unge kategoriserer dog det, de gør som prostitution, selv når de bruger sugardating hjemmesider eller Tinder. De kan godt lide, at der er faste aftaler om ydelse og beløb,

6 Vi brugte på interviewtidspunktet termen sugardating.

da dette gør dem mere trygge med hensyn til hvad, de kan forvente, end det, de oplever fx på Tinder.

En anden gruppe unge beskriver deres forhold og udvekslinger som dates eller møder, og opfatter det, de gør, som væsensforskelligt fra prostitution, også selv om de modtager kontant betaling. Disse unge opfatter det både som fejlagtigt og problematisk, når der sættes lighedstegn mellem prostitution og sugardating, også når de ser tydelige paralleller. Prostitution betragtes som noget, man er tvunget til, og denne gruppe identificerer sig ikke med det at sælge sex af nød.

Uanset at mange af de unge i teorien ser sugardating og prostitution som væsensforskellige, er der alligevel mange, som oplever, at det kan være svært at skelne i praksis. Nogle oplever, at de ikke får det ud af udvekslingen, som de forestiller sig, og/eller at grænserne for, hvad de vil være med til, flytter sig på uønskede måder, både i den enkelte relation og efterhånden som de indgår i stadig flere forhold. Mange oplever, at deres sugardating, som de troede ville adskille sig væsentligt fra deres billede af prostitution, over tid mere og mere kommer til at ligne dette billede, forstået som salg af sex for penge.

Mange af de unge, som vi har interviewet, har for nyligt stoppet eller prøvet at stoppe med at byttedate. For nogle er ophøret et resultat af længere tids overvejelser, mens det for andre er mere spontant og bunder fx i en dårlig oplevelse. Nogle bliver syge af fx køns sygdomme, men de fleste oplever efterhånden et psykisk ubehag. De får problemer med selvværdet, bliver stressede eller mærker på andre måder, at det ikke er godt for dem at byttedate. Mange oplevede et snigende ubehag, der handlede om mere langsigtede konsekvenser af at blive reduceret til "noget seksuelt".

Nogle af de unge får kæreste og synes ikke, at det er foreneligt med byttedating, eller de begynder at kede sig og vil "videre med deres liv". Enkelte italesætter, at de er nødt til at holde op med at byttedate for at kunne få respekten tilbage for sig selv, genetablere deres egen lyst eller genoprette en evne til intimitet, som de føler byttedating har ødelagt.

Endelig taler flere om stigma, skam og tabu som grunde til at stoppe. De færreste føler, at de kan tale frit om at byttedate, og de fleste fortæller det kun til enkelte venner. Både omverdenens syn på byttedating men også deres egne ambivalente følelser får dem til at skjule deres byttedating. Ambivalensen handler ofte om familie. Mange, og i særdeleshed dem med anden etnisk baggrund end dansk, er optagede af, at det ville være en stor sorg for deres familie, hvis de fik kendskab til deres byttedating. Selv de unge, som ikke oplever problemer med at byttedate, og som ville ønske, at det blev aftabuiseret, ønsker at skåne deres forældre fra at vide det. De føler, at den samfundsnorm, der italesætter det at bytte sex eller intimitet for materielle goder som forkert, er så stærk, at det vil være svært for deres forældre at acceptere det, og dermed, at deres forældre ville ændre syn på dem.

Et vigtigt tema i undersøgelsen er, hvordan det sociale system kan blive bedre til at møde unge, der byttedater. En mindre gruppe af de unge fortæller, at de ikke har haft problemer i deres liv, og at de således heller ikke har tænkt over, om det sociale system kunne have gjort noget anderledes for at hjælpe dem. De fleste af dem, vi har talt med, har dog haft nogle udfordringer, som de kunne ønske sig, var blevet mødt anderledes. Mange af disse

unge fortæller om problemer, de oplever i forbindelse med byttedating, men de er ofte mere optagede af de udfordringer, de havde, *inden* de begyndte at byttedate, og hvordan disse både har haft betydning for, at de valgte at prøve byttedating, men også for hvordan bytterelationerne påvirker dem.

Mange af de unge understreger, at de i deres opvækst ikke har haft forældre, som de har kunnet tale med, hverken om sex eller deres trivsel mere generelt. De tror, meget kunne være anderledes, hvis både lærere, pædagoger og andre voksne havde set dem og talt med dem om, hvordan de havde det. De unge efterlyser generelt en større opmærksomhed på børns trivsel i folkeskolen, og flere af de unge tror, at deres liv ville have været nemmere, hvis de var blevet fjernet fra hjemmet i en tidlig alder.

En række af de unge fortæller, at de enten har haft en kontaktperson, som de har haft glæde af, eller at de har savnet en sådan person.

Mange af de unge nævner også mentorordninger eller samtaler med ligesindede som noget, de tror ville have en positiv effekt i forhold til byttedating.

Udvikling af sociale tilbud og indsatser

RedenUng, Mads Andersen Høg & Julie Jochims Engelbrechtsen

RedenUng er en landsdækkende indsats under KFUKs Sociale Arbejde, der tilbyder oplysning, rådgivning og undervisning om udveksling af intimitet og seksuelle ydelser for goder til unge, pårørende og fagpersoner. RedenUng arbejder for at forebygge, at unge får problemer i forbindelse med udveksling af intimitet og seksuelle ydelser og for at understøtte, at unge får de bedst mulige redskaber til at mærke, reflektere over og handle ansvarligt i forhold til egne og andres grænser i intime relationer.

Forskningsprojektet har bidraget til et langt mere nuanceret billede af målgruppen og de udfordringer, de unge møder. Eksempelvis har grænseoverskridelser ofte fyldt rigtig meget for de brugere, der kontakter rådgivningen, men forskningen har udfoldet vores fælles viden og givet et mere nuanceret billede af grænseoverskridelser – at de ikke nødvendigvis er noget, der sker første gang man sender et nøgenbillede, eller første gang man tager på date for penge. Grænseoverskridelser kan også ske gradvist over en kortere eller længere periode. Også de mange forskellige motiver, som de unge i forskningsprojektet fortæller om, har været et vigtigt bidrag til vores forståelse af de unges situation. Netop en nuanceret forståelse af de unges motiver og situation er afgørende, hvis man skal kunne give råd og vejledning til unge, der står i svære situationer.

I dette projekt har RedenUng bl.a. haft til opgave at udvikle praksisredskaber på baggrund af forskningsresultaterne. Det er gjort i samarbejde med projektets praksispartnere fra U-turn København, SSP Ballerup, De Unges Hus, Headspace og Børns Vilkår.

I forlængelse af de unges efterspørgsel på tidligere indsatser og indsatser, der tager et bredere og mere fordomsfrit perspektiv på unges seksualitet, har arbejdet med at udvikle praksisredskaber haft et lidt bredere sigte end byttesex blandt unge over 18, som forskerne har fokuseret på. Derfor arbejdes i det følgende med en bredere definition af problemstillingen. Afsnittet bygger på Dahl & Østergaards (2021) definition af "udveksling af intimitet og seksuelle ydelser for materielle og immaterielle goder". Samtidig er målgruppen for en række af redskaberne unge under 18 for på den måde at kunne arbejde forebyggende, inden de unge oplever problemer ifm. byttedating.

Udfordringer for praksis

Et afgørende spørgsmål i forbindelse med praksisudviklingen har været hvilken viden og hvilke redskaber, der bedst kan understøtte fagpersoners arbejde med unge, der udveksler intimitet og seksuelle ydelser for goder.

Et fællestræk, som gik igen fra praktikerne, var manglende viden om området. Hvad ligger der egentlig i begrebet sugardating? Er det et begreb, de unge selv bruger? Hvad får de ud af det? Og hvad er det konkret, de oplever, når de udveksler? Det kan være en udfordring at tage ejerskab over en samtale, hvis man kun har begrænset viden om det område, samtalen skal handle om. Samtalen kan hurtigt blive distanceret, og man kan som fagperson føle sig uprofessionel, hvis man ikke ved nok om den unges situation og den virkelighed, de oplever. Manglende viden kan således enten betyde, at fagfolk ikke får taget den vigtige dialog omkring udveksling af intimitet og seksuelle ydelser med den/de unge, eller at samtalen bliver skæv og overfladisk og dermed ikke er til nogen gavn for den unge.

Derudover oplevede flere af praksispartnerne at være usikre i forhold til at stille spørgsmål, der potentielt kan opfattes som grænseoverskridende for den unge. Er det en ubehagelig samtale for den unge at være i? Kan jeg sige/gøre noget forkert i samtalen? Lukker den unge ned? osv. De unge har også selv nævnt (se kapitel om relevante tilbud og indsatser fra s 49, at det er grænseoverskridende og akavet at have denne dialog med fagpersoner. Flere af praksispartnerne pointerede også, at de har svært ved at sætte deres egen faglighed i spil, når det gælder samtaler om seksualitet og udveksling. Selvom fagfolkene er uddannet i at tale om svære ting, så føler flere, at der er noget "ekstra på spil" i dialogen omkring udveksling. Derfor efterspurgte praksispartnerne konkrete guidelines, som kan forebygge, at man som fagperson ikke kommer til at overskride de unges grænser i dialogen omkring udveksling.

Sugardating og andre former for udveksling af intimitet og seksuelle ydelser for goder vækker stærke følelser og skarpe holdninger hos mange. Det gælder også fagfolk. Men som forskningen også viser, så er det vigtigt at kunne forholde sig fordomsfrit, når man som fagperson skal tale med unge om udveksling. Kun på den måde kan samtalen fokus blive rettet mod de unges behov og trivsel. De fleste fagfolk er godt klar over, at det kan have en negativ effekt på dialogen, hvis den unge bliver mødt med en løftet pegefinger og formanende tone. Men for nogle kan det være vanskeligt at holde den professionelle tilgang. Derfor efterspurgte praksispartnerne redskaber, som kan åbne op for en mere reflekteret dialog omkring udveksling, hvor der på en konstruktiv måde kan tales om både fordele og ulemper ved udveksling.

Mange fagfolk oplever desuden, at det er svært at fastholde de unges fokus i samtalen – især hvis der er tale om udsatte unge. Særligt når det gælder meget alvorlige emner som sex, grænser og grænseoverskridelse, kan dialogen hurtigt blive meget tung, og man kan let miste de unges opmærksomhed. Derfor er det vigtigt, at fagfolk har redskaber, der kan føre samtalen i en mere sjov og legende retning, hvor samtalerummet ikke bliver alt for seriøst men alligevel danner grobund for en konstruktiv dialog.

Praksispartnerne i projektet lagde således vægt på, at de praksisredskaber, der skulle udvikles i projektet, skal give fagfolk mere viden om udvekslinger blandt unge, og at der kommer konkrete guidelines til en samtale, hvor man åbent kan tale om udveksling uden, at den unge oplever det som ubehageligt eller grænseoverskridende. Derudover skal praksisredskaberne skabe rammerne for et reflekterende rum, hvor både fagfolk og unge kan tale åbent og nuanceret om både fordele og ulemper ved udveksling.

Praksisredskaber

RedenUng har udarbejdet en række forskellige praksisredskaber til arbejdet med unge med udgangspunkt i forskningsresultaterne, RedenUngs egne praksiserfaringer samt dialogen med projektets praksispartnere. Redskaberne skal bidrage til at gøre det lettere for fagfolk at arbejde vidensbaseret, forebyggende og støttende med gruppen af (marginaliserede) unge, som overvejer at udveksle, som allerede har udvekslet, eller som er i særlig risiko for at få problemer ifm. at udveksle intimitet og seksuelle ydelser for goder.

Det var et tydeligt ønske fra praksispartnere, at redskaberne både skal kunne bruges i 1:1-dialoger med den unge og i gruppesammenhænge. Derfor er der udarbejdet forskellige praksisredskaber, som kan bruges i forskellige sammenhænge.

Videoen "Udveksling af intimitet og seksuelle ydelser for goder – en kort intro til fagpersoner"

Videoen præsenterer nogle af de centrale kvantitative forskningsresultater i videoformat. Videoen giver på 5 minutter et indblik i omfanget af målgruppen, sociale risikofaktorer, materielle og immaterielle bevæggrunde, problemstillinger samt lovgivning på området.

Håndbogen "Udveksling af intimitet og seksuelle ydelser for goder – en kort intro til fagpersoner"

Håndbogen beskriver konkrete opmærksomhedspunkter og guidelines til den svære samtale om udveksling af intimitet og seksuelle ydelser for goder. Fokus er især rettet mod at få afdækket, hvorfor den unge udveksler, og hvordan man som fagperson kan forholde sig, når den unge enten ønsker eller ikke ønsker at stoppe udvekslingen. Der er også redskaber til en generel snak om grænser og forventninger. Endelig opridses den relevante lovgivning på området. Håndbogen kan downloades/bestilles på www.redenung.dk

Sukkerland – samtalekort om sugardating, lyst og grænser

Formålet med Sukkerland er at understøtte en åben og ikke-dømmende dialog mellem unge og fagfolk. Navnet "Sukkerland" afspejler den verden, de unge færdes i, hvor fristelser og forhåbninger om et spændende liv med bl.a. dating, kærester, sex, sociale medier og fester udfordrer de unges grænser. Med udgangspunkt i samtalekortene kan fagfolk hjælpe unge med at udforske dette "Sukkerland" i trygge og nuancerede rammer. Selvfølgelig skal fagpersoner tale om alt det, der lokker, men det skal gøres på en måde, så de unge reflekterer over de udfordringer, der også kan opstå, når ens grænser rykker sig, fordi der eksempelvis er penge involveret.

Sukkerland er et dialogredskab, som består af 60 samtalekort, der skal åbne op for samtaler om sugardating, lyst og grænser med grupper af unge i alderen 15-18 år. Samtalekortene kan også starte dialoger om udveksling i bredere forstand, fx om hvad der er på spil, når unge tilbyder et blowjob for en flaske alkohol eller bliver tilbudt penge for nøgenbilleder

Samtalekortene taler ind i de unges hverdag for at skabe refleksion og belyse forskellige handlemuligheder i (potentielt) grænseoverskridende situationer. Kortene forholder sig ikke

normativt til eksempelvis sugardating, indtag af stoffer eller billeddeling. De lægger derimod op til, at de unge reflekterer over, hvad de synes er i orden, og hvad der ikke er i orden. De giver de unge indblik i situationer, hvor det kan være svært at mærke, hvad der føles rart og ikke rart. Og de lægger op til drøftelse af, hvordan man kan blive bedre til at lytte efter sin mavefornemmelse og reagere, hvis grænserne overskrides. Samtidig giver kortene fagfolk mulighed for at bidrage med deres viden om fx lovgivning, faglige perspektiver eller støtte-muligheder i en tryk ramme og med udgangspunkt i de unges egen virkelighedsopfattelse.

Sukkerland skaber således et fælles tredje, så samtalen kan tage udgangspunkt i konkrete handlinger uden, at de unges private fortællinger blottes i det fælles forum. Og for at det ikke skal blive alt for alvorligt er der en kategori med sjove spørgsmål om myter og fakta om krop og seksualitet.

Digitale tegneserier

RedenUng har i samarbejde med forskerne, unge fra projektet, unge fra U-turn og Levende Streg udviklet tre digitale tegneserier med fortællinger om unge, der har forskellige oplevelser relateret til sugardating. De tre unge har forskellige baggrunde og motiver og oplever forskellige problemstillinger i løbet af fortællingerne.

Det har været udfordrende at udvikle konkrete, korte fortællinger og samtidig rumme alle de mange nuancer, som forskningen viser. Ambitionen har derfor været at sætte fokus på nogle af de mest signifikante problemstillinger, der er kommet frem i løbet af projektet.

Samtidig har det været vigtigt, at tegneserierne skulle kunne fungere i undervisningssammenhæng. De færdige tegneserier skulle balancere mellem at være en spændende fortælling, som kan fastholde de unges interesse, og stadig være tro mod virkeligheden og nuancerne i forskningen. Derfor har det også været afgørende både at være i løbende dialog med modtagerne af tegneserierne (bl.a. unge fra U-turn) og unge med udvekslingserfaring, som har leveret de rigtige fortællinger ind i projektet.

RedenUng har udarbejdet undervisningsmateriale til inspiration, som kan danne grundlag for det efterfølgende arbejde med tegneserierne. I undervisningsmaterialet sættes der blandt andet fokus på lyst og grænser, grænsesætning og stigmatisering.

Materialet skal bidrage til, at eleverne får en større forståelse for, at andres holdninger og grænser ikke nødvendigvis er de samme som ens egne. Det sker gennem forskellige øvelser og diskussionsspørgsmål. Eleverne skal blandt andet forholde sig til, hvordan penge kan påvirke ens valg, hvor vigtigt det er at tænke over andres grænser, og at man også selv har et ansvar for ikke at overskride andres grænser. Derudover bidrager materialet til, at de unge kan reflektere over, at det ikke altid er let at sige fra i alle situationer, og hvad man så kan gøre.

Forskningen viser, at en del unge på et tidspunkt i deres liv vil stå i udvekslingssituationer, der kræver, at den unge kan mærke og sætte grænser. Materialet skal understøtte, at eleverne går fra undervisningen og er bedre rustet til den virkelighed, de lever i.

Opkvalificeringsmateriale til andre rådgivningstilbud

RedenUng har i samarbejde med Børns Vilkår og headspace lavet opkvalificeringsmateriale til frivillige rådgivere. Der er produceret såkaldte "temakasser" til Børnetelefonens frivilligportal og to videoer til headspaces frivilligportal, headspace Academy.

Materialet til de to frivilligportaler omfatter blandt andet gode råd til rådgivningssituationen, info om lovgivning/rettigheder og inspiration til, hvordan man som rådgiver kan stille gode spørgsmål i den konkrete rådgivningssituation, der omhandler udveksling af intimitet og seksuelle ydelser for goder. Projektet har blandt andet understreget vigtigheden af, at rådgiveren sammen med brugeren udforsker de forventninger, brugeren måtte have til udvekslingen. Forskningen viser netop, at de unges forventninger ikke altid matcher den virkelighed, de møder.

Forskningen belyser også de mange forskellige be vægge grunde, unge kan have for at udveksle. Opkvalificeringen har således tydeliggjort, at hvis rådgiveren ikke dykker ned i disse be vægge grunde sammen med brugeren, så bliver det svært for rådgiveren at få et klart billede af den unges situation. Og det kan igen gøre det svært for rådgiveren at understøtte den unge i at skabe den ønskede forandring for brugeren, uanset om forandring betyder, at den unge bliver i stand til at stoppe med at udveksle eller sætte grænser i udvekslingsrelationer.

Alt materiale er udarbejdet, så de frivillige rådgivere kan få faglig viden om udveksling på en nem og hurtig måde. Samtidig opfordres rådgiverne til at orientere sig i forskningsrapporter fra projektet, så de har mulighed for at få mere viden, hvis der er tid og interesse.

Opkvalificering af RedenUngs praksis

RedenUng har også brugt forskningsresultaterne til at udvikle egen praksis. Inden projektet havde vi en del viden om målgruppen og deres udfordringer fra egne erfaringer med flere års rådgivning af målgruppen samt mindre undersøgelser. Deltagelsen i et så ambitiøst og omfangsrigt forskningsprojekt har imidlertid givet et langt mere solidt og nuanceret grundlag at arbejde ud fra.

Viden fra projektet indgår nu som en fast del af intern opkvalificering af rådgiverne, og via eksterne oplæg er der blevet sat ekstra fokus på blandt andet den udsatte del af målgruppen, som udveksler, fx unge med et stort forbrug af stoffer og unge, der har været udsat for seksuelle overgreb.

RedenUngs undervisningsmateriale til unge og til fagfolk har således generelt fået et fagligt løft med de nye forskningsresultater.

Er du interesseret i at høre mere om praksisredskaberne, der er udarbejdet i forbindelse med projektet, er du mere end velkommen til at kontakte RedenUng på kontakt@redenung.dk eller se www.redenung.dk

Sammenfatning af kvantitative resultater: Udbredelse, unges baggrunde, erfaringer og holdninger

Karen Margrethe Vendelbo Dahl

Ud over de kvalitative interviews indeholder projektet også kvantitative analyser baseret på to spørgeskemaundersøgelser af henholdsvis 1.732 unge i alderen 18-30 år og 24.200 unge i alderen 15-22 år.

Den kvantitative del af projektet fokuserer på et bredt kontinuum af udveksling af intimitet for materielle og immaterielle goder, der i den ene ende inkluderer udvekslinger af samvær eller kys til gengæld for en enkelt drink på en date og i den anden ende inkluderer et samleje, der ydes til gengæld for gaver eller penge. Den kvantitative undersøgelse fokuserer således både på sugardating-fænomenet og en række andre former for udveksling af intimitet for materielle goder, som de unge ikke selv identificerer som sugardating.

Spørgeskemaundersøgelsen om de 18-30-åriges erfaringer er gennemført af VIVE i tæt samarbejde med forskergruppen, og er udsendt til et repræsentativt udsnit af 8.000 unge fra hele landet i september-november 2019.

Undersøgelsen om de 15-22-åriges erfaringer baseres på eksisterende data fra Ungeprofilundersøgelsen, der vedrører risikoadfærd, sundhed og social trivsel blandt unge, der går på en ungdomsuddannelse eller er i gang med 10. klasse. Disse data er indsamlet i perioden november 2019 til januar 2020 og er koblet med registerdata fra Danmarks Statistik. I de analyser, der bygger på Ungeprofilundersøgelsen, indgår data fra 17 danske kommuner fordelt over hele landet. De 24.200 deltagere svarer til 10 % af de unge, der på undersøgelsestidspunktet var 15-22 år, og som var i gang med en 10. klasse eller en ungdomsuddannelse.

I undersøgelsen af de 18-30-årige er spørgeskemaet tilpasset forskningsgruppens undersøgelsesspørgsmål, hvorfor alle spørgsmål omhandler forskellige aspekter af udveksling af intimitet eller sex for materielle og immaterielle goder eller baggrundsforhold, der kan belyse fænomenet. Her spørges til erfaringer med udveksling af intimitet i hele respondentens levetid. Undersøgelsen af de 15-22-årige indsamlede information om faktorer som fx de unges socioøkonomiske forhold, familiebaggrund og sociale trivsel og stillede bl.a. spørgsmål om, hvorvidt de unge inden for de sidste 12 måneder har ydet seksuelle ydelser mod gaver eller andre goder⁷

⁷ Se desuden VIVEs rapport 'Unge udveksling af intimitet for materielle goder' (Dahl og Østergaard 2021).

Udbredelsen af sugardating og udvekslinger af intimitet for materielle goder

Undersøgelsen af de 18-30-åriges erfaringer viser, at ca. 5 % af denne gruppe har erfaring med mindst én gang i deres liv at kysse, udveksle billeder af seksuel karakter eller dyrke sex til gengæld for forskellige typer af materielle goder. Hver tiende af dem, der har kysset, udvekslet billeder eller dyrket sex (svarende til 0,5 % af respondenterne), definerer selv den udveksling, der har fundet sted, som sugardating. Halvdelen af dem, der har udvekslet intimitet for materielle goder, fortæller, at de har følt sig forpligtede til at kysse eller have sex til gengæld for noget materielt men aldrig har været intime med den intention at opnå noget materielt. Omvendt har 21 % af gruppen været intime for at opnå noget materielt uden at have følt sig forpligtede til det. Opdelingen mellem at føle sig forpligtet til at tilbyde intimitet som en form for modydelse og at bruge sin intimitet målrettet for at opnå noget materielt viser således, at en stor del af dem, der udveksler (48 %), ikke oplever det som en målrettet handling med intentioner om at opnå en specifik materiel eller immateriel genydelse. Omvendt er der en mindre gruppe (21%), der mere aktivt bruger kroppen for at opnå materielle goder uden selv at opleve, at der er nogen forpligtelse til at være intime.

De 79 18-30-årige, der har udvekslet intimitet for materielle goder, deler sig i to nogenlunde lige store grupper i forhold til, om det materielle gode, de har modtaget, levede op til forventningerne. Således svarer 40 % at det materielle gode *i høj grad* eller *i nogen grad* levede op til forventningerne, mens 39 % svarer, at det materielle gode *i mindre grad* eller *slet ikke* levede op til forventningerne. 21 % svarer, at de *ikke ved*, om det materielle gode levede op til deres forventninger.

I Ungeprofilundersøgelsen angiver 2,3 % af de 15-22-årige, der er i gang med en ungdomsuddannelse eller 10. klasse, at de inden for de seneste 12 måneder har ydet seksuelle ydelser til gengæld for gaver eller andre goder, mens 3,6 % angiver, at de ikke ved, om de har denne erfaring. Sammenlignet med Ungeprofilundersøgelsen fra 2015 ses en stigning på ca. 1%, idet 0,9 % af kvinderne og 1,7 % af mændene i 2015 svarede, at de havde ydet seksuelle ydelser mod gaver eller andre goder (Ungeprofilundersøgelsen 2016). Hvorvidt der er sket en reel stigning i antallet af unge, der har haft transaktionel sex, kan VIVE ikke afgøre ud fra disse data. Stigningen i antallet af unge, der har profiler på de hjemmesider, der formidler sugardating, peger dog på en øget interesse for sugardating blandt danske unge.⁸

Baggrunde og motiver for at udveksle

VIVEs undersøgelser viser, at de fleste angiver sociale og følelsesmæssige årsager til udvekslingen som f.eks. bekræftelse og spænding, mens få angiver, at udvekslingen kun har været nødvendig for at få deres økonomi til at hænge sammen. Ud af de unge, der sagde

8 Der har været en stigning i antallet af personer der bruger hjemmesider som formidler sugardating, herunder via sugardaters.com, sugardating.dk og den amerikanske baserede hjemmeside seekinngarrangement.com. Sugardaters.com, der er den mest populære af disse hjemmesider i Danmark, har oplyst, at de havde 58.000 profiler i 2016, mens de i marts 2020 havde 115.000 profiler på hjemmesiden. Heraf er 33 procent af profilerne ifølge hjemmesiden registreret som sugarbabes, det vil sige yngre kvinder, der søger sugardaddies, 22 procent er boytoys, som primært er yngre mænd, der søger sugardaddies eller sugarmommies, 44 procent af brugerne er registreret som sugardaddies, mens under 1 procent af brugerne er registreret som sugarmommies, der søger boytoys. Ifølge sugardaters.dk var der ca. 10.000 aktive brugere på hjemmesiden i marts 2020. Vi har ikke oplysninger om antal profiler fra andre hjemmesider, der formidler sugardating i Danmark.

ja til at have udvekslet intimitet for materielle goder, angav 12 % ensomhed som årsag til dette, mens 13 % angav søgen efter spænding som årsag, og 7 % angav, at de gjorde det for at udleve en fantasi. På det økonomiske plan angav 8 %, at de søgte adgang til luksus, mens 4 % angav, at årsagen var en svær økonomi, herunder at de havde behov for penge til stoffer.

Forskelle på unge kvinders og unge mænds udveksling af intimitet

Andelen af unge kvinder og mænd, der siger ja til, at de har udvekslet intimitet for materielle goder, afhænger af, *hvordan* man spørger, og *hvem* man spørger. I undersøgelsen af de 18-30-årige tilnærmes emnet indirekte ved at spørge, om respondenterne *har følt sig forpligtet til at give noget intimt til gengæld for drinks, middage eller gaver* og spørger dernæst mere direkte, om *de har været intime med henblik på at opnå materielle goder*. I denne målgruppe og med denne spørgsmålsformulering finder VIVE en klar overvægt af kvinder, der har tilbudt samvær til gengæld for materielle goder (8 % mod 3 % af mændene), og en lidt mindre overvægt af kvinder, der har kysset eller dyrket sex for materielle goder (knap 6 % af kvinderne mod 4 % af mændene). Ud fra data fra Ungeprofilundersøgelsen, der fokuserede på de 15-22-årige og spurgte, om de har *ydet noget seksuelt til gengæld for gaver*, fandt VIVE omvendt en højere andel af mænd end kvinder med disse erfaringer (knap 3 % af mændene mod knap 2 % af kvinderne).

Derudover viser VIVEs analyse af undersøgelsen af de 18-30-årige, at kvinder, der har udvekslet intimitet for materielle goder, relativt set er mere udsatte end mænd, der udveksler intimitet. 30 % af de kvinder, der har udvekslet intimitet, angiver således selv, at de har mindst to psykiske lidelser mod 5 % af mandlige udvekslere. Blandt dem, der ikke har udvekslet, har 10 % af kvinderne og 7 % af mændene mindst to selvrapporterede psykiske lidelser. 32 % af de kvindelige udvekslere har brugt enten hash eller andre stoffer den seneste måned mod 16 % af de mandlige udvekslere og mod 9 % af kvinder, der ikke udveksler, samt 20 % af de mænd, der ikke angiver, at de har udvekslet intimitet.

Endelig finder VIVE i undersøgelsen en stor overhyppighed af kvindelige udvekslere, der har oplevet seksuelle overgreb, idet 10 % har oplevet et overgreb, før de fyldte 13 år, mens 35 % har oplevet et overgreb efter, at de fyldte 13 år (henholdsvis 5 og 12 % blandt kvinder, der ikke har udvekslet). Blandt mænd, der har udvekslet angiver 3 %, at de har oplevet et overgreb, før de fyldte 13 år, mens ingen har oplevet overgreb efter 13-årsalderen. I Ungeprofilundersøgelsens analyser af de 15-22-årige ser VIVE dog ikke de samme forskelle på de kvinder og mænd, der angiver, at de har ydet noget seksuelt til gengæld for noget materielt.

Socialt udsatte har oftere udvekslet intimitet for materielle goder

Undersøgelsen af de 18-30-årige viser, at 8 % af unge, der *ofte* eller *altid* oplever økonomiske bekymringer, har udvekslet kys eller dyrket sex for materielle goder, mod 3 % af unge, der *sjældent* oplever økonomiske problemer. I Ungeprofilundersøgelsen finder VIVE, at 3,9 % af de 15-22-årige, som er i gang med en forberedende grunduddannelse (FGU), der typisk vælges af unge, som har svært ved at klare kravene på en gymnasial ungdoms-

uddannelse, har ydet noget seksuelt i løbet af det seneste år sammenlignet med 1,8 % af unge, der er i gang med en gymnasial uddannelse. Derudover viser analyserne, at 4,5 % af unge, der har modtaget støtte fra kommunen i form af en forebyggende social indsats eller en egentlig anbringelse uden for hjemmet, har ydet noget seksuelt til gengæld for gaver eller andre goder mod 2,1 % af unge, der ikke modtager støtte fra kommunen. Unge med psykiske vanskeligheder fremtræder i undersøgelsen af de 18-30-årige ligeledes som en gruppe, der i højere grad har erfaring med at udveksle intimitet for materielle goder. Endelig finder VIVE, at 9 % af unge, der har oplevet seksuelle overgreb, før de fyldte 13 år, samt 13 % af unge, der har oplevet seksuelle overgreb efter, at de er fyldt 13 år, på et tidspunkt har kysset eller dyrket sex til gengæld for materielle goder mod 4 % af unge, der ikke har oplevet seksuelle overgreb.

Manglende voksenkontakt og meget tid på sociale medier

Analyserne af Ungeprofilundersøgelsen viser, at 15-22-årige unge, der har ydet sex til gengæld for materielle goder det seneste år, i højere grad er at finde blandt unge, der savner voksne fortrolige, eftersom 3,8 % af denne gruppe har erfaringer med at yde noget seksuelt til gengæld for en gave, mens 5,2 % af disse unge er i tvivl. I gruppen, der har svaret, at de har voksne fortrolige omkring sig, gælder det samme for henholdsvis 2,2 % og 3,5 %. Endelig viser analysen, at 3,5 % af 15-22-årige, der bruger mere end 3 timer dagligt på sociale medier, har ydet noget seksuelt for materielle goder mod 1,9 % af 15-22-årige, der bruger mindre tid på sociale medier.

Homoseksuelle mænd og biseksuelle kvinder har oftere udvekslet intimitet

Analyserne af de 18-30-årige viser, at både homoseksuelle og biseksuelle i højere grad har udvekslet kys eller sex til gengæld for materielle goder, idet 16 % af de homoseksuelle og 12 % af de biseksuelle har udvekslet kys eller sex for materielle goder mod 4 % af de unge heteroseksuelle. Som modydelse for kys eller sex modtager de homoseksuelle unge oftere gaver eller penge (20 %), mens en mindre del (17 %) udelukkende har modtaget drinks eller middage. Blandt de biseksuelle modtager flere udelukkende drinks, middage eller entre (8 %), mens 6,5 % modtager gaver eller penge. Opdelt på køn viser analyserne, at der blandt de kvindelige udvekslere især er mange biseksuelle, mens der blandt de mandlige udvekslere er en stor overrepræsentation af homoseksuelle. De heteroseksuelle udgør dog både blandt mænd og kvinder 75 % af gruppen, der har udvekslet kys eller sex for materielle goder.

Uopfordrede henvendelser

Undersøgelsen af de 18-30-årige viser, at 19 % af respondenterne på et eller andet tidspunkt i deres liv har prøvet at blive kontaktet uopfordret med henblik på udveksling af noget intimt for noget materielt. Det gælder 10 % af mændene og 28 % af kvinderne i undersøgelsen. Henvendelser om transaktionel sex sker for kvinderne oftest gennem sociale medier, mens mændene i lige høj grad kontaktes gennem sociale medier og via dating-apps. Også på dette punkt ser vi en social gradient, hvilket f.eks. viser sig ved, at unge med få socioøkonomiske ressourcer (beskæftigelse, uddannelse og økonomi), unge med psykiske

lidelser og unge med et aktivt hash- eller stofforbrug i højere grad end andre unge oplever at blive kontaktet med henblik på udveksling.

Holdninger til sugardating blandt de 18-30-årige unge

Alle de unge i undersøgelsen af de 18-30-årige er blevet spurgt om deres holdninger til sugardating og til at modtage penge og gaver for sex. Denne del af undersøgelsen viser, at 20-25 % af de 18-30-årige synes, det er ok at modtage penge eller gaver for sex, mens 50 % accepterer sugardating på vegne af andre, hvis det føles godt for den enkelte. Samtidig angiver en fjerdedel, at de ville miste respekt for en anden person, hvis denne praktiserede sugardating, mens en tredjedel mener, at sugardating er moralsk forkert. Omtrent halvdelen erklærer sig enige i, at sugardating er det samme som prostitution. 18-30-årige, der har udvekslet kys eller sex for materielle goder, er ikke overraskende mere positivt indstillede over for at udveksle end unge, der ikke har udvekslet. Derimod er der ikke stor forskel på svarene blandt udvekslere og ikke-udvekslere, når det gælder spørgsmål om, hvorvidt sugardating er moralsk forkert, eller om sugardating er det samme som prostitution. Blandt dem, der ikke selv har udvekslet intimitet for materielle goder, finder VIVE, at unge homoseksuelle og bi-seksuelle er mere positivt indstillede over for sugardating og udveksling af sex for materielle goder end heteroseksuelle.⁹

⁹ Se desuden VIVEs rapport 'Unge udveksling af intimitet for materielle goder' (Dahl og Østergaard 2021).

Relevant litteratur på området

- Abelsson, J. & A. Hulusjö (2008). *I sexualitetens gränstrakter – en studie av ungdomar i Göteborg med omnejd som säljer och byter sexuella tjänster*. Göteborgs Stad: Social resursförvaltning.
- Analyse & Tal F.M.B.A. (2018). Ekstern evaluering af projekt: "Bedre trivsel og forebyggelse blandt anbragte børn og unge". LivaRehab.
- Andersen, D. & I.F. Thing (2021). Let's talk about sex: Discourses on sexual relations, sugar dating and "prostitution-like" behaviour in drug treatment for young people. *Nordic studies on Alcohol and Drugs*, 38(5): 399-413.
- Atkinson, R. & J. Flint (2001). Accessing Hidden and Hard-to-Reach Populations: Snowball Research Strategies. *Social Research Update* 33.
- Baunø, P. (2018). Grædefærdig Gina Jaqueline: - Min egen datter skal aldrig være sugardater. *SE og HØR*, 20.09.2018. Set: <https://www.seoghør.dk/nyheder/grædefærdig-gina-jaqueline-min-egen-datter-skal-aldrig-være-sugardater>
- Berg, R.C, A.J. Schmidt & P. Weatherburn (2015). Transactional Sex: Supply and Demand Among European Men Who have Sex with Men (MSM) in the Context of Local Laws. *International Journal of Sexual Health*, 27(3):286-302.
- Berthelsen, B. & T.S. Bømler (2004). *Prostitution og meninger der brydes*. Aalborg: Aalborg Universitetsforlag.
- Bjønness, J. (2011). *'Jeg siger jo ikke, at jeg vil være astronaut, vel?'* København: Rådet for Socialt Udsatte.
- Bjønness, J. (2012). Between emotional politics and biased practices – prostitution policies, social work, and women selling sexual services in Denmark. *Sexuality Research and Social Policy*, 9(3): 192-202.
- Bjønness, J. (2017). Prostitution i et forskerperspektiv. I: Ramsbøl, H. & S.J Hansen (red.), *Perspektiver på udsathed*. København: Hans Reitzels Forlag.
- Bjønness, J. & M.B. Jensen (2019). Denmark: Young people engaged in transactional sex – taking stock of current knowledge and social initiatives in the field. I: C. Holmström et al. (red.), *Young People, Vulnerabilities and Prostitution/Sex for Compensation in the Nordic Countries*. Nordic Council of Ministers. S. 29-68.
- Bjønness, J. & M.H. Bræmer (2022). Rusmidler spiller en rolle for nogle unge, der sugardater. De efterspørger fordomsfri hjælp. *STOF*, 42, sommer 2022.
- Choudhry, V., Östergren, P-O., Ambresin, A-E., Kyagaba, E. & A. Agardh (2014). Giving or Receiving Something for Sex: A Cross-Sectional Study of Transactional Sex among Ugandan University Students. *PLoS ONE*, 9(11): 221-236.
- Christensen, D. (2003). *Unge og prostitution – et overset problem*. København: Pro-Centret.
- Cole, J. (2010). *Sex and Salvation: Imagining the Future in Madagascar*. Chicago: University of Chicago Press.

- Dahl, K.M. & S.V. Østergaard (2021). Unges udveksling af intimitet for materielle goder – et kvantitativt studie. København: VIVE – Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd. Rapporten er udført for og som en del af forskningsprojektet, 'Sugardating blandt marginaliserede unge' (C. Groes/J. Bjønness/RedenUng), støttet af VELUX-FONDEN.
- Daly, S. (2017). *Sugar Babies and Sugar Daddies: An Exploration of Sugar Dating on Canadian Campuses*. PhD Thesis. Ontario: Carleton University.
- Damløv, L. (2014) Danskerne: Det er prostitution at give gaver for sex. *dr.dk*, 13.05.2013. Set: <https://www.dr.dk/nyheder/indland/danskerne-det-er-prostitution-give-gaver-sex>
- DRtv & Pineapple Media (2017). *Gina Jaqueline – en sugardaters fortællinger*. Set: <https://www.dr.dk/tv/se/gina-jaqueline/gina-jaqueline-2/gina-jaqueline-en-sugardaters-fortaeling-1-4>
- Danmarks Radio (2018). *Midt i en Drøm*. Set: <https://www.dr.dk/tv/se/gina-udvikling/gina-jaqueline-midt-i-en-drøm/gina-jaqueline-midt-i-en-drøm>
- Dunckle, K.L., Wingood, G.M., Camp, C.M. & R.J. DiClemente (2010). Economically Motivated Relationships and Transactional Sex among Unmarried African American and White Women: Results from a U.S. National Telephone Survey. *Public Health Reports*, 125(4): 90-100.
- Dyrvig, T.H., Andrade, S.B., Mehlsen, L., Bom, L.H., & J. Frøslev-Thomsen (2020). *Salg af sex i Danmark 2020. En kortlægning*. VIVE. Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd.
- Dyrvig, T. & M. Järvinen (2020). Controlling intimacy: Sexual scripts among men and women in prostitution. *Current Sociology*, 68 (3):353-371.
- Edelberg, P. (2012). *Storbyen Trækker*. København: Jurist – og Økonomforbundet.
- Gosh, F. (2017). Sugar dating er hverken glamour eller uskyldigt. *Politiken*, 19.10.2019. Set: <https://politiken.dk/debat/debatindlaeg/art6165067/Sugar-dating-er-hverken-glamour-og-B8st-eller-uskyldigt.-Det-er-risikofyldt-gr%C3%A5zoneprostitution-med-social-slagside>
- Groes-Green, C. (2013). 'To put men in a bottle': Eroticism, Kinship, Female Power and Transactional Sex in Maputo, Mozambique. *American Ethnologist*, 40(1): 102-117.
- Groes-Green, C. (2014). Journeys of patronage: moral economies of transactional sex, kinship, and female migration from Mozambique to Europe. *Journal of the Royal Anthropological Institute*, 20: 237-255.
- Groes, C. (2018). Mobility through the Sexual Economy: Exchanging Sexual Capital for Respectability in Young Mozambican Women's Marriage Migration to Europe. I: Groes, C. & N.T. Fernandez (red.), *Intimate Mobilities: Sexual Economies, Marriage and Migration in a Disparate World*. Oxford: Berghahn Books. S. 118-139.
- Grönvall, Y. & C. Holmström (2019). Sweden: Young people selling sex: knowledge base, social initiatives and legal measures. I: Holmström et al. (red), *Young People, Vulnerabilities and Prostitution/Sex for Compensation in the Nordic Countries. A Study of Knowledge, Social Initiatives and Legal Measures*. Nordic Council of Ministers. S. 163-195.
- Hawkins, K., Price, N. & F. Mussã (2009). Milking the cow: Young women's construction of identity and risk in age-disparate transactional sexual relationships in Maputo, Mozambique. *Global Public Health*, 4(2): 169-182.
- Hegna, K. & W. Pedersen (2002). *Sex for overlevelse eller skyggebilder av kjærlighet*. Oslo: Nova.

- Helweg-Larsen, K., & H.B. Larsen (2002). *Unges trivsel år 2002 – en undersøgelse med fokus på seksuelle overgreb i barndommen*. København: Statens Institut for Folkesundhed.
- Henriksen, T.D. (2017). Sugardating er frihed i højeste potens. *Information*, 03.11.2017. Set: <https://www.information.dk/debat/2017/11/sugardating-frihed-hoejeste-potens> (15.03.2021).
- Holmström, C. & M.L. Skilbrei (2016). *Prostitution Policy in the Nordic Region*. Ambiguous Sympathies. London: Ashgate.
- Hoefinger, H. (2013). *Sex, Love and Money in Cambodia: Professional Girlfriends and Transactional Relationships*. London: Routledge.
- Holmström, C. (2019). Young people, vulnerabilities and prostitution/sex for compensation in the Nordic countries. In: Holmström et al. (red): *Young People, Vulnerabilities and Prostitution/Sex for Compensation in the Nordic Countries. A Study of Knowledge, Social Initiatives and Legal Measures*. Nordic Council of Ministers. S. 9-25.
- Hoss, J. & L.M.E. Blokland (2018). Sugar daddies and blessers: A contextual study of transactional sexual interactions among young girls and older men. *Community and Applied Social Psychology*, 28(5): 306-317.
- Hunter, M. (2002). The Materiality of Everyday Sex: Thinking Beyond Prostitution. *African Studies*, 61(1): 99-120.
- Johnson, N. & A. Murakami (2017). Hvorfor er hun sådan? Hvorfor er hun så vred? Ingen spurgte mig... I: Center for Alternativ Samfundsanalyse og Analyse og Tal, *Social Årsrapport 2017*.
- Järvinen, M. (1993). *Of Vice and Women: Shades of prostitution*. Oslo: Scandinavian University press.
- Järvinen, M. & T. Dyrvig (2020). Controlling intimacy: Sexual scripts among men and women in prostitution. *Current Sociology*, 68(3): 353-371.
- Kofoed, J. & T. Dyrvig (2011). *Prostitution i Danmark*. København: SFI.
- Kompetencecenter Prostitution (2009). *Aspekter ved prostitution- faglige redskaber til sagsbehandlere og andre fagpersoner*. København: Servicestyrelsen.
- Kristiansen, I. (2019). *A practical way to have a sex life. Between the Rationality of Sex Work and the Authenticity of Romance A critical discourse analysis of the affective practice of sugar dating in Norway*. Master thesis. Media Studies Department of Media and Communication, Faculty of Humanities University of Oslo
- Kuosmanen, J. (2008). Ten years of the act: On approaches to and experience of prostitution in Sweden. I: Holmström, C. & M. Skilbrei (red.), *Prostitution in the Nordic region, Research report* (s. 357-381). Copenhagen: Nordic Council of Ministers.
- Lautrup, C. (2003). *Ung i prostitution og lovgivning. Evaluering af straffelovens § 223a*. København: Pro-centret.
- McRobbie, A. (2008). Young women and consumer culture. An intervention. *Cultural Studies*, 22(5): 531-550.
- Nayar, K.I. (2017). Sweetening the deal: dating for compensation in the digital age. *Journal of Gender Studies*, 26(3): 335-346.
- Nielsen, C.J. (2015). Ung kvinde om sugardating: »Jeg holdt op med at tælle, da jeg nåede de 100«, *berlingske.dk*, 22.02.2015. Set: <https://www.berlingske.dk/samfund/ung-kvinde-om-sugardating-jeg-holdt-op-med-at-taele-da-jeg-naaede-de-100> (12.04.2020).

- Pedersen, W. & K. Hegna (2003). Children and adolescents who sell sex: a community study. *Social Science & Medicine*, 56:135–147.
- Pedersen, F. H. & Grunwald, C. (2005). *Metodeudviklings- og forebyggelsesprojekt vedrørende unge og prostitution i Vejle Amt*. København: Pro Vejle og Videns- og Formidlingscenter for Socialt Udsatte.
- Petersen, A. (2016). *Præstationssamfundet*. Hans Reitzels Forlag.
- Petersson, B. (2015). Gråzoneprostitution skal ikke negligeres. *Information*, 16.02.2016. Set: <https://www.information.dk/debat/2015/02/graazoneprostitution-negligeres>
- Radio 24syv (2017). Er sugar dating prostitution? 25.05.2017. Set: <https://www.24syv.dk/programmer/55-minutter/19758760/er-sugar-dating-prostitution>.
- RedenUng (2018). Unges datingadfærd. Set: https://redenung.dk/files/media/documents/redenung_-_faktaark_-_unges_datingsadfaerd_2018.pdf
- RedenUng & Fremtidsfabrik (2018). *Datingkultur blandt homoseksuelle unge: Kvalitativ undersøgelse af datingkultur og gråzone seksualitet blandt homoseksuelle unge*. København: RedenUng/Fremtidsfabrik.
- RedenUng (2015a). *En kvalitativ undersøgelse om unges holdning til prostitution og gråzoneprostitution*. København: RedenUng og FremtidsFabrik. Set: <http://redenung.dk/udgivelser/redenung-kvalitativ-del>
- RedenUng (2015b). *En kvantitativ undersøgelse om unges holdning til prostitution og gråzoneprostitution*. København: RedenUng & TNS Gallup.
- RedenUng (2018). Unges datingadfærd. https://redenung.dk/files/media/documents/redenung_-_faktaark_-_unges_datingsadfaerd_2018.pdf
- Rasmussen, N. (2007). *Prostitution i Danmark*. København: Servicestyrelsen.
- RedenUng. (2017). *Gråzoneprostitution*. Hvidbog. København: RedenUng.
- Schwalbe (2018). *Evalueret af Tryk Ungdom. Et projekt målretter unge på udkanten, der har haft oplevelser med prostitution og seksuelle overgreb*. København: LivaRehab.
- Scully, M.T. (2022). Sugaring as a deviant career: Modes of entering sugar relationships and social stigmas. *Deviant Behavior*, udgivet online 04.04.2022.
- Socialforvaltningen (2007). *Redegørelse om prostitution i København*. Københavns Kommune.
- Socialministeriet (2005). *Et andet liv. Regeringens forslag til en helhedsorienteret indsats på prostitutionsområdet*. København.
- Stoebebau, K., Heise, L., Wamoyi, J. & N. Bobrova (2016). Revisiting the understanding of "transactional sex" in sub-Saharan Africa: A review and synthesis of the literature. *Social Science & Medicine*, 168: 186–197.
- Sundhedsstyrelsen (2021). Sundhedsprofilen. <https://www.sst.dk/da/Sundhedsprofilen>
- Svedin, C-G. & G. Priebe (2004). *Ungdomars sexualitet – attityder och erfarenheter*. Avsnitt: Sexuell exploatering. Att sälja sex mot ersättning/pengar. SOU 2004:71, Bilaga 3. Stockholm: Ministry of Health and Social Affairs, Government of Sweden.
- Svensson, F., Fredlund, C., Svedin, C-G., Priebe, G. & M. Wadsby (2013). Adolescents selling sex: Exposure to abuse, mental health, self-harm behavior and the need for help and support: a study of a Swedish national sample. *Nordic Journal of Psychiatry*, 67(2), 81–88.
- Sørensen, M. H. & M.L. Nørrelykke (2006). *Betalt seksuel udnyttelse af socialt udsatte unge*. Videns- og Formidlingscenter for Socialt Udsatte & Kompetencecenter Prostitution.

- Sørensen, N.U., Pless, M., Katznelson, N., & M.L. Nielsen (2017). Picture perfect. Prestationsorienteringer blandt unge i forskellige ungdomslivskontekster. *Tidsskrift for Ungdomsforskning*, 17, 27–48.
- Thomsen, C.H. (2004). *Anbragte unge, seksualitet og prostitutionslignende relationer*. Vejle: ProVejle og Videns- og formidlingscenter for Socialt Udsatte.
- Tyssebotn, A. & S.M.S. Aasgaard (2020). *Sex i bytte mot x - En kvantitativt studie av ungdommer som bytter seksuelle handlinger mot goder*. Masteroppgave, OsloMet: Fakultet for samfunnsvitenskap.
- Ungeprofilundersøgelsen (2015). *Pilotrapport om danske unges sundhed og trivsel, sociale kapital, brug af rusmidler samt kriminalitet og risikoadfærd*. Komiteen for Sundhedsoplysning.
- Vedeler, J. S., Sasaoka, K. & S. Mossige (2006). *Ungdom som selger eller bytter sex – en faglig veileder til hjelpeapparatet*. NOVA. Norsk institutt for forskning om oppvekst, velferd og aldring.
- VFC Socialt Udsatte (2004). *Redegørelse om prostitution i Danmark*. København: Videns- og formidlingscenter Socialt Udsatte.
- Wamoyi, J., Ranganathan, M., Kyegombe, N. & K. Stoebenau (2019). Improving the Measurement of Transactional Sex in Sub-Saharan Africa: A Critical Review. *Journal of Acquired Immune Deficiency Syndrome*, 80(4): 367-374.
- Weiskopf, K.V. (2015). *LivaRehab. Unge til salg – et projekt om gråzoneprostitution blandt udsatte børn og voksne*. København: LivaRehab.
- Zelizer, V. A. (2005). *The Purchase of Intimacy*. Princeton University Press. Princeton and Oxford.